

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้
รายวิชาเพิ่มเติม
หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

- มุ่งพัฒนาค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ และ ๕ จุดเน้นการเป็นพลเมืองดีของชาติ
- ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย
- ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- ใช้แนวคิด Backward Design ผสมผสานกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
- ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญผู้เรียน
- ออกแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- แบ่งแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมง สะดวกในการใช้
- มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน
- นำไปพัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะได้

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สารานุกรม

216-220 ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทร. 02 222 9394 • 02 222 5371-2 FAX 02 225 6556 • 02 225 6557
email: info@wpp.co.th

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชาเพิ่มเติม

หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามละเมิด ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่

ส่วนใดส่วนหนึ่ง เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

สมพร อ่อนน้อม พธ.บ. (เกียรตินิยม), นศ.บ.

บุญรัตน์ รอดตา ศษ.บ.

ประจวบ ตรีภักดิ์ พธ.บ., ศส.ม.

พงษ์ศักดิ์ แคล้วเครือ ศศ.บ. (เกียรตินิยม), ร.ม.

กุศมาวดี ชัยชูโชติ ศ.บ., ศ.ม.

จุลพงษ์ อุดมพรพิบูล วท.บ.

นฤชกรณ์ กมลนฤเมธ ศศ.บ.

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

ISBN 978-974-18-7186-5

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเริงชัย จงพิพัฒนสุข กรรมการผู้จัดการ

คำนำ

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ **รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง** ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด **Backward Design** ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (**Child-centered**) ตามหลักการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม บทบาทของครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ โดยสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ในเชิงบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติที่ดี นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

การจัดทำคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ **รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง** ชุดนี้ได้จัดทำสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นพัฒนาค่านิยมหลัก ๑๒ ประการและ ๕ จุดเน้นการเป็นพลเมืองดีของชาติ ได้นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายชั่วโมงตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ยังมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการ ทำให้ทราบผลการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ของนักเรียนได้ทันที

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ **รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง** ชุดนี้นำเสนอเนื้อหาเป็น 3 ตอน คือ **ตอนที่ 1 การจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง** ประกอบด้วยเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง การกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้แนวทางการวัดและประเมินผล โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม และโครงสร้างการแบ่งเวลารายชั่วโมงในการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ในหนังสือเรียน แบ่งเป็นแผนย่อยรายชั่วโมง ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีองค์ประกอบครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู ประกอบด้วยแบบทดสอบ ใบความรู้ ใบงาน แบบบันทึก และแบบประเมินต่าง ๆ และความรู้เสริมสำหรับครู ซึ่งบันทึกลงในแผ่นซีดี (**CD**) เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ **รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง** ชุดนี้ได้ออกแบบการเรียนรู้ด้วยเทคนิคและวิธีการสอนอย่างหลากหลาย หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

ตอนที่ ๑ การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๑
๑. เป้าหมายการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๒
๒. การกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๓
๓. การจัดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๗	๔
๔. คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๕
๕. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๗
๖. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง	๑๔
๗. คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป.๔	๒๐
๘. โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป.๔	๒๒
๙. โครงสร้างเวลาเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป.๔	๒๒
ตอนที่ ๒ แผนการจัดการเรียนรู้ รายชั่วโมง รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป.๔	๒๕
แผนการจัดการเรียนรู้ ปฐมวัย และข้อตกลงในการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป.๔	๒๖
แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เราภาคภูมิใจในความเป็นไทย แผนที่ ๒-๑๐	๓๑
แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรารักษาดินแดนในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ แผนที่ ๑๑-๒๐	๖๗
แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เราเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แผนที่ ๒๑-๒๗	๑๐๘
แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรามีความปรองดอง สมานฉันท์ แผนที่ ๒๘-๓๒	๑๓๘
แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เราเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง แผนที่ ๓๓-๔๐	๑๕๗
ตอนที่ ๓ เอกสาร/ความรู้เสริมสำหรับครู	๑๕๐

ตอนที่ ๑

การจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

๑. เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการที่จะพัฒนาความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก เพื่อให้คนในสังคมไทยมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ แก้ปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ประกอบกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีนโยบายส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในชาติมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประวัติศาสตร์ความเป็นชาติไทย รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความปรองดอง สามานฉันท์ เพื่อให้เกิดสันติสุขในสังคมไทย นอกจากนี้ ยังได้กำหนดค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ เพื่อสร้างคนไทยให้เข้มแข็ง อันจะนำไปสู่การพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เข้มแข็งเจริญรุ่งเรือง ดังนี้

๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักของชาติในปัจจุบัน
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนในทางตรงและทางอ้อม
๕. รักษาวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทยอันดีงาม
๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
๗. เข้าใจ เรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่
๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๑๐. รู้จักดำรงตนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่าย จำหน่าย ขยายกิจการเมื่อมีความพร้อมโดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี
๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา

๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและชาติมากกว่าประโยชน์ของตนเอง

เพื่อให้การพัฒนาการเรียนการสอนหน้าที่พลเมืองเป็นไปตามนโยบายและค่านิยมหลัก ๑๒ ประการดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ทั้งในชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกเหนือจากที่สถานศึกษาจะต้องจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งจัดเป็นรายวิชาพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อยู่แล้ว โดยได้กำหนดจุดเน้นและขอบข่ายของรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เป็น ๕ จุดเน้น คือ

จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย

๑. ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูคตเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)

๒. ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณี (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)

จุดเน้นที่ ๒ รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑. การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย
๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๑. การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งหลากหลาย
๒. การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ข้อสัตุสุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

หลังจากได้กำหนดจุดเน้นและขอบข่ายรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง แล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดผลการเรียนรู้ชั้นปี ผลการเรียนรู้ช่วงชั้น รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง นอกจากนี้ยังได้กำหนดสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้และจัดทำคำอธิบายรายวิชา เพื่อให้สถานศึกษานำไปกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาของตนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒. การกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง โดยได้ประกาศให้เป็นรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทั้งนี้ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๑๐/ว๑๔๕ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ และ ที่ ศธ ๐๔๐๑๐/ว๑๒๓๕ ลงวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเพิ่มวิชาหน้าที่พลเมืองเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ประกาศ ณ วันที่ .... ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้กำหนดให้จัดการเรียนการสอนหน้าที่พลเมือง ดังนี้

ระดับประถมศึกษา จำนวน ๖ รายวิชา รายวิชาละ ๔๐ ชั่วโมง ต่อปี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑ เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง ต่อปี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๒ เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง ต่อปี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๓ เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง ต่อปี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง ต่อปี

- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๑ เวลาเรียน ๒๐ ชั่วโมง (๐.๕ หน่วยกิต)
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๒ เวลาเรียน ๒๐ ชั่วโมง (๐.๕ หน่วยกิต)
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ เวลาเรียน ๒๐ ชั่วโมง (๐.๕ หน่วยกิต)

๔. คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ครูใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยแบ่งหน่วยการเรียนรู้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้เล่มนี้ได้นำเสนอรายละเอียดไว้ครบถ้วนตามแนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาองค์ความรู้ ตามค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ จุดเน้นการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง ๕ ประการ และเน้นการพัฒนาสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นอกจากนี้ยังได้ออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด **Backward Design** ดังนั้น ครูควรศึกษาคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้แล้วปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สถานการณ์ และสภาพของนักเรียน

ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะแบ่งแผนการจัดการเรียนรู้ออกเป็นรายชั่วโมง ซึ่งมีจำนวนมากน้อยไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระ และในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้

๑) **จุดเน้น** เป็นจุดเน้นในการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของชาติที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้สำหรับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ซึ่งประกอบด้วย ๕ จุดเน้น คือ ๑) ความเป็นไทย ๒) รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ๓) ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๔) ความปรองดอง สามานฉันท์ และ ๕) ความมีวินัยในตนเอง

๒) **ผลการเรียนรู้** เป็นผลการเรียนรู้ที่ใช้เป็นเป้าหมายและตรวจสอบนักเรียนหลังจากเรียนจบเนื้อหาที่นำเสนอในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ ซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ในแนวทางการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

๓) **สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด** เป็นความคิดรวบยอดของเนื้อหาที่นำมาจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

๔) **สาระการเรียนรู้** เป็นหัวข้อย่อยที่นำมาจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้

๕) **สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน** เป็นส่วนที่บอกจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนภายหลังจากเรียนจบตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนด ซึ่งมี ๕ ประการ คือ ๑) ความสามารถในการสื่อสาร ๒) ความสามารถในการคิด ๓) ความสามารถในการแก้ปัญหา ๔) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ ๕) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖) **คุณลักษณะอันพึงประสงค์** เป็นส่วนที่บอกคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนภายหลังจากเรียนจบในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ตามที่หลักสูตรกำหนด

๗) **ชิ้นงาน/ภาระงาน** เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติ ได้แก่ ๑) ภาระงานหรือกิจกรรมที่เน้นขั้นตอนการปฏิบัติและผลงาน ๒) ภาระงานหรือกิจกรรมที่เน้นการสร้างลักษณะนิสัย ๓) ภาระงานที่มีลักษณะประเมินโครงการหรือโครงงาน และ ๔) ภาระงานที่เน้นผลผลิต

๘) **การวัดและประเมินผลการเรียนรู้** เป็นการตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้ว่าหลังจากจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว นักเรียนมีพัฒนาการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้หรือไม่ และมีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงส่งเสริมในด้านใดบ้าง ดังนั้น ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จึงได้ออกแบบวิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของนักเรียนไว้อย่างหลากหลาย เช่น การทำแบบทดสอบ การตอบคำถามสั้น ๆ การตรวจผลงาน การสังเกตพฤติกรรมทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผลการเรียนรู้

วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เหล่านี้ครูสามารถนำไปใช้ประเมินนักเรียนได้ทั้งในระหว่างการจัดการเรียนรู้และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๙) **กิจกรรมการเรียนรู้** เป็นการเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เนื้อหาในแต่ละเรื่อง โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้ครูนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ ๑ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ ๒ ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ ๓ ขั้นขยายความรู้

ขั้นที่ ๔ ขั้นประเมิน

ขั้นที่ ๕ ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๐) **สื่อ/แหล่งการเรียนรู้** เป็นรายชื่อสื่อการเรียนรู้ทุกประเภทที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่อบุคคล เช่น หนังสือ เอกสารความรู้ รูปภาพ อินเทอร์เน็ต วิกิพีเดีย

๑๑) **บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้** เป็นส่วนที่ให้ครูบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรเกิดขึ้นบ้าง ได้แก้ไขปัญหาละอุปสรรคนั้นอย่างไร สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผนมีอะไรบ้าง และข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง นอกจากจะจัดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้แล้ว จะต้องจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้ง ๕ ประการ คือ

๑) **ความสามารถในการสื่อสาร** เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

๒) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

๔) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๕) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

นอกจากนี้ยังจะต้องนำค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกด้วย

การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ การลำดับบทเรียน รวมทั้งสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงนั้นจะประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อครูได้มีการกำหนดผลลัพธ์ปลายทาง หลักฐาน และวิธีการวัดและประเมินผลที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริงแล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเพียงสื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จที่ต้องการเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ถ้าครูมีเป้าหมายที่ชัดเจนก็จะช่วยทำให้การวางแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ได้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จได้ครูจะต้องค้นหาสื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียน กิจกรรมที่กำหนดขึ้นควรเป็นกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสร้างและสรุปเป็นความคิดรวบยอดและหลักการที่สำคัญของสาระที่เรียนรู้ ก่อให้เกิดความเข้าใจที่คงทน รวมทั้งความรู้สึกลึกและค่านิยมที่ดีไปพร้อม ๆ กับทักษะความชำนาญ

๕. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามจุดเน้นทั้ง ๕ นั้น ผู้สอนต้องใช้กระบวนการคิดที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจะต้องใช้กระบวนการ เทคนิค วิธีสอนที่มีขั้นตอนเน้นสู่การปฏิบัติจริง ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐานได้กำหนดผลการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจนที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย ผู้สอนจึงควรแสวงหาและเลือกใช้กระบวนการ เทคนิค วิธีสอนอย่างเหมาะสม

การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามประสงค์จะต้องจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การฝึกปฏิบัติจริง และการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการป้องกันและแก้ปัญหา ดังนั้น การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในคู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เล่มนี้จึงยึดแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-centered) เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผสมผสานเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ กับหัวข้อเรื่องหรือประเด็นที่สอดคล้องกับชีวิตจริง เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวม เป็นธรรมชาติ สอดคล้องกับสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตของนักเรียน

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เปลี่ยนแปลงบทบาทของครูจากการเป็นผู้ชี้แนะหรือถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนโดยใช้วิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้นักเรียนเกิดการสร้างสรรค์ความรู้และนำความรู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นพลเมืองดีของสังคมไทยที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะกระบวนการคิด ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เล่มนี้จึงได้นำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสม ในที่นี้ได้ประมวลเทคนิคการสอนมาสำหรับให้ผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เช่น

๕.๑ การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning-BBL)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่อิงผลการวิจัยทางประสาทวิทยา ซึ่งได้เสนอแนะไว้ว่า ตามธรรมชาตินั้นสมองเรียนรู้ได้อย่างไร โดยได้กล่าวถึงโครงสร้างที่แท้จริงของสมองและการทำงานของสมองมนุษย์ที่มีการแปรเปลี่ยนไปตามขั้นของการพัฒนา ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดของการสร้างสรรค์การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒ การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning-PBL)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ซึ่งในชีวิตประจำวันของเราจะต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ โดยให้นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหาภายใต้การแนะนำของครู ให้นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามและช่วยกันค้นหาคำตอบ โดยอาจใช้ความรู้เดิมมาแก้ปัญหา หรือศึกษา

ค้นคว้าเพิ่มเติมสำหรับการแก้ปัญหา นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาสรุปเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหา แล้วช่วยกันประเมินการแก้ปัญหาเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาลงครั้งต่อไป ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ ๑ ตั้งปัญหา ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดข้อสงสัย เช่น ใช้คำถามนำสู่ปัญหาเล่าประสบการณ์หรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน หรือสร้างสถานการณ์ให้เกิดปัญหาให้ผู้เรียนคิดคำถาม หรือปัญหา

ขั้นที่ ๒ ตั้งสมมุติฐาน เป็นการคิดวิเคราะห์ปัญหาและคาดคะเนคำตอบ พิจารณาแยกปัญหาออกเป็นปัญหาย่อย แล้วคิดอย่างเป็นระบบ โดยใช้ความรู้ความเข้าใจ ข้อมูล และประสบการณ์เดิมมาคิดแก้ปัญหา คาดคะเนคำตอบ

ขั้นที่ ๓ วางแผนแก้ปัญหา ศึกษาถึงสาเหตุของปัญหา และคิดวิธีการแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุ โดยสร้างทางเลือก หรือวิธีการแก้ปัญหาให้หลากหลาย แล้วพิจารณาเลือกวิธีแก้ปัญหาคิดดีที่สุด มีความเป็นไปได้มากที่สุด

ขั้นที่ ๔ เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ จัดบันทึกข้อมูลที่ได้นำเสนอข้อมูล วิเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จัดกระทำข้อมูล แล้วนำเสนอ

ขั้นที่ ๕ สรุปผล แปลความหมายระหว่างสาเหตุกับผลที่เกิดขึ้น เพื่อหาคำตอบสมมุติฐาน แล้วจึงสรุปเป็นหลักการ

ขั้นที่ ๖ การตรวจสอบและการประเมินผล นำข้อสรุปมาพิจารณาอีกครั้งว่าข้อสรุปน่าเชื่อถือหรือไม่

๕.๓ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างความตระหนัก

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนสนใจ เอาใจใส่ รับรู้ เห็นคุณค่าของสิ่งที่กำหนดหรือสิ่งที่ศึกษา และเกิดความคิดที่จะหาวิธีแก้ปัญหา ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๑) สังเกต จัดสถานการณ์ หรือให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ รับรู้ เอาใจใส่ และเห็นคุณค่า

๒) วิเคราะห์วิจารณ์ ผู้สอนนำตัวอย่างสถานการณ์หรือประสบการณ์ตรงมาให้ผู้เรียนจำแนกสาเหตุและพิจารณาผลเสียที่จะเกิดขึ้น

๓) สรุป ให้ผู้เรียนอภิปรายหาข้อมูลและเหตุผล มาสนับสนุนความคิดเห็นของตนเพื่อประเมินคุณค่าของสิ่งที่ศึกษา และกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาต่อไป

๕.๔ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างค่านิยม

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมให้แก่ผู้เรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

๑) สังเกต ให้ผู้เรียนสังเกตเหตุการณ์หรือสถานการณ์ แล้วพิจารณาว่า คืออะไร เหมาะสมหรือไม่ ควรอนุรักษ์หรือไม่ เพราะเหตุใด

๒) ประเมินเชิงเหตุผล ให้ผู้เรียนประเมินสิ่งที่กำหนดให้ว่า ดีหรือไม่ เพราะเหตุใด ผู้เรียนชอบหรือไม่ชอบ เพราะเหตุใด

๓) กำหนดค่านิยม ให้ผู้เรียนแสดงความเชื่อและความพอใจการกระทำในสถานการณ์ต่าง ๆ พร้อมแสดงเหตุผล

๔) วางแนวปฏิบัติ ให้ผู้เรียนช่วยกันกำหนดแนวทางปฏิบัติตามที่ผู้เรียนกำหนด ภายใต้การกำกับดูแลของผู้สอน

๕) ปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์ เมื่อผู้เรียนเกิดความซื่อสัตย์ก็จะปฏิบัติด้วยความเต็มใจและเห็นคุณค่า

๕.๕ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างเจตคติ

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนจะต้องแทรกอยู่ในการจัดการเรียนรู้ทุกเนื้อหา เป็นการสร้างความรู้สึกที่มีต่อสิ่งที่เรียน มีขั้นตอนดังนี้

๑) สังเกต ผู้สอนเสนอข้อมูล สถานการณ์ หรือรูปภาพ ให้ผู้เรียนพิจารณาว่ามีความรู้สึกอย่างไร ดีหรือไม่ เช่น ภาพคนจูงเด็กข้ามถนน ภาพคนทิ้งขยะลงบนถนน ว่ารู้สึกอย่างไร ชอบหรือไม่ชอบ เพราะเหตุใด

๒) วิเคราะห์ ให้พิจารณาผลที่เกิดขึ้น โดยแยกเป็นการกระทำที่เหมาะสม น่าพอใจ หรือการกระทำที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นที่น่าพอใจ

๓) สรุป ผู้เรียนสรุปความรู้สึก ความคิดเห็นด้วยเหตุผลว่าจะเลือกปฏิบัติอย่างไร และคิดว่าแนวความคิดที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร

๕.๖ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนรู้ ซึ่งมีกระบวนการที่สำคัญคือ

๑) เลือกผู้นำและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ กระบวนการกลุ่มจะต้องมีผู้นำกลุ่ม และสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน คือ ผู้นำกลุ่มจะทำหน้าที่นำในความคิด เสนอความคิด ประสานความคิด กระตุ้นให้สมาชิกคิดวางแผน และกำหนดภาระงาน และติดตามเพื่อให้งานสำเร็จ ส่วนผู้ตาม มีหน้าที่เสนอความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกอย่างมีเหตุผล มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และต้องช่วยเหลือกัน

๒) วางแผน มีการระดมพลังสมอง กำหนดจุดประสงค์ วางแผนการทำงาน กำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

๓) ปฏิบัติตามแผน สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามแผนด้วยความรับผิดชอบ

๔) ประเมินผลการปฏิบัติงาน ระหว่างการดำเนินงานตามแผน ผู้นำกลุ่มและสมาชิกจะต้องติดตามผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ เพื่อแก้ไขหรือปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

๕) ปรับปรุงและพัฒนา มีการประเมินผลรวมและชื่นชมในผลงานของกลุ่ม หากยังไม่เป็นที่พอใจ หรือได้แนวทางที่ยังไม่เหมาะสมจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

๕.๗ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ (Active Learning)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ทดลองทำด้วยตนเอง เพื่อจะได้เรียนรู้ขั้นตอนของงาน รู้จักวิธีแก้ปัญหาในการทำงาน เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะ เกิดความชำนาญจนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว มีขั้นตอนดังนี้

- ๑) สังเกตรับรู้ ให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่างที่หลากหลาย จนเกิดความเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด
- ๒) ทำตามแบบ ให้ผู้เรียนทำตามตัวอย่างที่เห็นทีละขั้นตอนจากงานที่ง่ายไปสู่งานที่ย่างยาก ซับซ้อนขึ้น
- ๓) ทำโดยไม่มีแบบ ให้ผู้เรียนฝึกทำโดยไม่ต้องดูตัวอย่างทุกขั้นตอนตามลำดับ
- ๔) ฝึกให้ชำนาญ ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญ จนกระทั่งสามารถทำได้ด้วยตนเอง โดยอัตโนมัติจากชิ้นงานเดิม หรือชิ้นงานที่กำหนดขึ้นใหม่

๕.๔ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดความรับรู้ บอกได้ อธิบายได้ และเข้าใจในสิ่งที่เรียนว่าคืออะไร หมายถึงสิ่งใด โดยมีขั้นตอนดังนี้

- ๑) สังเกต ให้ผู้เรียนรับรู้ ศึกษา พิจารณาส่งที่ผู้สอนนำเสนอ ว่ามีลักษณะอย่างไร เช่น ยกตัวอย่าง ภาพ คำ ข้อความต่าง ๆ ให้ผู้เรียนพิจารณา
- ๒) จำแนกความแตกต่าง ให้ผู้เรียนบอกข้อแตกต่างของสิ่งที่นำมาให้พิจารณาว่าต่างกันอย่างไร
- ๓) หาลักษณะร่วม ให้ผู้เรียนพิจารณาภาพรวมของสิ่งที่สังเกต รับรู้ ว่ามีอะไรที่เหมือนหรือคล้ายกัน เพื่อเป็นแนวทางสรุปเป็นหลักเกณฑ์ วิธีการ คำจำกัดความ หรือนิยามได้
- ๔) ระบุนิยามความคิดรวบยอด ให้ผู้เรียนระบุว่าสิ่งที่รับรู้ สิ่งที่กำหนดให้คืออะไร เรียกว่าอะไร หรือมีวิธีการอย่างไร
- ๕) ทดสอบและนำไปใช้ ให้ผู้เรียนนำความรู้ไปทดลอง ทดสอบ สังเกต ทำแบบฝึกหัด ปฏิบัติ หรือตรวจสอบคำตอบว่าใช่หรือไม่ นำไปใช้เพื่อประเมินความรู้

๕.๕ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเผชิญสถานการณ์ (Conflict Situation Skills)

เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้มีโอกาสสัมผัสกับสิ่งที่จะเรียนรู้ หรือมีกัลยาณมิตร ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำประสบการณ์จากการเรียนรู้มาเป็นแนวทางในการเลือกและตัดสินใจ โดยผ่านการวิเคราะห์และประเมินค่าเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ สุนทรียวิวัฒน์ ได้เสนอแนวคิดในการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการจัดการเรียนรู้ว่ามี ๔ ขั้นตอน คือ ๑) การรวบรวม ข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ ๒) การประเมินค่าและประโยชน์ ๓) การเลือกและการตัดสินใจ และ ๔) การปฏิบัติ ซึ่งผู้สอนสามารถนำทักษะกระบวนการเผชิญสถานการณ์มาใช้ในการเรียนการสอน ตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ผู้สอนอาจนำเสนอสถานการณ์ซึ่งเกิดขึ้นจริงที่เป็นข่าว ภาพข่าวจากแหล่งต่าง ๆ บทความ หรือกรณีศึกษามากระตุ้นให้ผู้เรียนได้ตอบคำถาม เพื่อให้เกิดความตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้น หรือเห็นความสำคัญที่จะต้องศึกษาในเรื่องที่สอดคล้องกับบทเรียน

๒. ขั้นสอน

๑) รวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ ผู้สอนอาจมอบหมายให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ข้อมูล หรือข่าวสารการกระทำที่สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาในครอบครัว โรงเรียน สังคม โดยผู้สอนอาจจะเสนอแนะแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

๒) ประเมินคุณค่าและประโยชน์ นำความรู้ ข่าวสารข้อมูล หรือสถานการณ์มาศึกษาวิเคราะห์คุณค่า หรือประโยชน์ โดยฝึกให้ผู้เรียนรู้หลักและวิธีการคิดในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อจะได้วิเคราะห์ได้ว่า สถานการณ์ หรือข้อมูลนั้นมีคุณค่าหรือมีประโยชน์เพียงใด ซึ่งอาจจะใช้เกณฑ์ด้านคุณธรรม จริยธรรม เกณฑ์มาตรฐานและค่านิยมของสังคม หรือกรอบทฤษฎีมาเป็นหลักในการวิเคราะห์ การประเมินค่ามีความสำคัญและมีผลต่อการเลือก การตัดสินใจ ผู้สอนจึงควรฝึกผู้เรียนด้วยการจัดทำเป็นแบบฝึกหรือสร้างคำถามเพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักวิเคราะห์

๓) เลือกและการตัดสินใจ หลังจากผู้เรียนได้ประเมินคุณค่าและประโยชน์ของข้อมูลและข่าวสารแล้ว ผู้เรียนจะสามารถเลือกและตัดสินใจได้เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ดังกล่าวหรือสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน

๔) นำไปปฏิบัติ ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติจริง เพื่อจะเกิดการเรียนรู้ว่า เกิดผลดีหรือเกิดประโยชน์อย่างไร ตัดสินใจถูกต้องหรือไม่ แต่บางสถานการณ์อาจไม่เหมาะสมกับผู้เรียนที่จะการนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง ก็อาจจะให้ผู้เรียนได้พิสูจน์ความรู้ในแง่ปฏิบัติ ด้วยการสัมภาษณ์บุคคลผู้ที่มีประสบการณ์หรือผู้มีความรู้ หรือผลงานของนักวิชาการที่ได้ทดลองปฏิบัติแล้วเป็นการสนับสนุนการตัดสินใจของผู้เรียน

๓. ขั้นสรุป

ควรให้ผู้เรียนช่วยกันสรุปแนวคิดหรือความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดขึ้น

๔. ขั้นการวัดและการประเมินผล

ควรใช้วิธีการวัดและการประเมินผลให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ด้วยการกำหนดเครื่องมือวัดและประเมินผล และกำหนดเกณฑ์การวัดและการประเมินผลให้ชัดเจน

๕.๑๐ การจัดการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวน (Inquiry Process)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้นักเรียนค้นหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่ออธิบายสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ มีหลักเกณฑ์ โดยนักเรียนจะต้องใช้ความสามารถของตนเองคิดค้น สืบเสาะ แก้ปัญหา หรือคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาระบวนการคิดระดับสูงให้แก่ผู้เรียน ฝึกให้สังเกต การถาม-ตอบ การสื่อสารเชื่อมโยงบูรณาการการนำเสนอ สร้างองค์ความรู้ โดยมีผู้สอนเป็นผู้กำกับ ควบคุม ให้คำปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือ กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้อยากเห็น และสืบเสาะหาความรู้จากการถาม พยายามหาคำตอบ หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

๑. ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) เป็นการนำเรื่องที่น่าสนใจ เช่น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น หรือความรู้เดิมที่เรียนมาแล้ว มากระตุ้นเพื่อสร้างคำถามที่จะใช้ในการสำรวจตรวจสอบศึกษา

๒. **ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration)** กำหนดแนวทางการสำรวจตรวจสอบ ตั้งสมมติฐาน กำหนดทางเลือก แล้วลงมือปฏิบัติเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบข้อมูล หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น ทดลอง กิจกรรมภาคสนาม ศึกษาเอกสารต่าง ๆ

๓. **ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)** นำข้อมูลที่ได้อธิบายวิเคราะห์ แปรผล สรุปผล นำเสนอผลสรุป เช่น บรรยายสรุป สร้างแบบจำลอง ฯลฯ

๔. **ขั้นขยายความรู้ (Elaboration)** เป็นการนำความรู้ใหม่ไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิม ซึ่งจะช่วยให้เชื่อมโยงกับเรื่องต่าง ๆ ทำให้เกิดความรู้กว้างขึ้น

๕. **ขั้นประเมิน (Evaluation)** ประเมินการเรียนรู้ ว่านักเรียนมีความรู้อะไรบ้าง อย่างไร และมากน้อยเพียงใด เพื่อนำไปประยุกต์ใช้

๕.๑๑ วิธีสอนแบบสาธิต (Demonstration Method)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยการแสดงให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง พร้อมการอธิบายการปฏิบัติตามขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระ หลังจากนั้นจึงให้ผู้เรียนซักถาม อภิปราย และสรุปผลการเรียนรู้ การสาธิต อาจเป็นการสาธิตสำหรับผู้เรียนทั้งห้อง การสาธิตสำหรับกลุ่มย่อย หรือการสาธิตเป็นรายบุคคลก็ได้ รูปแบบการสาธิตมีอยู่หลายรูปแบบด้วยกัน เช่น ผู้สอนเป็นผู้สาธิต ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสาธิต ผู้เรียนสาธิตเป็นกลุ่ม ผู้เรียนสาธิตเป็นรายบุคคล หรือวิทยากรสาธิต เป็นต้น ในการจัดการเรียนรู้แบบสาธิตมีขั้นตอน ดังนี้

๑. **ขั้นเตรียม** จะต้องกำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจน ศึกษาเนื้อหาที่จะสาธิตอย่างละเอียด กำหนดขั้นตอนการสาธิต เตรียมเครื่องมือหรืออุปกรณ์ เตรียมสถานที่สาธิต ทดลองการสาธิตทุกขั้นตอนก่อนสอน จัดเตรียมเอกสารและวิธีการวัดประเมินผล และกำหนดเวลาในการสาธิตให้เหมาะสม

๒. ขั้นสาธิต

๑) บอกจุดประสงค์ ให้ผู้เรียนทราบ

๒) บอกขั้นตอนของกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนทราบวิธีและขั้นตอนการปฏิบัติขณะสาธิต เช่น ตำแหน่งที่ผู้เรียนนั่ง การจดบันทึก การสังเกต การตั้งคำถาม การสรุปขั้นตอนการสาธิต

๓) แนะนำสื่อและแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้ใช้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

๔) ดำเนินการสาธิต โดยสาธิตให้ผู้เรียนได้เห็นขั้นตอนอย่างละเอียดเพื่อจะได้เข้าใจ ผู้สอนอาจสาธิตครั้งแรกอย่างช้า ๆ ก่อน แล้วย้อนกลับมาสาธิตให้เร็วขึ้น เพื่อให้เห็นธรรมชาติของการทำงานที่ต่อเนื่อง หรืออาจกลับมาสาธิตเฉพาะบางขั้นตอนที่ซับซ้อน

๕) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสาธิต ผู้สอนอธิบายให้ผู้เรียนฟังไปด้วยระหว่างการสาธิตแต่ละขั้นตอน และอาจตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจยิ่งขึ้น

๓. ขั้นสรุป

๑) ผู้สอนให้ผู้เรียนสรุปขั้นตอนต่าง ๆ จากการสาธิต เพื่อประเมินความเข้าใจของผู้เรียน

๒) ผู้สอนสรุปด้วยการตั้งคำถามให้ผู้เรียนได้พิจารณาจากขั้นตอนต่าง ๆ ที่สาธิต

๔. ขั้นวัดและประเมินผล

ควรประเมินความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ หรืออาจให้ผู้เรียนออกมาสาธิตให้เพื่อนดู

๕.๑๒ การจัดการเรียนรู้โดยการแสดงบทบาทสมมุติ (Role Playing)

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้แสดงบทบาทในสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น โดยอาจกำหนดให้แสดงบทบาทสมมุติที่เป็นพฤติกรรมของบุคคลอื่น หรือแสดงพฤติกรรมในบทบาทของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ

๖. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง เป็นการตรวจสอบว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความสามารถ และมีเจตคติ ตามคุณลักษณะตามกำหนดไว้มากน้อยเพียงใด การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสาระหลักของรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากสภาพจริง รวมถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ ทำให้การวัดและประเมินผลต้องเน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ซึ่งหมายถึง กระบวนการสังเกต การบันทึก และการรวบรวมข้อมูลจากงานและวิธีการที่นักเรียนทำเพื่อเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบต่อนักเรียน เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของนักเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา และการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริงจึงมีความต่อเนื่องในการให้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน

หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนในระหว่างการเรียนรู้การสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลและนำไปใช้พัฒนาปรับปรุง แก้ไข และส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. เน้นกระบวนการประเมินเพื่อพัฒนานักเรียน (Formative Evaluation) และประเมิน เพื่อตัดสินผล (Summative Evaluation) ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ

๒. เน้นการนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของครู และกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

๓. เน้นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ประเมินตามสภาพจริง ประเมินการสะท้อนความสามารถ และการแสดงออกของนักเรียน

๔. เน้นการบูรณาการประเมินผลควบคู่ไปกับการเรียนการสอนของครูและกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยประเมินจากคุณภาพของงานและกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

๕. เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน ส่งเสริมให้มีการประเมินตนเอง ประเมินโดยเพื่อนและกลุ่มเพื่อน ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

๖. เน้นการประเมินนักเรียน ซึ่งต้องพิจารณาให้ครอบคลุมจากพัฒนาการของนักเรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียน

การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ในแต่ละครั้ง ครูควรมีการประเมินผลทุกครั้ง ที่จัดการเรียนรู้ โดยทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียนให้ครบทั้ง ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การประเมินผลก่อนเรียน เป็นการตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียนว่า มีพื้นฐานความรู้เรื่อง ที่กำลังจะเรียนมากน้อยเพียงใด แต่ละคนมีความรู้แตกต่างกันหรือไม่ เพื่อจะได้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับ นักเรียนได้เหมาะสมและถูกต้องต่อไป

๒. การประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการประเมินขณะกำลังทำการสอนไปแล้วระยะหนึ่ง แล้วมีการ ตั้งคำถามให้นักเรียนตอบหรืออธิบาย หรือตอบในแบบฝึกทักษะหรือแบบทดสอบ ครูและนักเรียนร่วมกัน เฉลย เพื่อครูและนักเรียนจะได้ทราบผลสัมฤทธิ์ของการเรียนการสอนว่า ได้ผลมากน้อยเพียงใดไปพร้อม ๆ กัน

๓. การประเมินผลหลังเรียน สามารถทำได้ ๒ ลักษณะ คือ ประเมินหลังจากที่ครูทำการสอนจบไป แล้ว ๑ ชั่วโมง หรือ ๑ หน่วยการเรียนรู้ เพื่อจะได้เตรียมเนื้อหาและวิธีทดสอบไว้ให้พร้อมกับการทดสอบ ครั้งต่อไป และประเมินเมื่อเรียนครบหลักสูตรเป็นการทดสอบความรู้ทั้งหมดที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว ว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติให้ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่

วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปมีวิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนหลายประเภท ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการวัดว่าจะนำไปใช้ เพื่อทำอะไร ครูสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายการสอนแต่ละครั้งได้ วิธีการและเครื่องมือวัด และประเมินผลการเรียนรู้มี ๒ รูปแบบ ดังนี้

๑. รูปแบบที่เป็นทางการ เป็นการวัดและประเมินผลโดยการทดสอบ และใช้แบบทดสอบหรือแบบ วัดที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น การเก็บข้อมูลส่วนใหญ่ใช้ในการวัดและประเมินผลเป็นคะแนน แล้วนำไปใช้ในการ เปรียบเทียบ เช่น เปรียบเทียบก่อนและหลัง เปรียบเทียบเพื่อดูพัฒนาการ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ เมื่อสิ้นสุด การสอน วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลแบบที่เป็นทางการเหมาะสำหรับการประเมินเพื่อตัดสินผล มากกว่าการใช้เพื่อการประเมินพัฒนาการของนักเรียน หรือหาจุดบกพร่องสำหรับนำไปปรับปรุงการเรียน การสอน แม้การวัดและประเมินผลรูปแบบนี้ซึ่งให้ข้อมูลสารสนเทศเชิงปริมาณจะสะดวกแก่การนำไปใช้ แต่ก็มีข้อควรคำนึงคือ เครื่องมือควรมีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น

๒. รูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เป็นการได้มาซึ่งข้อมูลการเรียนรู้รายบุคคล จากแหล่งข้อมูลที่ หลากหลายซึ่งครูเก็บรวบรวมตลอดเวลา เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาความพร้อมและพัฒนาการของ นักเรียน เพื่อใช้แก้ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน ปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสม ลักษณะของข้อมูลที่ ได้ นอกจากที่เป็นตัวเลขแล้ว อาจเป็นข้อมูลบรรยายลักษณะพฤติกรรมที่ครูเฝ้าสังเกต หรือเป็นผลการ เรียนรู้ในลักษณะคำอธิบายระดับพัฒนาการ จุดแข็ง จุดอ่อน หรือปัญหาของนักเรียนที่พบจากการสังเกต การสัมภาษณ์ หรือวิธีการอื่น ๆ การวัดและประเมินผลรูปแบบนี้เหมาะที่จะใช้เป็นข้อมูลพัฒนาการเรียนรู็ รายบุคคลช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียนอย่างลึกซึ้ง

วิธีดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้

๑. การสังเกตพฤติกรรม เป็นการเก็บข้อมูลจากการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ซึ่งผู้สังเกตสามารถทำได้ตลอดเวลา แต่มีข้อควรคำนึงถึงคือ ไม่ควรขัดจังหวะขณะทำงานหรือขณะคิดในการเก็บข้อมูล อาจมีเครื่องมือช่วยในการเก็บในหลายลักษณะ แล้วแต่ลักษณะข้อมูลและการใช้ประโยชน์ เช่น สมุดจดบันทึกแบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า

๒. การสอบปากเปล่า ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลที่แสดงออกด้วยการพูด ตอบประเด็นคำถามที่ครูเป็นผู้กำหนดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนรู้

๓. การพูดคุย เป็นการสื่อสาร ๒ ทางระหว่างนักเรียนกับครู สามารถทำเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มได้ การพูดคุยจะช่วยให้ครูติดตามตรวจสอบว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด เหมาะสมสำหรับเป็นข้อมูลที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้

๔. การใช้คำถาม การใช้คำถามเป็นเรื่องปกติในการจัดการเรียนรู้ แต่ถ้าเป็นคำถามที่ง่าย ๆ ไม่ท้าทาย ไม่สามารถทำให้นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งได้ การใช้คำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่มีประสิทธิภาพ แม้จะเป็นเรื่องยาก แต่พัฒนาได้ โดยครูต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการประเมินในชั้นเรียนที่เข้มข้นมากขึ้น มีวิธีการฝึกการใช้คำถามให้มีประสิทธิภาพ ๕ วิธีการ ดังนี้

๔.๑ คำถามที่ให้คำตอบที่เป็นไปได้หลากหลายคำตอบ คำถามแบบนี้ทำให้นักเรียนต้องคิด ต้องตัดสินใจว่า คำตอบใดถูกหรือใกล้เคียงที่สุด เพราะเหตุใด และไม่ถูกต้องเพราะเหตุใด คำถามแบบนี้ทำให้นักเรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

๔.๒ คำถามที่เป็นประโยชน์บอกเล่า เพื่อให้นักเรียนเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย พร้อมเหตุผล การใช้วิธีการนี้นักเรียนต้องใช้ความคิดที่สูงกว่าวิธีแรก เพราะนักเรียนจะต้องยกตัวอย่างสนับสนุนความคิดเห็นตัวเอง นักเรียนจะได้ฝึกสะท้อนความคิดเห็น และมีการพัฒนาการด้านการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของตนเองผ่านกระบวนการอภิปราย และเป็นการใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาแก่ทุกคนในชั้นเรียน

๔.๓ หาสิ่งที่ตรงกันข้าม หรือสิ่งที่ใช่ (ถูก) สิ่งที่ไม่ใช่ (ไม่ถูก) และถามเหตุผล เช่น ลักษณะคำถาม ทำไม ทำอย่างนี้จึงเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ทำไม ทำเช่นนี้จึงเป็นผลลบ ที่เป็นผลบวกเป็นเช่นไร วิธีการนี้เหมาะกับการทำงานเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่มย่อย

๔.๔ ให้คำตอบเป็นประเด็นสรุป แล้วตั้งคำถามให้นักเรียนคิดที่มาของคำตอบ

๔.๕ ตั้งคำถามจากจุดที่เห็นต่าง โดยกำหนดประเด็นให้ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสาร การอธิบาย และการอภิปรายโต้แย้งเชิงลึก เหมาะที่จะใช้อภิปรายประเด็นที่เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ปัญหาสุขภาพ ปัญหาเชิงจริยธรรม เป็นต้น

๕. การเขียนสะท้อนการเรียนรู้ เป็นการเขียนตอบกระทู้หรือคำถามของครู ช่วยให้ครูทราบความก้าวหน้าของผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๖. การประเมินการปฏิบัติ เป็นวิธีการประเมินงานหรือกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติ ซึ่งการประเมินลักษณะนี้จะประเมินใน ๒ ประเด็นหลัก คือ การประเมินภาระงาน หรือกิจกรรม และเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) การประเมินการปฏิบัติอาจปรับเปลี่ยนไปตามลักษณะงานหรือประเภทกิจกรรมดังนี้

๖.๑ **ภาระงานหรือกิจกรรมที่เน้นขั้นตอนการปฏิบัติและผลงาน** เช่น การจัดนิทรรศการ การนำเสนอ การสำรวจ การประดิษฐ์ การจัดทำแบบจำลอง การแสดงละคร ฯลฯ ครูจะต้องสังเกตและประเมินวิธีการทำงานที่เป็นขั้นตอนและผลงานของนักเรียน

๖.๒ **ภาระงานหรือกิจกรรมที่เน้นการสร้างลักษณะนิสัย** เช่น การรักษาความสะอาด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การรักษาธรรมชาติสมบัติต่าง ๆ กิจกรรมหน้าเสาธง ลักษณะการประเมิน เป็นการประเมินด้วยการสังเกตและจดบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับนักเรียน

๖.๓ **ภาระงานที่มีลักษณะประเมินโครงการหรือโครงงาน** ภาระงานนี้เป็นกิจกรรมที่เป็นขั้นตอนการปฏิบัติงาน ซึ่งต้องใช้เวลาในการดำเนินการมาก ดังนั้น การประเมินจึงควรมีการประเมินเป็นระยะ ๆ เช่น **ระยะก่อนดำเนินการ** เป็นการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมการดำเนินการและความเป็นไปได้ขณะดำเนินการ **ระหว่างดำเนินการ** เป็นการประเมินการปฏิบัติจริงตามแผน วิธีการ และขั้นตอนที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปตามแผนให้แก้ไขปรับปรุงระหว่างปฏิบัติ สำหรับการประเมินระยะสิ้นสุดโครงการหรือโครงงาน เป็นการประเมินผลงาน ผลกระทบ และวิธีการนำเสนอผลการดำเนินงาน

๖.๔ **ภาระงานที่เน้นผลผลิต** การประเมินในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินคุณภาพของผลงาน ซึ่งจะเห็นได้จากการนำเสนอแผนผังความคิด แผนผังการทำงาน แผนที่ แผนภูมิ กราฟ ตาราง เป็นต้น โดยอาจต้องใช้เครื่องเก็บข้อมูลประกอบการประเมินควบคู่ไปด้วย เช่น แบบบันทึกพฤติกรรม แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบตรวจสอบรายงาน แบบบันทึกผลการปฏิบัติงาน

๗. การประเมินโดยแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) การประเมินในลักษณะนี้เป็นการประเมินชิ้นงานที่สะท้อนความก้าวหน้าและความสำเร็จของนักเรียน ที่เก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มสะสมผลงาน หากเป็นแฟ้มสะสมผลงานดีเด่น นักเรียนต้องแสดงความคิดเห็นหรือเหตุผลที่เลือกผลงานนั้นเก็บไว้ตามวัตถุประสงค์ของแฟ้มสะสมผลงาน

๘. การวัดและประเมินผลด้วยแบบทดสอบ การวัดและประเมินผลแบบนี้ครูจะเลือกสร้างแบบทดสอบ โดยเน้นให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลนั้น ๆ เช่น แบบทดสอบแบบเลือกตอบ แบบเติมคำ แบบความเรียง แบบเขียนตอบ ทั้งนี้แบบทดสอบที่จะใช้ต้องมีคุณภาพ มีความเที่ยงตรง และมีความเชื่อมั่น

๙. การประเมินด้านความรู้สึนึกคิด เป็นการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะ และเจตคติ ที่ควรปลูกฝังในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีลำดับการวัดและประเมินผลจากขั้นต่ำสุดไปสูงสุดดังนี้

ขั้นรับรู้ เป็นการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกมา รู้จัก เต็มใจ สนใจ

ขั้นตอบสนอง เป็นการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกมา เชื่อฟัง ทำตาม อาสาทำ พอใจที่จะทำ

ขั้นเห็นคุณค่า (ค่านิยม) เป็นการประเมินพฤติกรรมที่แสดงความเชื่อ ซึ่งแสดงออก โดยการกระทำหรือปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ ยกล่องชมเชย สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือทำกิจกรรมที่ตรงกับความเชื่อของตน ทำด้วยความเชื่อมั่น ศรัทธา และปฏิเสธที่จะทำในสิ่งที่ขัดแย้งตามความเชื่อของตน

ขั้นจัดระบบคุณค่า เป็นการประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม อภิปราย เปรียบเทียบ จนเกิดอุดมการณ์ในความคิดของตนเอง

ขั้นสร้างคุณลักษณะ เป็นการประเมินพฤติกรรมที่มีแนวโน้มว่า จะประพฤติปฏิบัติเช่นนั้นอยู่เสมอในสถานการณ์เดียวกัน จนเกิดเป็นอุปนิสัย

๑๐. การประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลายซึ่งได้กล่าวไว้ข้างต้น เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน จึงควรใช้การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) ร่วมกับการประเมินด้วยวิธีการอื่น ภาระงานควรสะท้อนสภาพความเป็นจริง หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากกว่าเป็นการปฏิบัติกิจกรรมทั่ว ๆ ไป ดังนั้น การประเมินตามสภาพจริงจึงควรมีการออกแบบการเรียนรู้และประเมินผลไปด้วยกัน ตลอดจนกำหนดเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง

วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง มีวิธีการวัดและประเมินผล โดยยึดเนื้อหาสาระจากผลการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดไว้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ ครูจะต้องนำมากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งต้องครอบคลุมทั้ง ๓ ด้านดังกล่าวให้มีความหลากหลายในรูปแบบของการวัดและประเมินผล ครูควรพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตน และกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้ได้รับการพัฒนาที่เต็มตามศักยภาพ ดังนี้

๑. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ความรู้ที่นักเรียนพึงมี มีทั้งด้านความรู้เชิงเนื้อหา เชิงกระบวนการ และเจตคติ

ตัวอย่าง ความรู้เชิงเนื้อหา เช่น ความรู้ด้านการเมืองการปกครองของประเทศไทย ประกอบด้วยระบบการเมืองการปกครอง สิทธิเด็ก/สิทธิมนุษยชน

ตัวอย่าง ความรู้เชิงกระบวนการ เช่น ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล การยอมรับความหลากหลายของวัฒนธรรม การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการนำเสนอปัญหาและแสดงความคิดเห็น

ตัวอย่าง ความรู้ด้านเจตคติ เช่น ความภูมิใจในความเป็นไทย ความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ วิถีประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิต

๒. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะ/กระบวนการ เป็นการวัดและประเมินผลที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง วิธีการวัดและประเมินผล จึงควรวัดความสามารถในการทำงานและการแสดงออกที่มีความคล่องแคล่ว ภายใต้อาณัติและเงื่อนไขที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด โดยวัดทั้งวิธีการ (Process) และผลงาน (Product) ที่นักเรียนกระทำและแสดงออก มีวิธีการวัดและประเมินผลที่ครูสามารถเลือกใช้ได้หลากหลายวิธี ดังนี้

๒.๑ การสังเกตพฤติกรรม มีทั้งระบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ นิยมใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า

๒.๒ การทดสอบภาคปฏิบัติ เมื่อต้องการวัดทักษะการปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยให้นักเรียนเขียนตอบ หรือเป็นข้อความเลือกตอบ

๒.๓ การสร้างสถานการณ์จำลอง ใช้เมื่อครูไม่สามารถนำนักเรียนไปทดสอบภาคปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้ จึงกำหนดสถานการณ์ขึ้น

๒.๔ เพิ่มสะสมผลงาน เหมาะสำหรับการประเมินภาพรวม เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนสามารถนำทักษะต่าง ๆ ไปบูรณาการใช้ได้อย่างกลมกลืน เป็นธรรมชาติสอดคล้องกับชีวิตจริง

๒.๕ การบันทึกพฤติกรรม การวัดและประเมินผลวิธีนี้ใช้เมื่อต้องการให้นักเรียนบรรยายพฤติกรรมของตนเองและเพื่อนขณะเข้าร่วมกิจกรรมเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือทำการบันทึกเมื่อออกภาคสนาม โดยให้นักเรียนจดบันทึก รายงานความสามารถ ความคิดเห็น และความประทับใจของตนเอง ของเพื่อน และของกลุ่ม

๓. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านเจตคติ การวัดเจตคติต้องใช้เทคนิคแตกต่างจากการวัดความรู้และการวัดทักษะ/กระบวนการ เทคนิคการวัดเจตคติ ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ควรใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การตอบคำถามสั้น ๆ การให้แสดงถึงอุดมคติ การสำรวจโดยครู การสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ การประเมินตนเอง การวัดเจตคติเป็นการใช้เทคนิคเพื่อค้นหาว่านักเรียนชอบอะไร มากกว่าอะไร ผลที่ได้จากการวัดเจตคติจะไม่ได้สรุปตามความคิดเห็นของนักเรียนเพียงคนเดียว หรือนักเรียนจำนวนน้อย แต่สรุปจากความคิดเห็นของนักเรียนทั้งหมด หรือโดยส่วนรวมของชั้นเรียน เครื่องมือวัดเจตคติจึงควรสร้างขึ้นมาเองโดยครู

การวัดเจตคติควรมีคำชี้แจงในการทำเครื่องมือที่ชัดเจน ง่ายต่อการทำความเข้าใจและสั้น ๆ ใช้เวลาไม่มากนัก การวัดเจตคติมีเทคนิคในการวัด ซึ่งทำได้หลายวิธี ดังนี้

๓.๑ การวัดและประเมินผลด้วยครู โดยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกผลการสังเกต การสอบถาม การประเมินตนเอง การสำรวจพฤติกรรม การวัดความคิดเห็น การวัดเจตคติ การวัดสถานการณ์

๓.๒ การเขียนตอบรายบุคคล

๓.๓ การใช้มาตราส่วนประมาณค่า

๓.๔ การตรวจสอบรายการ

๓.๕ การประเมินโดยครู เพื่อน พ่อ แม่ และผู้ปกครอง

การประเมินด้านเจตคติเน้นการประเมินที่หลากหลาย สอดคล้องกับคุณลักษณะ/ตัวชี้วัด และตามสภาพจริง สะท้อนเจตคติหรือความคิดเห็นและความรู้สึกที่แท้จริง

ตัวอย่างการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านเจตคติ ดูรายละเอียดในตอนที ๓

เกณฑ์การตัดสินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง คิดเป็นสัดส่วนคะแนนระหว่างเรียนกับคะแนนปลายปี/ปลายภาค โดยให้ความสำคัญของคะแนนระหว่างเรียนมากกว่าคะแนนปลายปี/ปลายภาค เช่น ๖๐:๔๐ ๗๐:๓๐ ๘๐:๒๐ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานศึกษาว่าจะกำหนดสัดส่วนแบบใด

ตัวอย่าง การคิดสัดส่วนคะแนนเป็น ๗๐:๓๐ หมายถึง คะแนนระหว่างเรียน ๗๐ คะแนน และคะแนนปลายปี/ปลายภาค ๓๐ คะแนน ดังนี้

สัดส่วนคะแนน ๓๐ : ๓๐	
คะแนนระหว่างเรียน	๓๐ คะแนน
๑. คะแนนตามผลการเรียนรู้ทุกข้อ	๓๐ คะแนน
๒. คะแนนวัดผลกลางปี/กลางภาค ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	๓๐ คะแนน
๓. คะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์	๑๐ คะแนน
คะแนนปลายปี/ปลายภาค	๓๐ คะแนน

การตัดสินผลการเรียน ใช้ระบบผ่านและไม่ผ่าน โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสินผ่านที่ร้อยละ ๕๐ จากนั้นจึงให้ระดับผลการเรียนที่ผ่านเป็นระบบต่าง ๆ ตามที่สถานศึกษากำหนด ได้แก่ ระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

ระบบตัวเลข	ระบบตัวอักษร	ระบบร้อยละ	ระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน		
			๕ ระดับ	๔ ระดับ	๒ ระดับ
๔	A	๘๐-๑๐๐	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ผ่าน
๓.๕	B+	๗๕-๗๙	ดี	ดี	
๓	B	๗๐-๗๔			
๒.๕	C+	๖๕-๖๙	พอใช้	ผ่าน	
๒	C	๖๐-๖๔			
๑.๕	D+	๕๕-๕๙	ผ่าน		
๑	D	๕๐-๕๔			
๐	F	๐-๔๙	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน

๗. คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป.๔

คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม

๓๐๔๒__ หน้าที่พลเมือง ๔

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เวลา ๔๐ ชั่วโมง

.....

เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทไทยในพิธีการต่าง ๆ ในเรื่องการการกล่าวคำต้อนรับ การแนะนำตัวเองและแนะนำสถานที่ แสดงออกถึงความกตัญญูทักทายต่อผู้ทำประโยชน์ในสังคม มีส่วนร่วมในขนบธรรมเนียมประเพณีไทยในท้องถิ่น ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน และยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

เห็นความสำคัญและแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เรื่องการใช้สินค้าไทย ดูแลรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุและสาธารณสมบัติ ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี ปฏิบัติตนตามพระราชจริยวัตรและพระจริยวัตร ปฏิบัติตนตามพระบรมราโชวาท ในเรื่องการมีวินัยและการข่มใจ หลักการทรงงาน ในเรื่องประโยชน์ส่วนรวมและพอกินพอกิน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

ปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบ และหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในโรงเรียน ในเรื่องการแต่งกาย การเข้าแถว การดูแลพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของห้องเรียนและ โรงเรียน ในเรื่องการเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี หน้าที่และความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

มีส่วนร่วมในการสร้างและปฏิบัติตามข้อตกลง กติกาของห้องเรียน ในเรื่องการรักษาความสะอาด การรักษาของใช้ร่วมกันและการส่งงาน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง กติกาด้วยเหตุผลและยึดถือประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว และห้องเรียน ในเรื่องการเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี การมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการปฏิบัติตามเสียงข้างมากและยอมรับเสียงข้างน้อย มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจในกิจกรรมของครอบครัวและห้องเรียน ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล ในเรื่องเชื้อชาติ ภาษา เพศ สุขภาพ ความพิการ ความสามารถ ถิ่นกำเนิด สถานะของบุคคล ฯลฯ อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติและพึ่งพาซึ่งกันและกัน ในเรื่องการไม่รังแก ไม่ทำร้าย ไม่ล้อเลียน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และแบ่งปัน วิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่น ในกรณีการใช้สาธารณสมบัติและการรักษาสงแวดล้อม และเสนอวิธีการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต อดทน และยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และกระบวนการแก้ปัญหา

เพื่อให้ผู้เรียนมีลักษณะที่ดีของคนไทย ภาควิชาและรักษาไว้ซึ่งความเป็นไทย แสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ สามารถจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี และมีวินัยในตนเอง

ผลการเรียนรู้

๑. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทไทย
๒. แสดงออกถึงความกตัญญูทวนที่ต่อผู้ทำประโยชน์ในสังคม
๓. มีส่วนร่วมในขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

๔. เห็นความสำคัญและแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๕. ปฏิบัติตนตามพระบรมราโชวาท หลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๖. มีส่วนร่วมในการสร้างและปฏิบัติตามข้อตกลง กติกาของห้องเรียน

๗. ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจในกิจกรรมของครอบครัว และห้องเรียน

๘. ขอมรับและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๙. วิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

รวมทั้งหมด 10 ผลการเรียนรู้

๘. โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป.๔

โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป.๔

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้/ข้อที่	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก (คะแนน)
๑	เราภูมิใจในความเป็นไทย	๑ ๒ ๓ ๑๐	๕	๒๕
๒	เรารักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	๔ ๕ ๑๐	๑๑	๒๕
๓	เราเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยฯ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๖ ๗ ๑๐	๗	๒๐
๔	เรามีความปรองดอง สมานฉันท์	๘ ๙ ๑๐	๕	๑๐
๕	เราเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง	๑๐	๘	๒๐
ระหว่างปี				๗๐
กลางปี / ปลายปี				๓๐
รวม				๑๐๐

๙. โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป.๔

ภาคเรียนที่ ๑

ชั่วโมงที่ ๑ ปฐมนิเทศ ข้อตกลงการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ป.๔ ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เราภูมิใจในความเป็นไทย ๕ ชั่วโมง

ชั่วโมงที่ ๒ ๑. มารยาทในพิธีการต่าง ๆ

๑.๑ การกล่าวคำต้อนรับ

ชั่วโมงที่ ๓	๑.๒ การแนะนำตนเอง		
ชั่วโมงที่ ๔	๑.๓ การแนะนำสถานที่		
ชั่วโมงที่ ๕	๒. ความกตัญญูทวดที่ต่อผู้ทำประโยชน์ในสังคม		
	๒.๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว		
ชั่วโมงที่ ๖	๒.๒ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ		
ชั่วโมงที่ ๗	๒.๓ สืบ นาคะเสถียร		
ชั่วโมงที่ ๘	๒.๔ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)		
ชั่วโมงที่ ๙	๓. ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยในท้องถิ่น		
ชั่วโมงที่ ๑๐	กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และ โครงงาน		
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรารักชาติ ศาสนา และเทิดทูนพระมหากษัตริย์		๑๐	ชั่วโมง
ชั่วโมงที่ ๑๑	๑. การใช้สินค้าไทย		
ชั่วโมงที่ ๑๒	๒. การดูแลโบราณสถาน โบราณวัตถุ		
ชั่วโมงที่ ๑๓	๓. การรักษาสาธารณสมบัติ		
ชั่วโมงที่ ๑๔	๔. การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี		
ชั่วโมงที่ ๑๕	๕. การปฏิบัติตนตามพระราชจริยวัตรและพระจริยวัตร		
ชั่วโมงที่ ๑๖	๖. พระบรมราโชวาท		
	๖.๑ การมีวินัย		
	๖.๒ การข่มใจ		
ชั่วโมงที่ ๑๗	๗. หลักการทรงงาน		
	๗.๑ ประโยชน์ส่วนรวม		
ชั่วโมงที่ ๑๘	๗.๒ พออยู่พอกิน		
ชั่วโมงที่ ๑๙	กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และ โครงงาน		
ชั่วโมงที่ ๒๐	ทดสอบกลางปี		

ภาคเรียนที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เราเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๗			
	ชั่วโมง		
ชั่วโมงที่ ๒๑	๑. ข้อตกลง กติกาในห้องเรียน		
	๑.๑ การรักษาความสะอาด		
	๑.๒ การรักษาของใช้ร่วมกัน		
ชั่วโมงที่ ๒๒	๑.๓ การส่งงาน		
ชั่วโมงที่ ๒๓	๒. การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง กติกา		
	ด้วยหลักเหตุและผล และยึดถือประโยชน์ส่วนรวม		
ชั่วโมงที่ ๒๔	๓. บทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและห้องเรียน		

	๓.๑ การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี		
ชั่วโมงที่ ๒๕	๓.๒ การมีเหตุผลและการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น		
ชั่วโมงที่ ๒๖	๓.๓ การปฏิบัติตามเสียงข้างมากและยอมรับฟังเสียงข้างน้อย		
	๓.๔ กิจกรรมต่างๆ ของครอบครัวและห้องเรียน		
ชั่วโมงที่ ๒๗	กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และ โครงงาน		
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรามีความปรองดอง สมานฉันท์		๕	ชั่วโมง
ชั่วโมงที่ ๒๘	๑. ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล		
ชั่วโมงที่ ๒๙	๒. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน		
ชั่วโมงที่ ๓๐	๓. ความขัดแย้งในท้องถิ่นและวิธีการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี		
	๓.๑ การใช้สาธารณสมบัติ		
ชั่วโมงที่ ๓๑	๓.๒ การรักษาสິงแวดล้อม		
ชั่วโมงที่ ๓๒	กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และ โครงงาน		
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เราเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง		๘	ชั่วโมง
ชั่วโมงที่ ๓๓	๑. ความซื่อสัตย์		
ชั่วโมงที่ ๓๔	๒. ความขยันหมั่นเพียร		
ชั่วโมงที่ ๓๕	๓. ความอดทน		
ชั่วโมงที่ ๓๖	๔. การใฝ่หาความรู้		
ชั่วโมงที่ ๓๗	๕. การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่		
ชั่วโมงที่ ๓๘	๖. การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง		
ชั่วโมงที่ ๓๙	กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และ โครงงาน		
ชั่วโมงที่ ๔๐	ทดสอบปลายปี		

ตอนที่ ๒

แผนการจัดการเรียนรู้

รายชั่วโมง

รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑

ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง

จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย

- ๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูกตเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)
- ๑.๒ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทย (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)

จุดเน้นที่ ๒ รักษาดี ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

- การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

- ๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย
- ๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

- ๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย
- ๔.๒ การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

- ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

- รู้และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ได้ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้อีกรายวิชาหนึ่ง นอกเหนือจากรายวิชาพื้นฐาน โดยได้กำหนดจุดเน้นและขอบข่ายของรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ เป็น ๕ จุดเน้น และยังได้กำหนดผลการ

เรียนรู้ชั้นปีและสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ รวมทั้งยังได้จัดทำคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อให้สถานศึกษานำไปกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาของตนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๔. สาระการเรียนรู้

๑. เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง
๒. การกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง
๓. การจัดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง
๔. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง
๕. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง
๖. คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง **๔ ป. ๔**
๗. โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง **๔ ป. ๔**
๘. โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง **๔ ป. ๔**

๕. สมรรถนะของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด

- การตอบคำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง
- การอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ปฐมนิเทศและข้อตกลง ในการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ๓. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็น รายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลหรือ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัด
นั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษาในห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนาม
หญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแนะนำตนเอง แล้วให้นักเรียนแนะนำตนเองตามลำดับตัวอักษร หรือตามลำดับหมายเลขประจำตัว
หรือตามแถวที่นั่ง ตามความเหมาะสม

๓. ครูให้ความรู้ทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง พร้อมซักถามนักเรียนใน
ประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ๑) ทำไมเราจึงต้องเรียนรายวิชา หน้าที่พลเมือง
- ๒) รายวิชาหน้าที่พลเมืองมีความสำคัญและจำเป็นต่อเราหรือไม่ เพราะอะไร
- ๓) หน้าที่พลเมืองในรายวิชาพื้นฐานกับรายวิชาเพิ่มเติมต่างกันอย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูศึกษาข้อมูลเรื่อง เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ ๑)
สรุป แล้วนำมาเล่าให้นักเรียนฟัง

๖. ครูอธิบายเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงเรื่อง การกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง และการจัด
รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ ๑)

๗. ครูระบุสิ่งที่ต้องเรียนในรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ โดยใช้ข้อมูลจากหน้าสารบัญในหนังสือ
เรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. จากนั้นอธิบายเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
(โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ ๑)

๑) คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔

๒) โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔

๓) โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔

๘. กรอบเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ โดยสรุปว่ามีเทคนิคและวิธีการเรียนรู้อะไรบ้าง (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ ๑)

๘. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเพื่อทำความเข้าใจถึงแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ รวมทั้งเกณฑ์ตัดสินผลการเรียนรู้ (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ ๑) ประเด็นต่าง ๆ เช่น

๑) รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ มีเวลาเรียนเท่าไร

๒) รายวิชานี้จะสอบและเก็บคะแนนอย่างไร และเท่าไร

๓) รายวิชานี้จะตัดสินผลการเรียนอย่างไร

๑๐. ครูแนะนำสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ที่จะใช้ประกอบการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ โดยใช้ข้อมูลจากหน้าบรรณานุกรมในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. นอกจากนี้ ครูควรแนะนำแหล่งสืบค้นความรู้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ได้ระบุไว้ในแต่ละหน่วยในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. เพื่อทำความเข้าใจถึงแหล่งสืบค้นความรู้แต่ละอย่าง

๑๑. ครูสนทนากับนักเรียนและร่วมกันทำข้อตกลงในการเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) เวลาเรียน ต้องเข้าเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนในรายวิชานี้ หรือไม่ขาดเรียนเกิน ๓ ครั้ง กรณีป่วยต้องส่งใบลาโดยผู้ปกครองลงชื่อรับรองการลา

๒) ควรเข้าห้องเรียนตรงเวลาและรักษามารยาทในการเรียน

๓) เมื่อเริ่มเรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมีการทดสอบก่อนเรียน และหลังจากเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้แล้วจะมีการทดสอบหลังเรียน

๔) ในช่วงเวลาที่มีการฝึกปฏิบัติงาน ควรเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือให้พร้อม โดยจัดหาไว้ล่วงหน้า

๕) รับผิดชอบการเรียน การสร้างชิ้นงาน และการส่งงานตามเวลาที่กำหนด

๖) รักษาความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงานกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ทำงานทุกครั้ง

ขั้นขยายความรู้

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้และแหล่งสืบค้นความรู้อื่น ๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและบันทึกผล

ขั้นประเมิน

๑๓. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๔. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
 _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

เราภูมิใจในความเป็นไทย

เวลา ๕ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ การกล่าวคำต้อนรับ

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การแนะนำตัวเอง

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ การแนะนำสถานที่

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เวลา ๑ ชั่วโมง

ภูมิพลอดุลยเดช

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

เวลา ๑ ชั่วโมง

พระบรมราชินีนาถ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ สืบ นาคะเสถียร

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยในท้องถิ่น

เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ กิจกรรมบูรณาการ ทบสวน

เวลา ๑ ชั่วโมง

และโครงการ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒
การกล่าวคำต้อนรับ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรารู้จักในความเป็นไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑ ชั่วโมง
--	---

๑. จุดเน้นที่ ๑ มารยาทไทย

๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูกตเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

- ๑. เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทไทย
- ๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

เมื่อเรามีโอกาสเป็นเจ้าภาพจัดพิธีการต่าง ๆ เราต้องเรียนรู้มารยาทในการกล่าวคำต้อนรับอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ผู้ที่มาร่วมงานมีความสุขและได้รับการต้อนรับอย่างดี

๔. สาระการเรียนรู้

- ๑. มารยาทไทยในพิธีการต่าง ๆ
- ๑.๑ การกล่าวคำต้อนรับ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ๑. ความสามารถในการสื่อสาร
- ๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ๑. รักความเป็นไทย
- ๒. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การแสดงบทบาทสมมุติการกล่าวคำต้อนรับ
- การมีมารยาทในการกล่าวคำต้อนรับ

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง การกล่าวคำต้อนรับ ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๘. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนท่องบทอาขยานคำนิยามหลักของคนไทย ๑๒ ประการหรือร้องเพลงคำนิยาม ๑๒ ประการ พร้อม ๆ กัน จากนั้นครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า การต้อนรับผู้มาเยือนเป็นเรื่องของมารยาทและวัฒนธรรมไทย ดังนั้น การรักษาวัฒนธรรมไทยถือเป็น ๑ ในคำนิยามหลักของคนไทยข้อ ๕ “รักษาวัฒนธรรม ประเพณีอันงดงาม”

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนคู่วิทัศน์เกี่ยวกับการกล่าวคำต้อนรับ แล้วซักถามนักเรียนว่า “การกล่าวคำต้อนรับก่อนที่จะเริ่มพิธีการมีผลอย่างไร” นักเรียนช่วยกันตอบ จากนั้นครูเฉลยคำตอบ

๖. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การกล่าวคำต้อนรับ ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ.

๗. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๔ กลุ่ม แต่ละกลุ่มจับสลาก ๑ สถานการณ์ ดังต่อไปนี้

- กล่าวคำต้อนรับในพิธีไหว้ครู

- กล่าวคำต้อนรับนักเรียนที่เข้ามาในชั้นเรียน
- กล่าวคำต้อนรับแขกที่มาเยี่ยมเยือนโรงเรียน
- กล่าวคำต้อนรับในการประชุมผู้ปกครอง

แต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการกล่าวคำต้อนรับในสถานการณ์ที่กลุ่มจับสลากได้โดยแสดงให้ครูและเพื่อน ๆ ดู จากนั้นเปิดโอกาสให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นและประเมินผลการแสดง

๘. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน รวมทั้งสรุปผลการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียนและเนื้อหาเกี่ยวกับการกล่าวคำต้อนรับ

๙. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนเขียนบรรยายสั้น ๆ ในประเด็นว่า “ถ้ามีนักเรียนจากโรงเรียนอื่นมาเยี่ยมชมนิทรรศการในโรงเรียนของเรา และครูมอบหมายให้นักเรียนเป็นผู้กล่าวต้อนรับ จะกล่าวต้อนรับอย่างไร” ส่งครู แล้วครูคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุดเพื่อให้นักเรียนเจ้าของผลงานออกมากล่าวคำต้อนรับดังกล่าวหน้าชั้นเรียน

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- การกล่าวคำต้อนรับอย่างถูกต้องเหมาะสมจะทำให้ผู้ที่เราดูแลต้อนรับรู้สึกอย่างไร

ขั้นสรุป

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การกล่าวคำต้อนรับ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผังโน้ตทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติดิปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. วิดีทัศน์เกี่ยวกับการกล่าวคำต้อนรับ
๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓

การแนะนำตัวเอง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรามือใจในความเป็นไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๑ มารยาทไทย

๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูกตเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๑. เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทไทย

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การแนะนำตัวเองเป็นสิ่งสำคัญในการเข้าสังคม เราควรแนะนำตัวเองอย่างเหมาะสม จะทำให้คนที่เรารู้จักด้วยรู้สึกประทับใจเรา และอยากรู้จักหรือพูดคุยกับเรา

๔. สาระการเรียนรู้

๑. มารยาทไทยในพิธีการต่าง ๆ

๑.๒ การแนะนำตนเอง

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักความเป็นไทย

๒. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

– การแนะนำตนเองอย่างถูกต้อง เหมาะสม และน่าสนใจ

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การแนะนำตัวเอง ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูสุ่มเลือกตัวแทนนักเรียนออกมาหน้าชั้นเรียน ๒ คน โดยให้นักเรียนทั้งสองคนแนะนำตัวซึ่งกันและกันให้เพื่อน ๆ คูเป็นตัวอย่าง ครูสังเกตพฤติกรรมและกล่าวชมเชยนักเรียน พร้อมทั้งอธิบายว่าการแนะนำตัวเองจะทำให้เราเป็นคนน่าสนใจ

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่องการแนะนำตัวเอง ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ.

๖. ครูให้นักเรียนผลัดกันออกมาแนะนำตนเองโดยให้นักเรียนคิดวิธีการแนะนำตนเองที่น่าสนใจที่สุดหน้าชั้นเรียน

๗. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน รวมทั้งสรุปผลการแนะนำตัวเองของนักเรียนและเนื้อหาเกี่ยวกับการแนะนำตัวเอง

๘. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ขั้นขยายความรู้

๙. ครูให้นักเรียนทำนามบัตรโดยประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล ชื่อเล่น โรงเรียน ห้องเรียน แล้วตกแต่งให้สวยงาม

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– การแนะนำตัวเองใช้ในโอกาสอะไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การแนะนำตัวเอง โดยให้นักเรียนสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๒. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔

การแนะนำสถานที่

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เราภูมิใจในความเป็นไทย	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๑ มารยาทไทย

๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูทศเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๑. เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทไทย

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การกล่าวแนะนำสถานที่เป็นวิธีการต้อนรับผู้มาเยี่ยมชมวิธีหนึ่ง ซึ่งควรกล่าวความเป็นมาพอสังเขป เรียบเรียงคำพูดให้กระชับ จะทำให้ผู้ที่มาเยี่ยมชมรู้สึกสนใจในสถานที่นั้น ๆ

๔. สาระการเรียนรู้

๑. มารยาทไทยในพิธีการต่าง ๆ

๑.๑ การแนะนำสถานที่

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักความเป็นไทย

๒. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

– กล่าวแนะนำสถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียนถูกต้อง

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การแนะนำสถานที่ ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูสุ่มเลือกนักเรียน ๒-๓ คนออกมากล่าวแนะนำตัวเองและแนะนำบ้านของนักเรียน ว่าอยู่ที่ไหน เป็นบ้านแบบใด มีกี่ห้อง จากนั้นครูกล่าวชมเชยนักเรียน

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การแนะนำสถานที่ ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ.

๖. ครูให้นักเรียนบางกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน จากนั้นแจกภาพถ่ายสถานที่ต่าง ๆ ของโรงเรียนกลุ่มละ ๑ แห่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดคำและส่งตัวแทนกลุ่มออกมากล่าวแนะนำสถานที่ในโรงเรียนที่นักเรียนได้รับหน้าชั้นเรียน

๗. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน รวมทั้งสรุปผลการแนะนำสถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียนและเนื้อหาเกี่ยวกับการแนะนำสถานที่

๘. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๙. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๑ เรื่อง สถานที่ที่ฉันชื่นชอบ

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– ก่อนที่จะแนะนำสถานที่ เราควรกล่าวอะไรก่อนบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การแนะนำสถานที่ โดยบันทึกข้อสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตส์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ใบงานที่ ๑ สถานที่ที่ฉันชื่นชอบ

๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เราภูมิใจในความเป็นไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑ ชั่วโมง
--	---

๑. จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย

๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูทศกวีที่ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๒. แสดงออกถึงความกตัญญูทศกวีต่อผู้ทำประโยชน์ในสังคม

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระมหากรุณาธิคุณแก่สังคมเป็นอย่างมาก เราจึงควรกตัญญูทศกวีต่อพระองค์ด้วยการจงรักภักดีต่อพระองค์ การประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนไทยที่ดี การรักษาสาธารณสมบัติของประเทศชาติ

๔. สาระการเรียนรู้

๒. ความกตัญญูทศกวีต่อผู้ทำประโยชน์ในสังคม

๒.๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๓. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

๒. รักความเป็นไทย

๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การค้นคว้าพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
- การแสดงออกถึงความกตัญญูทศเวที่ต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับการแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชของคนไทย แล้วอธิบายให้ฟังว่า การจงรักภักดีต่อพระองค์เป็นการแสดงความกตัญญูทศเวที่อย่างหนึ่ง เนื่องจากพระองค์ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทย และทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการให้แกชาวไทยและประเทศชาติ

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนดูภาพพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากนั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า พระราชกรณียกิจเหล่านั้นเป็นการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนในด้านใดบ้าง โดยใช้เนื้อหาในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ.

๖. ครูให้นักเรียนทุกคนค้นคว้าพระราชกรณียกิจในด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากหนังสือเรียน อธิบายพระราชกรณียกิจนั้น ๆ พร้อมทั้งบอกว่ามีคุณประโยชน์ต่อประชาชนชาวไทยอย่างไร ลงในใบงานที่ ๒ เรื่อง พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

๗. ครูสุ่มเลือกนักเรียน ๓-๕ คนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

๘. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน พร้อมทั้งสรุปการนำเสนอผลงานของนักเรียนและเนื้อหาเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จากนั้นครูกล่าวถึงวิธีแสดงความกตัญญูต่อบทบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

๙. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๓ เรื่อง การแสดงความกตัญญูต่อบทบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

๑๐. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับการลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– เราสามารถแสดงความกตัญญูต่อบทบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้อย่างไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เป็นการบ้าน เพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. วิดีทัศน์เกี่ยวกับการแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชของคนไทย

๒. ภาพแสดงพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

๓. ใบงานที่ ๒ เรื่อง พระราชกรณียกิจของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของบริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรารู้จักในความเป็นไทย	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑ ชั่วโมง
--	---

๑. จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย

๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูทศกวีที่ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๒. แสดงออกถึงความกตัญญูทศกวีต่อผู้ทำประโยชน์ในสังคม

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถทรงเป็นพระราชินีของคนไทย ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจมากมาย โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมคุณภาพคุณภาพชีวิต อาชีพ และความเป็นอยู่ของผู้ยากไร้ และผู้ที่อยู่ในชุมชนที่ห่างไกล ดังนั้น เราเป็นคนไทย จึงควรระลึกพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ และแสดงความกตัญญูทศกวีต่อพระองค์ด้วยการจงรักภักดีต่อพระองค์ การปฏิบัติตนเป็นคนไทยที่ดี การแสดงความเป็นไทยด้วยมารยาทที่งดงาม และการใช้สินค้าไทย

๔. สาระการเรียนรู้

๒. ความกตัญญูทศกวีต่อผู้ทำประโยชน์ในสังคม

๒.๒ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด

๒. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. รักความเป็นไทย
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
- การแสดงความกตัญญูทศเวทีต่อสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูภาพศูนย์ศิลปาชีพบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พร้อมทั้งนำเสนอสินค้าไทยประเภทต่าง ๆ มาให้นักเรียนดู เช่น ผ้าไทย เครื่องจักสาน แล้วซักถามนักเรียนว่า นักเรียนรู้จักสถานที่และสิ่งของเหล่านี้หรือไม่ เกี่ยวข้องกับสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถอย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนดูภาพพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จากนั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า พระราชกรณียกิจเหล่านั้นเป็นการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนในด้านใด

๖. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. แล้วช่วยกันค้นคว้าพระราชกรณียกิจอื่นของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ แล้วจัดป้ายนิเทศหน้าห้องเรียน

๗. ครูกล่าวชมเชยนักเรียน พร้อมทั้งสรุปการนำเสนอผลงานของนักเรียนและเนื้อหาเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จากนั้นครูกล่าวถึงวิธีแสดงความกตัญญูทวดที่ต่อสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

๘. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๔ เรื่อง การแสดงความกตัญญูทวดที่ต่อสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

๙. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความเกี่ยวกับความกตัญญูทวดที่ของนักเรียนที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ส่งครู ครูคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุดเผยแพร่ โดยให้เจ้าของผลงานนำเสนอเรียงความชิ้นนี้

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– เราสามารถแสดงความกตัญญูทวดที่ต่อสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้โดยวิธีการใดบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. สินค้าไทยประเภทต่าง ๆ เช่น ผ้าไทย เครื่องจักสาน

๒. ภาพศูนย์ศิลป์บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓. ภาพพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

๔. ใบงานที่ ๔ เรื่องการแสดงความกตัญญูทวที่ต่อสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
๕. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล
๖. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของบริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗

สืบ นาคะเสถียร

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรารู้จักในความเป็นไทย	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย

๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูกตเวที เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๒. แสดงออกถึงความกตัญญูกตเวทีต่อผู้ทำประโยชน์ในสังคม

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สืบ นาคะเสถียรเป็นนักอนุรักษ์และนักวิชาการในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเป็นผู้เรียกร้องและรณรงค์ให้ปกป้องเขื่อนเขี้ยวหลานและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร-ห้วยขาแข้ง ถือได้ว่าสืบ นาคะเสถียรเป็นผู้ที่รักธรรมชาติอย่างแท้จริงจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต เราควรที่จะกตัญญูกตเวทีต่อสืบ นาคะเสถียรด้วยการสานต่อเจตนารมณ์การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ช่วยกันปลูกต้นไม้ ไม่ทำลายธรรมชาติ และรู้จักการประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ

๔. สาระการเรียนรู้

๒. ความกตัญญูกตเวทีต่อผู้ทำประโยชน์ในสังคม

๒.๑ สืบ นาคะเสถียร

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักความเป็นไทย
๒. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การทำรายงานเรื่องประวัติและผลงานผู้ทำคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง สืบ นาคะเสถียร ๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้
๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
๓. ครูให้นักเรียนคู่วิเคราะห์เกี่ยวกับประวัติและผลงานของสืบ นาคะเสถียร แล้วซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- สืบ นาคะเสถียรเป็นใคร
- สืบ นาคะเสถียรทำคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติในด้านใด

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. แล้วอธิบายว่าการเรียนรู้ประวัติของสืบ นาคะเสถียรจะทำให้เราเห็นว่า สืบ นาคะเสถียรเป็นผู้ที่เสียสละแม้กระทั่งชีวิตของตนเองเพื่อรักษาและอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นถือว่าเราไม่สามารถแสดงความกตัญญูตเวทีต่อสืบ นาคะเสถียรได้โดยตรง แต่เราสามารถทำได้โดยการสืบทอดเจตนารมณ์ของสืบ นาคะเสถียร

๖. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน สืบค้นประวัติและผลงานของผู้สืบ นาคะเสถียรเป็นรายงาน ส่งครู

๗. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ขั้นขยายความรู้

๘. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมยูวชนใส่ใจสิ่งแวดล้อม โดยให้นักเรียนเสนอวิธีในการนำเสนอข้อมูลแนวทางการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้แก่บุคคลทั่วไป เช่น นำเสนอผ่านทางเว็บไซต์โรงเรียน จัดป้ายนิเทศ

ขั้นประเมิน

๙. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๐. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๒. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– เราจะแสดงความกตัญญูต่อผู้สืบ นาคะเสถียรได้อย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง สืบ นาคะเสถียร โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๔. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. วิดีทัศน์เกี่ยวกับประวัติและผลงานของ สืบ นาคะเสถียร

๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรารู้จักในความเป็นไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย

๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูทักทาย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๒. แสดงออกถึงความกตัญญูทักทายต่อผู้ทำประโยชน์ในสังคม

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ทำประโยชน์ให้แก่สังคมไทยในด้านศาสนาเป็นอย่างมาก เราจึงควรรู้จักบุญคุณของท่าน และปฏิบัติตนเพื่อแสดงความกตัญญูทักทายด้วยการเห็นคุณค่าและเชื่อนั่น ศรัทธาในศาสนา เรียนรู้มารยาทชาวพุทธที่ถูกต้อง เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา และประพฤติตนเป็นคนดี มีศีลธรรม

๔. สาระการเรียนรู้

๒. ความกตัญญูทักทายต่อผู้ทำประโยชน์ในสังคม

๒.๔ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. รักความเป็นไทย
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การทำใบความรู้เรื่อง พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)
- การแสดงความกตัญญูทวดต่อพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนว่าเราจะสามารถแสดงความกตัญญูทวดที่แก่บุคคลที่ทำคุณประโยชน์ต่อเราในด้านศาสนาได้อย่างไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูนำผลงานของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) เช่น หนังสือพุทธธรรม พจนานุกรม ศัพท์พุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ ธรรมานุญชีวิต มาให้นักเรียนดูประกอบเนื้อหาในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ.

๖. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน ศึกษาและสืบค้นประวัติและผลงานของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) จากอินเทอร์เน็ต บันทึกผลการศึกษาและสืบค้น จัดทำเป็นใบความรู้

๗. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๘. ครูให้นักเรียนค้นคว้าประวัติและผลงานของผู้ที่ทำคุณประโยชน์แก่ชุมชน และเสนอแนะว่าจะแสดงความกตัญญูทวดที่ต่อท่านอย่างไร

ขั้นประเมิน

๙. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๐. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๒. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– การแสดงความกตัญญูทวดต่อผู้ทำประโยชน์ในสังคมมีผลดีต่อผู้ปฏิบัติอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตทัศน์ลงในสมุดพร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๔. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ผลงานของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) เช่น หนังสือพุทธธรรม พจนานุกรมศัพท์พุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ ธรรมานุญชีวิต

๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายกลุ่ม

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕

ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยในท้องถิ่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรารู้จักในความเป็นไทย	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย

๑.๒ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทย (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๑. มีส่วนร่วมในขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย เป็นคำที่ใช้เรียกรวมกัน หมายความว่า สิ่งที่สังคมไทยนิยมประพฤติปฏิบัติต่อเนื่องกันมาเป็นเวลานานจนเป็นที่ยึดถือกันในสังคมและทำให้เกิดความเชื่อว่าหากเราปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทยเหล่านั้น ชีวิตของเราจะมีแต่ความสุขความเจริญ เราจึงควรอนุรักษ์และธำรงไว้ด้วยความภาคภูมิใจ

๔. สาระการเรียนรู้

๑. ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยในท้องถิ่น

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักความเป็นไทย
๒. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การบอกเล่าขนบธรรมเนียมประเพณีไทยในท้องถิ่นของตนเอง
  - การรวบรวมภาพขนบธรรมเนียมประเพณีไทยในท้องถิ่น

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ในท้องถิ่น ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

๑) นักเรียนรู้จักขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอะไรบ้าง

๒) เราควรปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่อง ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยในท้องถิ่น โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. และจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น เอกสาร อินเทอร์เน็ต

๖. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4–6 คน สํารวจในท้องถิ่นของตนเองว่ามีขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอะไรบ้าง จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่าให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟัง เพื่อนกลุ่มอื่นซักถามความคิดเห็น เมื่อครบทุกกลุ่มแล้วครูอธิบายเพิ่มเติม

๗. ครูให้นักเรียนรวบรวมภาพเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีไทยจากสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร อินเทอร์เน็ต นำมาจัดทำเป็นสมุดภาพพร้อมทั้งเขียนวิธีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยให้คงอยู่กับคนไทยตลอดไป

๘. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๙. ให้นักเรียนสํารวจว่าตนเองเคยร่วมงานประเพณีในท้องถิ่นงานใดบ้าง แล้วนำมาสนทนาแลกเปลี่ยนหรือเล่าสู่กันฟังในชั้นเรียน

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยมีประโยชน์ต่อเราอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยในท้องถิ่น โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตสโนลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐

กิจกรรมบูรณาการ ทบสวน และโครงการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรามีสวนในความเป็นไทย	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๑ ความเป็นไทย
- ๑.๑ ลักษณะที่ดีของคนไทย (มารยาทไทย กตัญญูทักทายที่ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ)
- ๑.๒ ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีไทย (การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญา ประเพณี)
- จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
- ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
๒. ผลการเรียนรู้
๑. เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทไทย
๒. แสดงออกถึงความกตัญญูทักทายต่อผู้ทำประโยชน์ในสังคม
๓. มีส่วนร่วมในขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง
๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
- มารยาทไทยเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นไทย นอกจากการไหว้ การยิ้ม เราควรฝึกกล่าวต้อนรับผู้มาเยือน ฝึกกล่าวคำแนะนำตัวเอง และกล่าวแนะนำสถานที่ ให้ถูกต้องเหมาะสมเพื่อสร้างความประทับใจแก่ผู้ฟัง
- ในชุมชนของเรา นอกจากจะประกอบด้วยพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ พระสงฆ์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แล้ว ยังมีบุคคลที่ทำประโยชน์และสร้างชื่อเสียงให้แก่ชุมชน เราจึงควรรู้จักและแสดงความกตัญญูต่อบุคคลเหล่านี้
- ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทยแสดงถึงความคิด ความเชื่อ ของคนไทยในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่เราควรอนุรักษ์และธำรงไว้อย่างภาคภูมิใจ
- กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมบูรณาการที่รวบรวมหลักการและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน นักเรียนจะต้องมีความรู้เรื่อง การวางแผน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสืบค้นข้อมูล
- โครงการ เป็นการกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติโครงการ โดยเสนอแนะหัวข้อ แนวทางปฏิบัติ หรือ อาจเลือกทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างสถานการณ์ กิจกรรม หรือคำถามเพื่อให้นักเรียน
เห็นแนวทางในการนำเนื้อหาความรู้ในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
คำถามทบทวน เป็นคำถามแบบอัตนัยเพื่อทบทวนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๔. สารการเรียนรู้

๑. มารยาทไทยในพิธีการต่าง ๆ
  - ๑.๑ การกล่าวคำต้อนรับ
  - ๑.๒ การแนะนำตัวเอง
  - ๑.๓ การแนะนำสถานที่
๒. ความกตัญญูทวดต่อผู้ทำประโยชน์ในสังคม
  - ๒.๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
  - ๒.๒ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
  - ๒.๓ สืบ นาคะเสถียร
  - ๒.๔ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)
๓. ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยในท้องถิ่น
๔. กิจกรรมเสนอแนะ
๕. โครงการ
๖. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๗. คำถามทบทวน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์
๒. รักความเป็นไทย
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การแสดงบทบาทสมมุติการกล่าวคำต้อนรับ
- การแนะนำตนเองอย่างน่าสนใจ
- กล่าวแนะนำจุดต่าง ๆ ในโรงเรียนถูกต้อง
- คั่นคำว่าพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
- จัดนิทรรศการเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
- ทำรายงานเรื่องประวัติและผลงานผู้ทำคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ
- ทำใบความรู้เรื่อง พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)
- บอกเล่าขนบธรรมเนียมประเพณีไทยในท้องถิ่นของตนเอง
- รวบรวมภาพขนบธรรมเนียมประเพณีไทยในท้องถิ่น

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง เราภูมิใจในความเป็นไทย ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระฉายาลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และภาพเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีไทย แล้วสนทนาและซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

๑) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีความสัมพันธ์กับสังคมไทยอย่างไร

๒) ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยมีคุณค่าต่อสังคมไทยอย่างไร

๔. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ได้ช่วยกันตอบคำถาม

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมที่จะปฏิบัติ

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูทบทวนความรู้เรื่อง มารยาทไทยในพิธีการต่าง ๆ และความกตัญญูทวนเวียนที่ต่อผู้ทำประโยชน์ในสังคม จากนั้นให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยในท้องถิ่น จากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. และให้นักเรียนทำกิจกรรมเสนอแนะ โดยให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นของตนเอง แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน

๗. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอ ผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำโครงการเรื่อง มารยาทไทยในพิธีการต่าง ๆ หรืออาจเลือกทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน และให้นักเรียนเสนอชื่อโครงการให้พิจารณาก่อน

๙. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดไว้ในหัวข้อ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

– เมื่อมีเพื่อนของพ่อแม่ที่นักเรียนเพิ่งเคยพบเป็นครั้งแรกมาเยี่ยมเยือนพ่อแม่ที่บ้าน นักเรียนจะกล่าวแนะนำตัวเองและแนะนำบ้านของนักเรียนอย่างไร

จากนั้นครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสม

๑๐. ครูมอบหมายให้นักเรียนตอบคำถามในหัวข้อ คำถามทบทวน เป็นการบ้าน

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันคิดว่า ถ้ามีชาวต่างชาติสนใจในความเป็นไทย เราจะแสดงออกถึงเรื่องอะไรบ้างให้ชาวต่างชาติเห็น เขียนเป็นแผนที่ความคิด ตกแต่งให้สวยงาม

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหน่วยนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- นักเรียนจะปฏิบัติตนในพิธีการต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอนได้อย่างไร
- นักเรียนมีส่วนร่วมในขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอย่างไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง เราภูมิใจในความเป็นไทย โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเรื่อง การใช้สินค้าไทย ในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เป็น การบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระฉายาลักษณ์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และภาพเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

๒. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เรารักษาติ ยึดมั่นในศาสนา

และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

เวลา ๑๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ การใช้สินค้าไทย	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ การดูแลรักษาโบราณสถาน และโบราณวัตถุ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ การรักษาสาธารณสมบัติ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ การปฏิบัติตนตามพระราชจริยวัตร และพระจริยวัตร	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ การมีวินัย การข่มใจ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗ ประโยชน์ส่วนรวม	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘ พอยู่พอกิน	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๙ กิจกรรมบูรณาการ ทบสวน และโครงการ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐ ทดสอบกลางปี	เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑
การใช้สินค้าไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑ ชั่วโมง
--	---

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
ความซื่อสัตย์สุจริต การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้
๔. เห็นความสำคัญและแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ในปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่นิยมใช้สินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศ ทำให้เราเสียเงินเป็นจำนวนมาก เราจึงควรปลูกฝังให้คนไทยหันมาใช้สินค้าไทย ซึ่งเป็นสินค้าที่มีทั้งคุณภาพ สวยงาม ทันสมัยและทัดเทียมกับสินค้าต่างประเทศด้วยการจัดงานรณรงค์สินค้าไทย ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้คนไทยแต่งกายด้วยผ้าไทยด้วย

๔. สาระการเรียนรู้

๑. การใช้สินค้าไทย

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
๑. ความสามารถในการคิด
๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๓. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. มีวินัย
๓. อยู่อย่างพอเพียง

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การสืบค้นข้อมูลสินค้าไทย
  - การทำสมุดภาพสินค้าไทย
  - การแต่งกายด้วยผ้าไทย

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การใช้สินค้าไทย ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูภาพผ้าไหมไทย ภาพงานแกะสลักของไทย ภาพสินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศ แล้วซักถามนักเรียนว่า ภาพใดเป็นภาพที่แสดงถึงสินค้าของไทย ให้นักเรียนช่วยกันตอบและครูเฉลยคำตอบ

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูอธิบายเนื้อหาเรื่อง การใช้สินค้าไทย โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. จากนั้นให้นักเรียนสรุปเรื่องการใช้สินค้าไทย ลงในสมุดด้วยสำนวนของตนเอง

๖. ครูสุ่มถามนักเรียน ๓-๕ คนว่า รู้จักสินค้าไทยอะไรบ้าง ในชุมชนของนักเรียนมีสินค้าไทยหรือไม่ ถ้ามี มีอะไรบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

๙. ครูร่วมกับนักเรียนสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเพื่อสำรวจว่าในท้องถิ่นของนักเรียนมีสินค้าไทยอะไรบ้าง จากนั้นให้นักเรียนบันทึกข้อมูลลงในสมุด

๑๐. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันระดมสมองว่ามีวิธีการใดบ้างที่จะปลูกฝังหรือแนะนำให้คนไทยหันมาใช้สินค้าไทย บันทึกผล แล้วส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๑๑. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๒. ครูให้นักเรียนหาภาพสินค้าไทยแล้วรวบรวมนำมาทำเป็นสมุดภาพ จากนั้นมาร่วมกันอภิปรายในประเด็น “เห็นด้วยหรือไม่ที่มีการรณรงค์ให้ใช้สินค้าไทย”

๑๓. ครูและนักเรียนร่วมจัดกิจกรรม “แต่งกายด้วยผ้าไทย”

ขั้นประเมิน

๑๔. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๕. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๖. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๗. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- สินค้าไทยมีความสำคัญอย่างไร
- เพราะเหตุใดจึงต้องมีการรณรงค์ใช้สินค้าไทย
- นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ได้ใช้สินค้าไทย

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๘. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การใช้สินค้าไทย โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๙. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพผ้าไหมไทย ภาพงานแกะสลักของไทย ภาพสินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศ

๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒

การดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรารักษาคิดมั่นในศาสนา

และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักษา คิดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักษาคิดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๔. เห็นความสำคัญและแสดงออกถึงความรักษาคิดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

โบราณสถานเป็นสถานที่หรือสิ่งก่อสร้างที่มีความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เราสามารถดูแลโบราณสถานได้ด้วยการทำความสะอาดรอบ ๆ โบราณสถาน ไม่ทำลายโบราณสถาน เมื่อเห็นคนทำลายโบราณสถานควรแจ้งเจ้าหน้าที่ทราบ เมื่อมีโอกาสไปเที่ยวชมโบราณสถานไม่ควรแกะ ลอก หรือขโมยส่วนใดส่วนหนึ่งของโบราณสถานมาเป็นของตัวเอง เมื่อโบราณสถานชำรุด ควรแจ้งเจ้าหน้าที่ทราบเพื่อซ่อมแซม

โบราณวัตถุเป็นวัตถุหรือสิ่งของโบราณที่เก่าแก่ สามารถเคลื่อนย้ายได้ เราสามารถดูแลโบราณวัตถุได้ด้วยการไม่ทำลายโบราณวัตถุ เมื่อพบเห็นคนทำลายโบราณวัตถุควรแจ้งเจ้าหน้าที่ทราบ เมื่อมีโอกาสไปเที่ยวชมโบราณวัตถุ ไม่ควรแกะ ลอก หรือขโมยส่วนใดส่วนหนึ่งของโบราณวัตถุมาเป็นของตัวเอง

๔. สาระการเรียนรู้

๒. การดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๓. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. มีวินัย
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสำรวจโบราณสถานและโบราณวัตถุในชุมชน
- การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุ
- การดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุ

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุ ๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูซักถามนักเรียนว่ารู้จักโบราณสถานในชุมชนหรือไม่ และโบราณสถานนั้นมีชื่อว่าอะไร จากนั้นให้นักเรียนบอกถึงที่ตั้งของโบราณสถานในชุมชน

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนช่วยกันสำรวจเพิ่มเติมว่า ในชุมชนของนักเรียนมีโบราณสถานและโบราณวัตถุอะไรอีกบ้าง นอกเหนือจากที่ได้ตอบคำถามมา

๖. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุ ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ.

๗. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นว่า ในฐานะที่เป็นนักเรียนจะมีวิธีการดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญในท้องถิ่นของตนเองได้อย่างไร แล้วบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกความรู้

๘. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๙. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า ถ้าเราไม่ช่วยกันดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุในชุมชนหรือท้องถิ่นที่เราอาศัยอยู่จะมีผลเป็นอย่างไร

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- โบราณสถานและโบราณวัตถุคืออะไร
- โบราณสถานและโบราณวัตถุมีความสำคัญอย่างไร
- ถ้าเราไม่ช่วยกันดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุของชุมชนและประเทศชาติจะเป็นอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพจน์ปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพโบราณสถานและโบราณวัตถุ
๒. แบบบันทึกความรู้
๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นกลุ่ม
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13
การรักษาสาธารณสมบัติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑ ชั่วโมง
--	---

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๔. เห็นความสำคัญและแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สาธารณสมบัติเป็นทรัพย์สินและวัตถุสิ่งของที่เป็นส่วนรวม ซึ่งประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เราจะต้องใช้สาธารณสมบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุด และช่วยกันดูแลรักษาให้มีความคงทนเพื่อให้ใช้ได้นาน ๆ

๔. สาระการเรียนรู้

๑. การรักษาสาธารณสมบัติ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. มีวินัย
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

– การเล่าประสบการณ์และความรู้สึกที่เคยพบเห็นเรื่อง การใช้สาธารณสมบัติของคนในชุมชน ทั้งในด้านดีและด้านไม่ดี

– การสำรวจสาธารณสมบัติในชุมชน

– การรักษาสาธารณสมบัติ

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การรักษาสาธารณสมบัติ ๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนว่า ในชุมชนของนักเรียนมีทรัพย์สินอะไรบ้างที่เป็นของส่วนรวม ที่คนในชุมชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง การรักษาสาธารณสมบัติ ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ.

๖. ครูให้นักเรียนดูวิดีโอทัศน์หรือภาพของใช้ที่เป็นสาธารณสมบัติ เช่น การใช้สนามเด็กเล่น ที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง โดยที่ถูกต้อง เด็กวิ่งเล่นไปตามปกติและตามลักษณะของเครื่องเล่น แต่ที่ไม่ถูกต้องคือ เด็กนำจักรยานมาขี่เล่นในสนาม มีการใช้เครื่องเล่นผิดวิธี ไม่เหมาะสมกับประเภทของเครื่องเล่น และมีการเล่นที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุและอันตราย

๗. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับวิบัติทัศน์หรือภาพดังกล่าวในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- นักเรียนดูวิดิทัศน์หรือภาพเรื่องที่ ๑ แล้วรู้สึกอย่างไร
- นักเรียนดูวิดิทัศน์หรือภาพเรื่องที่ ๒ แล้วรู้สึกอย่างไร
- เหตุการณ์ในวิดิทัศน์หรือภาพเรื่องใดเป็นการกระทำที่เหมาะสม เพราะอะไร
- เหตุการณ์ในวิดิทัศน์หรือภาพเรื่องใดเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม เพราะอะไร

๘. ครูให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และตอบคำถามอย่างอิสระ โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของตน จากนั้นครูซักถามต่อไปว่า

- ถ้าให้เลือกกระทำ นักเรียนจะเลือกกระทำตามแบบอย่างในวิดิทัศน์หรือภาพใด เพราะอะไร
- การกระทำตามแบบอย่างวิดิทัศน์หรือภาพที่นักเรียนเลือกจะเกิดผลอย่างไรบ้าง

๙. ครูสรุปผลการคิดวิเคราะห์หรือตอบคำถามของนักเรียน จากนั้นครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน ดำรงสาธิตสมมติในชุมชนของตนเองว่ามีอะไรบ้าง มีสภาพเป็นอย่างไร และจะช่วยกันดูแลรักษาสาธิตสมมตินั้นอย่างไรบ้าง บันทึกผล แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

๑๐. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน อ่านเรื่องเล่า คนทิ้ง คนกวาด และคนเก็บ จากนั้นร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- นักเรียนอ่านนิทานเรื่องนี้แล้วมีความรู้สึกอย่างไร
- นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- นักเรียนจะนำข้อคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในเรื่องอะไรบ้าง

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- สาธารณสมบัติหมายถึงอะไร
- สาธารณสมบัติมีประโยชน์ต่อชุมชนของเราอย่างไรบ้าง
- ถ้าเราไม่ช่วยกันดูแลรักษาสาธารณสมบัติจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง
- เราจะดูแลรักษาสาธารณสมบัติได้โดยวิธีการใดบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การรักษาสาธารณสมบัติ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตค้นลงในสมุดพร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. วิดีทัศน์หรือภาพเกี่ยวกับการใช้สาธารณสมบัติที่ถูกต้องกับที่ไม่ถูกต้อง
๒. เรื่องเล่า คนทิ้ง คนกวาด และคนเก็บ
๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นกลุ่ม
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔

การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรารักษาดินแดนในศาสนา	เวลา ๑ ชั่วโมง
และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักษา ดินแดนในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ดินแดนในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๔. เห็นความสำคัญและแสดงออกถึงความรักชาติ ดินแดนในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ศาสนาในประเทศไทยที่คนไทยนับถือนอกจากพระพุทธศาสนาแล้วยังมีศาสนาอื่น ๆ อีก เช่น ศาสนาอิสลาม คริสต์ศาสนา ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู แต่ละศาสนาเรียกชื่อศาสนิกชนต่างกัน การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีสามารถทำได้ด้วยการศึกษาหาความรู้และปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถืออย่างสม่ำเสมอ เผยแผ่ ปกป้อง และคุ้มครองศาสนาที่ตนนับถือ และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาที่ตนนับถือ

๔. สาระการเรียนรู้

๔. การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- แผนที่ความคิดเสนอวิธีปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี
- เรียงความเกี่ยวกับผลดีของการปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี
- การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูภาพคนทำกิจกรรมในโบสถ์พุทธ โบสถ์คริสต์ สุเหร่าหรือมัสยิด และโบสถ์พราหมณ์ จากนั้นครูซักถามนักเรียนว่าเหตุการณ์ในภาพเกี่ยวข้องกับศาสนาใด และกำลังทำกิจกรรมอะไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. จากนั้นสรุปลงในสมุดด้วยสำนวนของตนเอง

๖. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนว่า “คนที่เป็นศาสนิกชนที่ดีควรปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง” ให้
นักเรียนช่วยกันตอบ และครูสรุป

๗. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน ให้แต่ละกลุ่มเขียนแผนที่ความคิดเสนอวิธีปฏิบัติตน
เป็นศาสนิกชนที่ดี พร้อมวาดภาพประกอบและระบายสีให้สวยงาม จากนั้นช่วยกันคัดเลือกผลงานที่ดี
ที่สุดจัดป้ายนิเทศ

๘. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอ
ผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๙. ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความสั้น ๆ เรื่อง “ถ้าเราปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีของศาสนาที่ตน
นับถือจะเกิดผลคืออะไรบ้าง”

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่
เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการ
แก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และ
การปฏิบัติ

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ศาสนิกชนคือใคร
- การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีสามารถทำได้อย่างไรบ้าง
- การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีมีประโยชน์ต่อเราและศาสนาอย่างไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี โดยให้นักเรียน
บันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด
พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือประพฤติดปฏิบัติให้
เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว
เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๖. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านหัวข้อ การปฏิบัติตนตามพระราชจริยวัตรและพระจริยวัตร เป็น
การบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพคนทำกิจกรรมในโบสถ์พุทธ โบสถ์คริสต์ สุเหร่าหรือมัสยิด โบสถ์พราหมณ์
๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและกลุ่ม
๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕

การปฏิบัติตนตามพระราชจริยวัตรและพระจริยวัตร

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรารักษาคิดมั่นในศาสนา	เวลา ๑ ชั่วโมง
และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักษา คัดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักษาคัดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๔. เห็นความสำคัญและแสดงออกถึงความรักษาคัดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระราชจริยวัตรเป็นความประพฤติพระองค์โดยปกติธรรมดาของพระเจ้าแผ่นดิน ส่วนพระจริยวัตรเป็นความประพฤติพระองค์โดยปกติธรรมดาของเชื้อพระวงศ์และเจ้านายชั้นสูง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชจริยวัตรที่พอเพียง ทรงใช้ชีวิตเรียบง่ายอย่างสามัญชน ทรงมีความรับผิดชอบต่องาน มีความมัธยัสถ์อดออม ใฝ่หาความรู้ รู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งพระราชจริยวัตรของพระองค์ที่เราควรนำมาเป็นแบบอย่าง เช่น เรื่องความประหยัดและความเสียสละ

๔. สาระการเรียนรู้

๕. การปฏิบัติตนตามพระราชจริยวัตรและพระจริยวัตร

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๓. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ใฝ่เรียนรู้

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การแสดงความคิดเห็นเรื่องความประหยัดและความเสียสละ
- การสำรวจตนเองเรื่องนำพระราชจริยวัตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับความประหยัดและความเสียสละมาใช้ในการดำเนินชีวิต

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง การปฏิบัติตนตามพระราช จริยวัตรและพระจริยวัตร	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ
๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม		

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูอ่านพระราชจริยวัตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้นักเรียนฟัง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชจริยวัตรที่งดงาม เป็นแบบอย่างของความเรียบง่าย จากคำกล่าวเล่าของข้าราชการบริพารท่านหนึ่งเคยให้สัมภาษณ์ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้ฉลองพระองค์ชุดเดิม และฉลองพระบาททองคำเดิมเป็นเวลาหลายปี และเราจะสังเกตเห็นได้ว่า จะ โปรดฉลองพระองค์ด้วยผ้าไทยอีกด้วย

๔. ครูชักถามนักเรียนว่าจากเรื่องที่อ่านเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ชั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูอธิบายเกี่ยวกับพระราชจริยวัตรและพระจริยวัตร จากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ.

๗. ครูให้นักเรียนอ่านพระราชจริยวัตรเกี่ยวกับความประหยัด และพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากนั้นสนทนาซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ

พระราชจริยวัตรเกี่ยวกับความประหยัดและพอเพียง

ตลอดยาสีพระทนต์

ศาสตราจารย์พิเศษ ทันตแพทย์หญิง ท่านผู้หญิงเพ็ชรา เตชะกัมพุช ทันตแพทย์ประจำพระองค์ อดีตคณบดี คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เขียนเล่าให้ฟังว่า ได้กราบพระบาททูลขอพระราชทานตลอดยาสีพระทนต์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระองค์ทรงใช้อย่างประหยัดอย่างยิ่ง ตลอดยาสีพระทนต์เปล่าของพระองค์นั้น พระองค์ใช้จนแบนราบเรียบ โดยตลอดคล้ายแผ่นกระดาษ โดยเฉพาะบริเวณคอหลอดยังปรากฏรอบบวมเล็กน้อยไปจนถึงเกลียวคอหลอด ได้รับคำอธิบายจากพระองค์ว่า ตลอดยาสีพระทนต์ที่เห็นแบนเรียบนั้นเป็นผลจากการใช้ด้ามแปรงสีพระทนต์ช่วยรีดและกดเป็นรอยบวมที่เห็นนั่นเอง

ดินสอไม้ในพระหัตถ์

ในทุกครั้งที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงงานในพื้นที่ต่าง ๆ แทบทุกภูมิภาคของประเทศ ของมสิ่งหนึ่งที่ทรงใช้จดเขียนบันทึกข้อมูลอยู่ตลอด คือ ดินสอไม้ เหตุใดพระองค์จึงใช้ดินสอไม้มิราคาเขา ทั้ง ๆ ที่พระองค์ทรงอยู่ในฐานะที่สามารถใช้ดินสอหรือปากการาคาแพงได้อย่างไม่ต้องกังวล

- นักเรียนรู้สึกละอายใจเมื่อได้ฟังพระราชจริยวัตรเรื่อง ความประหยัดและพอเพียง
- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากพระราชจริยวัตรนี้
- นักเรียนสามารถนำพระราชจริยวัตรเรื่อง ความประหยัด มาเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้ในเรื่องอะไรบ้าง

ครูสรุปผลการตอบคำถามของนักเรียน และเสริมความรู้ให้มากยิ่งขึ้น

๘. ครูให้นักเรียนอ่านพระราชจริยวัตรเกี่ยวกับความเสียสละ จากนั้นสนทนาและซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

ความเสียสละ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเสียสละเพื่อประโยชน์ที่ยิ่งกว่า และยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยทรงสละความสุขสบายและผลประโยชน์ส่วนพระองค์ การเสด็จแปรพระราชฐานไปประทับยังภาคต่าง ๆ ของพระราชอาณาจักร ทรงใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเยี่ยมราษฎร นับเป็นการเสียสละความสุขส่วนพระองค์เพื่อประชาชนอย่างหาที่เปรียบมิได้

จากนั้นครูสนทนาและซักถามนักเรียนว่า

- นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อได้อ่านพระราชจริยวัตรเรื่อง ความเสียสละ
- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากพระราชจริยวัตรนี้
- นักเรียนสามารถนำพระราชจริยวัตรเรื่อง ความเสียสละ มาเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้

อย่างไร

ครูสรุปผลการตอบคำถามของนักเรียนและเสริมความรู้ให้มากยิ่งขึ้น

ขั้นขยายความรู้

๕. ครูให้นักเรียนสำรวจตนเองว่าได้ปฏิบัติตามเบื้องพระยุคลบาทในเรื่องความประหยัดและความเสียสละอย่างไรบ้าง

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- พระราชจริยวัตรและพระจริยวัตรแตกต่างกันอย่างไร
- เราสามารถนำพระราชจริยวัตรมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างไรบ้าง
- การปฏิบัติตามพระราชจริยวัตรและพระจริยวัตรมีผลได้อย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชจริยวัตรและพระจริยวัตร โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. พระราชจริยวัตรเกี่ยวกับความประหยัดและพอเพียง
๒. พระราชจริยวัตรเกี่ยวกับความเสียสละ
๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖

การมีวินัย การข่มใจ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรารักษายึดมั่นในศาสนา	เวลา ๑ ชั่วโมง
และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักษาดี ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักษายึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๕. ปฏิบัติตนตามพระบรมราโชวาท หลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การมีวินัย คือ การยึดมั่นในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กติกา หรือข้อตกลงที่ได้กำหนดไว้เพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้เกิดความสงบสุขและความเจริญก้าวหน้าของตนเองและสังคม เราต้องมีวินัยต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อประเทศชาติ

การข่มใจ คือ การประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในความดี หรือการบังคับใจตนเองไม่ให้โลภอยากได้ในทางที่ทุจริตผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม ไม่ให้โกรธเคืองคิดอาฆาตพยาบาท จองเวรกัน เราต้องรู้จักข่มใจตนเอง รู้จักยับยั้งชั่งใจ ไม่กระทำความผิด ควบคุมจิตใจให้ทำแต่สิ่งที่ถูกต้องดีงามก็จะทำให้ชีวิตของเรามีความสุข

๔. สาระการเรียนรู้

๖. พระบรมราโชวาท
  - ๖.๑ การมีวินัย
  - ๖.๒ การข่มใจ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด
๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. มีวินัย
๓. ใฝ่เรียนรู้
๔. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับความมีวินัย
  - การอภิปรายแสดงความคิดเห็นเรื่องการข่มใจ
  - การวิเคราะห์ผลที่เกิดจากการไม่มีระเบียบวินัยและไม่รู้จักข่มใจ

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง การมีวินัย การข่มใจ ๒. ตรวจสอบงานกิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้
๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
๓. ครูให้นักเรียนดูภาพนักกีฬาที่กำลังฝึกซ้อม แล้วซักถามนักเรียนว่า บ๊ายบายอะไรที่ทำให้นักกีฬาชนะเลิศการแข่งขันกีฬา ให้นักเรียนช่วยกันตอบ
๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูอธิบายเนื้อหาเรื่อง การมีวินัย พร้อมทั้งยกพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับการมีวินัยในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ.

๖. ครูสุ่มเลือกนักเรียน ๓-๕ คน ออกมาเล่าประสบการณ์ว่า ตนเองมีวินัยหรือไม่ แล้วทำอย่างไร จากนั้นครูสรุปเรื่องที่ออกมาเล่า

๗. ครูยกตัวอย่างคนที่มีระเบียบวินัยกับคนที่ไม่ระเบียบวินัย เช่น คนข้ามถนนโดยใช้สะพานลอย (สะพานคนข้าม) หรือทางม้าลาย กับคนข้ามถนนโดยไม่ใช้สะพานลอยหรือทางม้าลายมาแล้วให้นักเรียนฟังโดยเปรียบเทียบให้เห็นถึงผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้น ผลดี ปวดคอกัยไม่เกิดอันตราย ผลเสีย อาจได้รับอันตราย บาดเจ็บ หรือเสียชีวิต

๘. ครูสรุปความหมายของการมีวินัย ลักษณะของผู้ที่มีวินัย และผลดีของการมีวินัย ซึ่งครูอาจใช้ภาพหรือวีดิทัศน์เกี่ยวกับการมีวินัยในเรื่องต่าง ๆ ให้นักเรียนดู เพื่อสรุปเนื้อหาที่ได้ ที่สำคัญครูต้องสรุปให้นักเรียนรู้และเข้าใจให้ได้ว่า วินัยมี ๒ ประเภท ตามพระบรมราโชวาท และการมีวินัยประเภทใดสำคัญกว่า และมีผลดีอย่างไร

๙. ครูอธิบายเนื้อหาเรื่อง การข่มใจ พร้อมทั้งยกพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับการข่มใจ ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. จากนั้นให้นักเรียนอ่านเรื่องต่อไปนี้

กระเป๋าเงินของใคร

ขณะที่เล่นฟุตบอลอยู่ที่สนามของโรงเรียน สมชายเหลือบไปเห็นกระเป๋าเงินของใครก็ไม่รู้ตกอยู่ริมสนามฟุตบอล จึงหยิบขึ้นดูแล้วเปิดกระเป๋าพบว่ามีเงินอยู่หลายร้อยบาท จึงรีบเก็บกระเป๋าเงินดังกล่าวไว้ในกระเป๋านักเรียน คิดว่าหลังเลิกเล่นฟุตบอลจะนำเงินที่เก็บได้ไปซื้อของเล่น เพราะตนเองกำลังหาเงินเพื่อไปซื้อของเล่นที่อยากได้อยู่พอดี จะได้ไม่ต้องเก็บออมเงินที่พ่อแม่ให้มาโรงเรียนวันละ ๑๐ บาท กว่าจะได้ครบตามจำนวนราคาของเล่นที่ตนอยากได้ก็คงอีกหลายวัน แต่ขณะเดินทางจะไปซื้อของ สมชายก็คิดอย่างยั้งยั้งใจว่า ถ้าเราทำอย่างนี้จะดีหรือ เจ้าของเงินเดือดร้อนแน่ ถ้าเราเอามาเป็นของเราและเอาไปซื้อของเล่น ไม่ดีนะ ไม่ใช่เงินของเรา เอาไปคืนเจ้าของดีกว่า ช่างเถอะ ของเล่นที่เราอยากได้ค่อย ๆ เก็บเงินไปซื้อเองดีกว่า ภูมิใจกว่าเยอะ คิดได้ดังนี้ สมชายจึงนำกระเป๋าเงินไปให้คุณครู ให้คุณครูประกาศหาเจ้าของ เมื่อเจ้าของมาแสดงตัวว่าเป็นเจ้าของ คุณครูจึงได้มอบกระเป๋าเงินคืนเจ้าของ และชมเชยสมชายว่า รู้จักข่มใจ บังคับจิตใจของตนเองไม่ให้โลภอยากได้ของคนอื่นมาเป็นของตน

จากนั้นครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องนี้แล้วรู้สึกอย่างไร
- ถ้านักเรียนเป็นสมชายนักเรียนจะอย่างไร
- จากเรื่องนี้ให้ข้อคิดในเรื่องอะไรบ้าง

ครูสรุปผลการแสดงความคิดเห็นและอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการข่มใจ

ขั้นขยายความรู้

๘. ครูให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ว่า ถ้าเราไม่มีระเบียบวินัยและไม่รู้จักข่มใจจะมีผลเป็นอย่างไร และจะแก้ปัญหานั้นอย่างไร

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- คนที่มีวินัยในตนเองจะเป็นคนอย่างไร
- ถ้าเรารู้จักข่มใจตนเองจะมีผลดีต่อเราอย่างไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การมีวินัย การข่มใจ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๕. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพนักกีฬาที่กำลังฝึกซ้อม

๒. เรื่องเล่า “กระเป๋าเงินของใคร”

๒. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๗

ประโยชน์ส่วนรวม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรารักชาติ ยึดมั่นในศาสนา	เวลา ๑ ชั่วโมง
และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๕. ปฏิบัติตนตามพระบรมราโชวาท หลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ประโยชน์ส่วนรวมเป็นส่วนหนึ่งของหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยพระองค์ทรงเห็นว่า การทำงานทุกอย่างของข้าราชการนั้นมีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ส่วนรวมของบ้านเมืองและประชาชนทุกคน เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่ทุก ๆ ประการให้บริสุทธิ์ บริบูรณ์ โดยเต็มกำลังสติปัญญา ความรู้ และความสามารถ

๔. สาระการเรียนรู้

๓. หลักการทรงงาน

๓.๑ ประโยชน์ส่วนรวม

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

๒. ชื่อสัตย์สุจริต

๓. มีวินัย

๔. ใฝ่เรียนรู้

๕. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสำรวจการทำประโยชน์ส่วนรวมในห้องเรียนและโรงเรียน
- การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนรวม

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง ประโยชน์ส่วนรวม 2. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูแผนผังหลักการทำงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๒๓ หลักการ จากนั้นให้นักเรียนดูภาพข่าวการให้บริการประชาชน แล้วซักถามนักเรียนว่า กิจกรรมในภาพนี้เกี่ยวข้องกับหลักการทำงานเรื่องอะไร นักเรียนช่วยกันตอบ ครูเฉลยคำตอบ

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง ประโยชน์ส่วนรวม พร้อมทั้งยกพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนรวม ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. แล้วซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ ให้นักเรียนช่วยกันตอบ เช่น

- นักเรียนเคยทำอะไรบ้างที่เป็นประโยชน์ส่วนรวม

– นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ได้ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

– การทำประโยชน์ส่วนรวมมีผลดีต่อตนเองและต่อสังคมอย่างไรบ้าง

๖. ครูสรุปการตอบคำถามของนักเรียน จากนั้นครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มช่วยกันสำรวจว่า ประโยชน์ส่วนรวมที่เราควรช่วยกันทำในห้องเรียนและในโรงเรียนมีอะไรบ้าง โดยทำเป็นตารางแบ่งเป็นประโยชน์ส่วนรวมที่ควรทำในห้องเรียน และประโยชน์ส่วนรวมที่ควรทำในโรงเรียน เสร็จแล้วนำผลที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในชั้นเรียน โดยครูคอยเสนอแนะและให้ความรู้อธิบายเพิ่มเติม

๗. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๘. ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

– เมื่อนักเรียนเห็นกิจกรรมนี้แล้วรู้สึกอย่างไร

– ถ้าเราไม่ช่วยกันเหมือนกิจกรรมในภาพนี้จะมีผลเป็นอย่างไร

ขั้นประเมิน

๙. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๐. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๒. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– เราจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

– ถ้าเราไม่รู้จักทำประโยชน์ส่วนรวมเลยจะมีผลเป็นอย่างไร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๘

พอยู่พอกิน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรารักชาติ ยึดมั่นในศาสนา	เวลา ๑ ชั่วโมง
และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความความซื่อสัตย์สุจริต การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๕. ปฏิบัติตนตามพระบรมราโชวาท หลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การมีส่วนร่วมเป็นหนึ่งในหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เราคนไทยควรน้อมนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนในโอกาสต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม

๔. สาระการเรียนรู้

๑. หลักการทรงงาน

๑.๒ พอยู่พอกิน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๓. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

๒. อยู่อย่างพอเพียง

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การตอบคำถามเกี่ยวกับความพออยู่พอกิน
- การอภิปรายเกี่ยวกับความพออยู่พอกิน

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง พออยู่พอกิน	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ
๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม		

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนอ่านพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

“...ความเป็นอยู่ที่ไม่พึงพอใจ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง...”

๔. ครูซักถามนักเรียนว่า พระบรมราโชวาทกล่าวถึงเรื่องอะไร ให้นักเรียนช่วยกันตอบ จากนั้นครูเฉลยคำตอบ

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการทรงงานเรื่อง พออยู่พอกิน ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. และจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น เอกสาร อินเทอร์เน็ต จากนั้นครูให้นักเรียนสรุปความรู้ลงในสมุดด้วยสำนวนของตนเอง

๗. ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง อยู่อย่างไรให้พอเพียง แล้วตอบคำถามที่กำหนดให้

นทีและสายลมเป็นเพื่อนบ้านกัน ครอบครัวของนทีรับราชการครู ปลูกผักสวนครัวและเลี้ยงปลา ไว้รับประทานเอง ส่วนครอบครัวของสายลมมีอาชีพทำนาเพียงอย่างเดียว นทีจึงชวนสายลมให้ปลูกผักและเลี้ยงปลาเหมือนบ้านของตน

นที : สาขาลม ทำไมไม่ลองปลูกผักและเลี้ยงปลาไว้กินเองละ
สาขาลม : ไม่เอาหรอก ทำนองเดียวกันก็เหนื่อยจะแย่
นที : อ้าว แล้วถ้าไม่มีน้ำทำนา นายจะทำยังไง
สาขาลม : เป็นไปไม่ได้หรอก นาเราอยู่ใกล้คลอง มีน้ำทั้งปี ไม่ต้องห่วง
นที : น่าจะลองดูนะ จะได้ไม่ต้องเสียเงินซื้อผัก ซื้อปลา
สาขาลม : ซื้อผักก็ไม่ที่บ้านเอง ไม่ต้องทำเอง สบายดีหรอก
นที : แล้วแต่นายละกัน

- นักเรียนชอบวิธีการของใคร เพราะอะไร
- นักเรียนคิดว่าอะไรจะเกิดขึ้นหากไม่มีน้ำทำนา
- ถ้านักเรียนเป็นสาขาลมจะทำตามคำแนะนำของนทีหรือไม่ เพราะอะไร

ขั้นขยายความรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง กำไรของอุมารสี ในใบความรู้ แล้วร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

- นักเรียนอ่านนิทานเรื่องนี้แล้วมีความรู้สึกละอย่างไร
- นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไรแก่นักเรียนบ้าง
- นักเรียนจะนำข้อคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ในเรื่องอะไรบ้าง

ขั้นประเมิน

๑๐. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๑. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๓. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- พออยู่พอกินหมายความว่าอย่างไร
- ถ้าเราปฏิบัติตนแบบพออยู่พอกินจะเกิดผลดีต่อตนเองและครอบครัวอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๔. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พออยู่พอกิน โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕

กิจกรรมบูรณาการ ทบพทวนความรู้ และโครงงาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรารักชาติ ยึดมั่นในศาสนา	เวลา ๑ ชั่วโมง
และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	

๑. จุดเน้นที่ ๒ รักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

การเห็นคุณค่าและการแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

๒. ผลการเรียนรู้

๔. เห็นความสำคัญและแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๕. ปฏิบัติตนตามพระบรมราโชวาท หลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

เราในฐานะที่เป็นคนไทยจะต้องใช้สินค้าไทย ช่วยกันดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุ ช่วยกันรักษาสาธารณสมบัติของชุมชนให้คงอยู่ตลอดไป ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีและปฏิบัติตนตามพระราชจริยวัตรและพระจริยวัตร

พระบรมราโชวาทเรื่อง การมีวินัยและการข่มใจ หลักการทรงงาน เรื่อง ประโยชน์ ส่วนรวมและพออยู่พอกิน มีคุณค่าต่อเรา เราควรน้อมนำพระบรมราโชวาทและหลักการทรงงานดังกล่าวนี้มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมบูรณาการที่รวบรวมหลักการและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน นักเรียนจะต้องมีความรู้เรื่อง การวางแผน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสืบค้นข้อมูล

โครงงาน เป็นการกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติโครงงาน โดยเสนอแนะหัวข้อ แนวทางปฏิบัติ หรืออาจเลือกทำโครงงานอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างสถานการณ์ กิจกรรม หรือคำถามเพื่อให้นักเรียน
เห็นแนวทางในการนำเนื้อหาความรู้ในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

คำถามทบทวน เป็นคำถามแบบอัตนัยเพื่อทบทวนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๔. สารการเรียนรู้

๑. การใช้สินค้าไทย
๒. การดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุ
๓. การรักษาสาธารณสมบัติ
๔. การปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี
๕. การปฏิบัติตนตามพระราชจริยวัตรและพระจริยวัตร
๖. พระบรมราโชวาท
  - ๖.๑ การมีวินัย
  - ๖.๒ การข่มใจ
๗. หลักการทรงงาน
  - ๗.๑ ประโยชน์ส่วนรวม
  - ๗.๒ พออยู่พอกิน
๘. กิจกรรมเสนอแนะ
๙. โครงงาน
๑๐. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๑๑. คำถามทบทวน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง

๖. มุ่งมั่นในการทำงาน

๘. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสำรวจโบราณสถานและโบราณวัตถุ
- การสืบค้นพระบรมราชโองการ
- สมุดภาพพระบรมราชโองการ

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง เรารักษาชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ 2. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเรื่อง เรารักษาชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ในประเด็นต่าง ๆ

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมที่จะปฏิบัติ

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุ และ พระบรมราชโองการ เรื่อง การมีวินัย ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. จากนั้นให้นักเรียนทำแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน ทำกิจกรรมเสนอแนะต่อไปนี้

– สำรวจว่า ชุมชนของนักเรียน มีโบราณสถานและโบราณวัตถุอะไรบ้าง มีวิธีการดูแลรักษาอย่างไรให้คงอยู่ตลอดไป บันทึกผล แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

– สืบค้นพระบรมราโชวาทของในหลวงที่เกี่ยวกับการมีวินัยที่พระองค์พระราชทานไว้ในโอกาสต่าง ๆ บันทึกลงในสมุดพระบรมราโชวาทประจำห้องเรียน

๖. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำ **โครงการ** เรื่อง การปฏิบัติตนตามพระราชจริยวัตรของในหลวง หรืออาจเลือกทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน และให้นักเรียนเสนอชื่อโครงการให้พิจารณาก่อน

๘. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดไว้ในหัวข้อ การประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

– เมื่อเห็นคนชุก จิต เขียน โบราณสถาน นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไรจึงจะเหมาะสม จากนั้นครูแนะนำให้นักเรียนความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันให้เหมาะสม

๙. ครูมอบหมายให้นักเรียนตอบคำถามในหัวข้อ คำถามทบทวน เป็นการบ้าน

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น เอกสารอินเทอร์เนต แล้วจัดทำแผนผังหลักการทรงงาน พร้อมทั้งตกแต่งระบายสีให้สวยงาม

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหน่วยนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– เราจะดูแลรักษาโบราณสถานและโบราณวัตถุอย่างไรบ้าง

– เราจะนำพระบรมราโชวาทเรื่อง การมีวินัยและการข่มใจ ไปปฏิบัติอย่างไรให้เกิดผลดีกับตนเองและสังคม

– เราสามารถนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ในเรื่องอะไรบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง เราชักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเรื่อง ข้อตกลง กติกาในห้องเรียน ในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๒. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๐</p> <p>แบบทดสอบกลางปี</p>	
	เวลา ๑ ชั่วโมง
ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบกลางปี	

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เวลา ๓ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑	การรักษาความสะอาดและการรักษาของใช้ร่วมกัน	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๒	การส่งงาน	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓	การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้าง ข้อตกลง กติกา ด้วยหลักเหตุและผล และยึดถือประโยชน์ส่วนรวม	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๔	บทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดี ของครอบครัวและห้องเรียน (๑)	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕	บทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดี ของครอบครัวและห้องเรียน (๒)	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๖	กิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว และห้องเรียน	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๗	กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงการ	เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๑

การรักษาความสะอาดและการรักษาของใช้ร่วมกัน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เราเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑ ชั่วโมง
--	---

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๖. มีส่วนร่วมในการสร้างและปฏิบัติตามข้อตกลง กติกาของห้องเรียน

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ข้อตกลงและกติกาเป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกันของคนจำนวนมาก ห้องเรียนของเรามีเพื่อน ๆ เรียนอยู่ร่วมกันหลายคน ห้องเรียนจึงมีข้อตกลงและกติกาในห้องเรียนที่นักเรียนต้องปฏิบัติตาม เช่น การรักษาความสะอาด การรักษาของใช้ร่วมกัน

๔. สาระการเรียนรู้

๑. ข้อตกลง กติกาในห้องเรียน

๑.๑ การรักษาความสะอาด

๑.๒ การรักษาของใช้ร่วมกัน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. อยู่อย่างพอเพียง
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน
๔. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกาในห้องเรียน
  - การมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดห้องเรียน
  - การใช้สิ่งของส่วนรวมด้วยความระมัดระวัง
  - การจัดเก็บสิ่งของเข้าที่เป็นระเบียบ

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การรักษาความสะอาดและการรักษาของใช้ร่วมกัน ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนท่องบทอาขยานคำนิยามหลักของคนไทย ๑๒ ประการ พร้อม ๆ กัน จากนั้นครูซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ๑) ห้องเรียนของเรามีข้อตกลงและกติกาอะไรบ้าง
- ๒) นักเรียนคิดว่าตนเองปฏิบัติตามข้อตกลงและกติกาของห้องเรียนแล้วหรือยัง อย่างไร
- ๓) ข้อตกลงและกติกามีความจำเป็นสำหรับนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันว่า อะไรเป็นสาเหตุของความไม่เป็นระเบียบและความสกปรกของห้องเรียน ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

๖. ครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า ห้องเรียนที่ไม่เป็นระเบียบและสกปรกเกิดจากการไม่ช่วยกันรักษาความสะอาด และการไม่เก็บสิ่งของเข้าที่ให้เรียบร้อยหลังจากใช้งานเสร็จแล้ว การกระทำดังกล่าวนี้ นอกจากจะทำให้ห้องเรียนไม่น่าอยู่มาเรียนแล้ว ยังอาจเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคอีกด้วย เช่น ฝุ่นทำให้เราคัน คัดจมูก

๗. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดและการรักษาของใช้ร่วมกัน โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ.

๘. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มทำใบงานที่ ๑ เรื่อง การรักษาความสะอาด และใบงานที่ ๒ เรื่อง การรักษาของใช้ร่วมกัน

๙. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอใบงานที่กลุ่มของตนดำเนินการหน้าห้องเรียน จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

๑๐. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูมอบหมายให้นักเรียนบอกวิธีการรักษาความสะอาดพื้นที่ส่วนอื่น ๆ ของโรงเรียน โดยบันทึกลงในสมุด แล้วนำเสนอในชั่วโมงถัดไป

๑๒. ครูให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันว่า ข้อตกลงของห้องเรียนในการรักษาของใช้ร่วมกันมีอะไรบ้าง ให้แต่ละคนจัดทำเป็นใบความรู้ จากนั้นช่วยกันคัดเลือกผลงานที่ดีและสมบูรณ์ที่สุดติดหน้าห้องเรียนเพื่อเป็นข้อตกลงและกติกาที่ต้องปฏิบัติร่วมกันในห้องเรียน

ขั้นประเมิน

๑๓. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๔. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๕. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๖. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ข้อตกลงและกติกามีไว้เพื่ออะไร
- นักเรียนคิดว่าตนเองมีส่วนช่วยรักษาความสะอาดของห้องเรียนอย่างไร
- การรักษาของใช้ร่วมกันมีวิธีการอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การรักษาความสะอาดและการรักษาของใช้ร่วมกัน โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๔. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งนำไปเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ใบงานที่ ๑ เรื่อง การรักษาความสะอาด
๒. ใบงานที่ ๒ เรื่อง การรักษาของใช้ร่วมกัน
๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๔. แบบบันทึกความรู้
๕. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๒
การส่งงาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เราเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑ ชั่วโมง
--	---

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย
- จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
- ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
๒. ผลการเรียนรู้
๖. มีส่วนร่วมในการสร้างและปฏิบัติตามข้อตกลง กติกาของห้องเรียน
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง
๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
- โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่ให้ความรู้กับเรา ซึ่งนอกจากการเรียนรู้ในชั่วโมงเรียนแล้ว ครูอาจมอบหมายงานหรือการบ้านให้เราทำแล้วนำมาส่งตามเวลาที่กำหนด เพื่อฝึกการคิดและทบทวนความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียน เราทุกคนต้องทำงานที่ครูสั่งด้วยตนเองและนำส่งตามเวลาที่กำหนด
๔. สาระการเรียนรู้
๑. ข้อตกลง กติกาในห้องเรียน
- ๑.๑ การส่งงาน
๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
๑. ความสามารถในการคิด
๒. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีวินัย
๓. ใฝ่เรียนรู้
๔. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การส่งงานหรือการบ้านตามเวลาที่กำหนด
  - การทำงานหรือการบ้านด้วยตนเอง

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การส่งงาน ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้
๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
๓. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับงานที่มอบหมายให้ไปทำเป็นการบ้านในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ๑) นักเรียนทำงานที่ครูมอบหมายให้ด้วยตนเองหรือไม่ อย่างไร
  - ๒) มีใครยังทำงานที่ครูสั่งไม่เสร็จหรือไม่ได้ทำมาบ้าง เพราะอะไร
๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน อภิปรายถึงสาเหตุของการไม่ส่งงานหรือการบ้านของนักเรียน รวบรวมมาให้มากที่สุด แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกผลการอภิปราย

๖. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายที่กลุ่มของตนดำเนินการหน้าห้องเรียน จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันสรุปสาเหตุของการไม่ส่งงานหรือการบ้านของนักเรียน

๗. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการส่งงาน โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ.

๘. ครูอธิบายหรือเสริมความรู้ว่า งานที่ครูสั่งให้นักเรียนทำไม่ว่าจะเป็นในชั่วโมงเรียนหรืองานที่ให้ไปทำเป็นการบ้านล้วนมีผลดีต่อนักเรียนทั้งสิ้น โดยงานที่มอบหมายให้ทำในชั่วโมงเรียนเป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียน งานที่ให้ทำเป็นกลุ่มก็เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น และงานที่ให้ไปทำเป็นการบ้านถือเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียน ดังนั้นนักเรียนต้องทำงานที่ครูสั่งและนำส่งให้ตรงเวลาที่กำหนด

๙. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและเขียนข้อตกลงหรือกติกาในห้องเรียนที่เห็นว่าควรจัดให้มีขึ้น เปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น หรือยกเลิกไป พร้อมให้เหตุผลว่าเพราะอะไร

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ทำไมเราต้องทำการบ้าน
- การส่งงานหรือการบ้านตามเวลาที่กำหนดมีผลดีต่อเราอย่างไร
- นักเรียนจะอย่างไรหากเพื่อนมาขอลอกการบ้านส่งครู

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การส่งงาน โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบบันทึกผลการอภิปราย
๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๓. แบบบันทึกความรู้
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๓

การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง กติกา ด้วยหลักเหตุและผล และยึดถือประโยชน์ส่วนรวม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เราเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๖. มีส่วนร่วมในการสร้างและปฏิบัติตามข้อตกลง กติกาของห้องเรียน

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและ
ร่วมตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลต่อความเป็นอยู่ร่วมกันตามสิทธิและเสรีภาพที่มีอยู่ แต่ทั้งนี้ต้องไม่
ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และไม่ขัดต่อกฎหมายตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้

๔. สาระการเรียนรู้

๒. การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง กติกา ด้วยหลักเหตุและผล และยึดถือ
ประโยชน์ส่วนรวม

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ความซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีวินัย
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลงและกติกา
  - การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง กติกา ด้วยหลักเหตุและผล และยึดถือประโยชน์ส่วนรวม ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้
๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
๓. ครูซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น
  - ๑) นักเรียนเคยมีส่วนร่วมตัดสินใจเรื่องอะไรบ้างในครอบครัว
  - ๒) นักเรียนเคยมีส่วนร่วมตัดสินใจเรื่องอะไรบ้างในห้องเรียน
  - ๓) นักเรียนจะอย่างไรหากเรื่องที่เรตัดสินใจไม่ได้รับการยอมรับ
๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง กติกา ด้วยหลักเหตุและผล และยึดถือประโยชน์ส่วนรวม โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ.

๖. ครูอธิบายหรือเสริมความรู้ว่า สังคมและประเทศที่เป็นประชาธิปไตยจะเปิดโอกาสให้ทุกคนในสังคมลงมติ หรือที่เราเรียกกันว่า “การทำประชามติ” เพื่อให้ทราบความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ และนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดความเป็นไปของสังคมและประเทศชาติ

๗. ครูอ่านนิทานให้นักเรียนฟัง เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้และความเข้าใจที่ดีขึ้น โดยใช้ข้อมูลในใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง คะแนนเดียวแท้ ๆ จากนั้นครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ตัวอย่างคำถาม

๑) ถ้าหมีหนุ่มไม่ชี้เกียจออกไปลงคะแนนเสียงผลการเลือกตั้งจะเป็นอย่างไร

๒) ทำไมหมีหนุ่มถึงไม่อยากให้ชะนีหางค้างชนะการเลือกตั้ง

๓) จากเรื่อง ถ้ามีสิทธิเลือกตั้งนักเรียนจะเลือกใคร เพราะอะไร

๘. ครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า เสียงทุกเสียงในการเลือกตั้งนั้นสำคัญยิ่งนัก อย่างคิดว่าเพียงหนึ่งเสียงของเราไม่มีความหมาย เพราะเสียงเดียวนั้นแหละที่อาจเป็นเสียงที่ตัดสินชี้ขาดว่าใครชนะ ดังนั้น หากมีการสอบถามความคิดเห็น การเลือกตั้ง หรือกิจกรรมประชาธิปไตยอื่น ๆ เราควรเข้าไปมีส่วนร่วมโดยยึดหลักเหตุและผล และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

๙. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า กระบวนการมีส่วนร่วมตามหลักประชาธิปไตยมีอะไรบ้าง

๑๑. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจากอินเทอร์เน็ตหรือแหล่งสืบค้นอื่น ๆ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบแผ่นพับ

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– หลักประชาธิปไตยเป็นอย่างไร

– นักเรียนมีส่วนร่วมในของหลักประชาธิปไตยของห้องเรียนหรือไม่ อย่างไร

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๔
บทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดี
ของครอบครัวและห้องเรียน (๑)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เราเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	เวลา ๑ ชั่วโมง
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๑. ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจในกิจกรรมของครอบครัวและห้องเรียน

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอยู่ร่วมกันในครอบครัวและห้องเรียน ไม่ว่าจะอยู่ในบทบาทใดและมีหน้าที่อย่างไร เราในฐานะสมาชิกจะต้องปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี เพื่อให้การดำเนินชีวิตในครอบครัวและห้องเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น

๔. สาระการเรียนรู้

๓. บทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและห้องเรียน

๓.๑ การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีวินัย
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน
๔. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การเป็นผู้นำและสมาชิกที่ดี
  - การปฏิบัติตนเป็นผู้นำและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
<p>๑. ซักถามความรู้เรื่อง บทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและห้องเรียน: การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี</p> <p>๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม</p>	<p>• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ</p>	<p>• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ</p>

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ๑) สมาชิกที่ดีของครอบครัวเป็นอย่างไร
- ๒) นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียนหรือไม่ อย่างไร

๔. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ได้ช่วยกันตอบคำถาม

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคัดเลือกหัวหน้ากลุ่ม พร้อมบอกเหตุผลว่าทำไมจึงเลือกเพื่อนคนนี้เป็นหัวหน้ากลุ่ม บันทึกผล จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน

๗. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและห้องเรียน เรื่อง การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ.

๘. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน ร่วมกันอภิปรายว่า ถ้านักเรียนได้รับเลือกเป็นหัวหน้าห้อง จะปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้นำที่ดี บันทึกลงในแบบบันทึกผลการอภิปราย

๙. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่าหัวหน้าห้องที่จะได้ชื่อว่าเป็นผู้นำที่ดีควรปฏิบัติตนอย่างไร และมีหัวหน้าห้องที่ดีแล้ว สมาชิกของห้องทุกคนก็ควรปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีด้วยเช่นเดียวกัน

๑๐. ครูอธิบายหรือเสริมความรู้ว่า การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นครอบครัวหรือโรงเรียน เราต้องปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีโดยการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตน ซึ่งทุกคนมีโอกาสเป็นผู้นำหรือผู้ตามในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น เมื่ออยู่กับครอบครัวเป็นสมาชิกของครอบครัว มีบทบาทเป็นลูก เป็นพี่หรือเป็นน้อง เมื่ออยู่ร่วมกันในห้องเรียนเป็นสมาชิกของห้องเรียน มีบทบาทเป็นหัวหน้าห้องหรือสมาชิกของห้อง

๑๑. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๒. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและห้องเรียนมีผลดีอย่างไร

ขั้นประเมิน

๑๓. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและจากปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๔. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๕. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๖. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ผู้นำที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร
- สมาชิกที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร
- นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อให้ได้ชื่อเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน

ขั้นตอนและนำไปใช้

๑๗. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง บทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว และห้องเรียน: การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตค้นลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๘. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบบันทึกผลการอภิปราย
๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๓. แบบบันทึกความรู้
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าทีพลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
 _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕
บทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดี
ของครอบครัวและห้องเรียน (๒)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เราเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	เวลา ๑ ชั่วโมง
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๙. ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจในกิจกรรมของครอบครัวและห้องเรียน
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สมาชิกในครอบครัวและห้องเรียนมีความแตกต่างกัน เช่น อายุ เพศ การศึกษา รูปร่างหน้าตา การเลี้ยงดู ความรู้สึกนึกคิด แต่ก็สามารถสร้างความเข้าใจกันได้ ด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน มีเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งการปฏิบัติตามเสียงข้างมากและยอมรับเสียงข้างน้อย

๔. สาระการเรียนรู้

๑. บทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและห้องเรียน
- ๓.๒ การมีเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ๓.๑ การปฏิบัติตามเสียงข้างมากและยอมรับเสียงข้างน้อย

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การใช้เหตุผลในการตัดสินใจและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
  - การยอมรับการตัดสินใจและปฏิบัติตามเสียงข้างมาก
  - การยอมรับฟังความคิดเห็นของเสียงส่วนน้อย

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
<p>๑. ซักถามความรู้เรื่อง บทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและห้องเรียน: การมีเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการปฏิบัติตามเสียงข้างมาก และยอมรับเสียงข้างน้อย</p> <p>๒. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม</p>	<p>• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ</p>	<p>• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ</p>

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้
๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูซักถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยบอกการบ้านหรือบอกระไรที่ถูกต้องแล้ว แต่เพื่อนไม่เชื่อบ้างไหม และนักเรียนทำอย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การมีเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๕. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและห้องเรียน เรื่อง การมีเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ.

๖. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบว่า หากคนอื่นมีความคิดเห็นไม่ตรงกับเรา เราจะมีวิธีการเสนอความคิดเห็นอย่างไรให้เขาเห็นคล้อยตาม ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ได้ช่วยกันตอบคำถาม

๗. ครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า ทุกคนมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นรูปร่างหน้าตา ความคิดความอ่าน การที่คนอื่นจะมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับเราจึงไม่ใช่เรื่องแปลกหรือผิดอะไร หากอยากให้คนอื่นมีความคิดเห็นตรงกับเรา เราก็ควรนำเสนอความคิดเห็นด้วยหลักเหตุผลและผล รวมถึงควรยอมรับฟังความคิดเห็นที่ต่างจากเราด้วย

การปฏิบัติตามเสียงข้างมากและยอมรับเสียงข้างน้อย

๘. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๓-๕ คน ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและหาทางจัดการปัญหาที่ว่า “จะทำอย่างไร หากเพื่อนในกลุ่มไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของเรา” บันทึกผล แล้วส่งตัวแทนนำเสนอหน้าห้องเรียน

๙. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและห้องเรียน เรื่อง การปฏิบัติตามเสียงข้างมากและยอมรับเสียงข้างน้อย โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ.

๑๐. ครูอ่านนิทานให้นักเรียนฟัง เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้และความเข้าใจที่ดีขึ้น โดยใช้ข้อมูลในใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง คุณค่าของเสียงข้างน้อย จากนั้นครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า ถ้าเสียงข้างมากไม่มีเหตุผล การปฏิบัติตามอาจทำให้เกิดความเสียหายหรือความขัดแย้งในสังคมได้ และถ้าการปฏิบัติตามเสียงข้างน้อยจะก่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อสังคมและประเทศชาติก็สมควรจะเราจะปฏิบัติตาม

๑๑. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๒. ครูให้นักเรียนศึกษาว่าจะนำแนวคิดเกี่ยวกับการมีเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการปฏิบัติตามเสียงข้างมากและยอมรับเสียงข้างน้อย ไปประยุกต์ใช้กับครอบครัวและห้องเรียนได้อย่างไร

ขั้นประเมิน

๑๓. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๔. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๕. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และ
การปฏิบัติกิจกรรม

๑๖. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- นักเรียนจะอย่างไรหากคนอื่นมีความคิดเห็นต่างจากเรา
- เราจะตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ตามกระบวนการประชาธิปไตยได้อย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๗. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง บทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว และห้องเรียน เรื่อง การมีเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการปฏิบัติตามเสียงข้างมากและยอมรับเสียงข้างน้อย โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผน ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๘. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง คุณค่าของเสียงข้างน้อย
๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๓. แบบบันทึกความรู้
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
 แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
 เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
 _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
 _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๖

กิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวและห้องเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เราเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย	เวลา ๑ ชั่วโมง
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
- ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้
๓. ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจในกิจกรรมของครอบครัวและห้องเรียน
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
- ประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่ประชาชนมีโอกาสได้ปกครองตนเอง โดยยึดถือเสียงส่วนใหญ่ในการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมในเรื่องต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม กิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวและห้องเรียนก็เช่นเดียวกัน นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมได้ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การแสดงความคิดเห็น การรับฟังความคิดเห็น การยกมือแสดงความคิดเห็น

๔. สาระการเรียนรู้
๔. กิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวและห้องเรียน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มุ่งมั่นในการทำงาน
๒. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวและห้องเรียน
- การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัวและห้องเรียน

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง กิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวและห้องเรียน ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูให้นักเรียนดูภาพกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน เช่น การเลือกตั้งหัวหน้าห้อง การทำงานกลุ่ม การทำความสะอาดห้องเรียน แล้วซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

๑) ภาพที่คุณเป็นภาพอะไร

๒) นักเรียนเคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวนี้หรือไม่ อย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวและห้องเรียน โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ.

๖. ครูให้นักเรียนบอกกิจกรรมประชาธิปไตยในครอบครัวที่ตนเองเคยเข้าไปมีส่วนร่วม พร้อมทั้งบอกประโยชน์ที่ได้รับ คนละ ๑ กิจกรรม

๗. ครูสุ่มเลือกนักเรียน ๓-๕ คน ออกมานำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า กิจกรรมประชาธิปไตยในครอบครัว คือ การที่เราเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัว เช่น จะไปซื้อของที่ตลาดหรือร้านสะดวกซื้อ ช่วยกันตัดสินใจว่าจะซื้อโต๊ะเขียนหนังสือที่ทำจากไม้หรือเหล็ก ซึ่งนอกจากการแสดงความคิดเห็นแล้ว เราต้องรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วย

๘. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๙. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า เราควรปฏิบัติอย่างไรเมื่อมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวและห้องเรียน

๑๐. ครูให้นักเรียนสืบค้นกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวและห้องเรียนที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม บันทึกผลในรูปแบบใบความรู้

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- กิจกรรมประชาธิปไตยเป็นอย่างไร
- นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมกิจกรรมใดของครอบครัวบ้าง
- นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมกิจกรรมใดของห้องเรียนบ้าง

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง กิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวและห้องเรียน โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตสนั่นลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน เช่น การเลือกตั้งหัวหน้าห้อง การทำงานกลุ่ม การทำความสะอาดห้องเรียน
๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๓. แบบบันทึกความรู้
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๗

กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงงาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เราเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๓ ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๑ การดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย

๓.๒ การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๖. มีส่วนร่วมในการสร้างและปฏิบัติตามข้อตกลง กติกาของห้องเรียน

๗. ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจในกิจกรรมของครอบครัวและห้องเรียน

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยจะต้องปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างและปฏิบัติตามข้อตกลงและกติกาของห้องเรียน ได้แก่ การทำความสะอาด การรักษาของใช้ร่วมกัน และการส่งงาน รวมทั้งปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและห้องเรียน โดยการเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี การมีเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การปฏิบัติตามเสียงข้างมากและยอมรับเสียงข้างน้อย และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวและโรงเรียน

กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมบูรณาการที่รวบรวมหลักการและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน นักเรียนจะต้องมีความรู้เรื่อง การวางแผน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสืบค้นข้อมูล

โครงงาน เป็นการกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติโครงงาน โดยเสนอแนะหัวข้อ แนวทางปฏิบัติ หรืออาจเลือกทำโครงงานอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างสถานการณ์ กิจกรรม หรือคำถามเพื่อให้นักเรียน
เห็นแนวทางในการนำเนื้อหาความรู้ในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
คำถามทบทวน เป็นคำถามแบบอัตนัยเพื่อทบทวนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๔. สาระการเรียนรู้

๑. ข้อตกลง กติกาในห้องเรียน
  - ๑.๑ การรักษาความสะอาด
  - ๑.๒ การรักษาของใช้ร่วมกัน
  - ๑.๓ การส่งงาน
๒. การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลง กติกา ด้วยหลักเหตุและผล และยึดถือประโยชน์ส่วนรวม
  ๓. บทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและห้องเรียน
    - ๓.๑ การเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี
    - ๓.๒ การมีเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
    - ๓.๓ การปฏิบัติตามเสียงข้างมากและยอมรับเสียงข้างน้อย
๔. กิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัวและห้องเรียน
๕. กิจกรรมเสนอแนะ
๖. โครงการ
๗. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๘. คำถามทบทวน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีวินัย
๓. ใฝ่เรียนรู้
๔. อยู่อย่างพอเพียง
๕. มุ่งมั่นในการทำงาน

๖. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกาในห้องเรียน
- การมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลงและกติกา
- การปฏิบัติตนเป็นผู้นำและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม
- การใช้เหตุผลในการตัดสินใจและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของครอบครัวและห้องเรียน

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง เราเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูทบทวนความรู้โดยซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ๑) ข้อตกลงและกติกานักเรียนต้องปฏิบัติมีอะไรบ้าง
- ๒) นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลงและกติกาหรือไม่ อย่างไร
- ๓) กิจกรรมประชาธิปไตยในห้องเรียนมีลักษณะอย่างไร

๔. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ได้ช่วยกันตอบคำถาม

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมที่จะปฏิบัติ

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง ข้อตกลง กติกาในห้องเรียน จากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. จากนั้นให้นักเรียนทำกิจกรรมเสนอแนะ โดยรวบรวมข้อตกลงและกติกาของห้องเรียน แล้วร่วมกันจัดทำป้ายนิเทศหน้าห้องเรียน

๗. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำโครงการเรื่อง กิจกรรมประชาธิปไตยในห้องเรียน หรืออาจเลือกทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน และให้นักเรียนเสนอชื่อโครงการให้พิจารณาก่อน

๙. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดไว้ในหัวข้อ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

“เราคนไทย ใจกตัญญู รู้คุณค่า ศาสนา พระมหากษัตริย์ เรานักเรียน จะต้องประพฤติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น เรานักเรียน จะต้องไม่ทำตนให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น”

– นักเรียนเคยท่องหรือได้ยื่นคำปฏิญาณตนดังกล่าวนี้มาก่อนหรือไม่ และคิดว่าจะปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเป็นผู้ที่อยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน

จากนั้นครูแนะนำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสม

๑๐. ครูให้นักเรียนตอบคำถามทบทวน

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนเลืกวาดภาพกิจกรรมประชาธิปไตยของครอบครัวหรือห้องเรียน แล้วช่วยกันคัดเลือกผลงานที่ดีที่สุด ๕ อันดับ ไปติดที่ป้ายนิเทศหน้าห้องเรียน

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหน่วยนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ทำไมจึงต้องมีการกำหนดข้อตกลงและกติกาในห้องเรียน
- สมาชิกที่ดีของห้องเรียนต้องปฏิบัติตนอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง เราเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตส์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเรื่อง ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล ในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๒. แบบบันทึกความรู้

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

เรามีความปรองดอง สมานฉันท์

	เวลา ๕ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘ ความเหมือนและความแตกต่าง ระหว่างบุคคล	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๙ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและ การพึ่งพาซึ่งกันและกัน	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๐ การแก้ปัญหาความขัดแย้งจาก การใช้สาธารณสมบัติ	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๑ การแก้ปัญหาความขัดแย้งจาก การรักษาสิ่งแวดล้อม	เวลา ๑ ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๒ กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงการ	เวลา ๑ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๘
ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรามีความปรองดอง สมานฉันท์	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑ ชั่วโมง
--	---

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน

๒. ผลการเรียนรู้

๘. ขอมรับและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ในสังคมของเรามีคนอาศัยอยู่มากมาย แต่ละคนมีรูปร่างหน้าตา สภาพร่างกาย เชื้อชาติ การใช้ภาษา รวมทั้งความรู้ความสามารถที่ต่างต่างกัน สังคมไทยก็เช่นกัน เพราะมีคนเชื้อชาติต่าง ๆ อาศัยอยู่ร่วมกันในพื้นที่เดียวกัน คนแต่ละเชื้อชาติใช้ภาษาที่ต่างต่างกัน คน ๆ หนึ่งก็อาจจะพูดได้มากกว่า ๑ ภาษา มีทั้งคนที่มีสภาพร่างกายแข็งแรง อ่อนแอ และคนพิการ ดังนั้น ในการอยู่ร่วมกันในสังคม เราต้องรู้จักยอมรับความแตกต่าง และปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค

๔. สาระการเรียนรู้

๑. ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร

๒. ความสามารถในการคิด

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้

๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสืบค้นข้อมูลและอภิปรายเกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล
- การจัดทำโพสเตอร์เกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล
- การสรุปความรู้เรื่อง ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความรู้เดิมที่เคยเรียนมาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ ในเรื่องความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล แล้วให้นักเรียนนั่งล้อมกันเป็นวงกลม และนำภาพคนเชื้อชาติต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในสังคมไทยมาให้ให้นักเรียนดู เช่น

- ภาพคนไทยเชื้อสายจีนในย่านเยาวราช
- ภาพคนไทยเชื้อสายมลายูในภาคใต้
- ภาพคนไทยเชื้อสายลาวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ครูให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่า ภาพคนที่ได้เห็นไปมีความเหมือนและความแตกต่างกันอย่างไร โดยใช้พื้นฐานจากความรู้เดิมในการแสดงความคิดเห็น

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน ช่วยกันสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต แล้วนำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนและอภิปรายภายในกลุ่ม โดยให้จัดแบ่งหน้าที่กันเองภายในกลุ่ม

๖. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปเป็นชุดความรู้ของตนเองภายในกลุ่ม แล้วจัดทำเป็นโปสเตอร์นำไปติดไว้บนป้ายนิเทศในห้องเรียน

๗. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๘. ครูแนะนำให้นักเรียนต้องนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อต้องอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย นักเรียนต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง คือ

- ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง รังแก หรือทำร้ายคนที่มีความแตกต่างจากเรา
- ต้องมีความอดทนอดกลั้นที่จะไม่ดูหมิ่น ดูถูก ไม่แสดงความรังเกียจคนที่มีความแตกต่างจากเรา หรือมีความอ่อนด้อยกว่าเรา และมีความอดทนต่อคำพูดที่ทำให้เจ็บช้ำใจ ไม่ได้ตอบกลับด้วยความรุนแรง อันจะก่อให้เกิดผลเสียตามมา

๙. ครูให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้ พร้อมประเมินการทำงานของนักเรียนภายในกลุ่ม เพื่อใช้ปรับปรุงและพัฒนาตนเองในโอกาสต่อไป เป็นการบ้านส่งครูในชั่วโมงถัดไป

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนสังเกตลักษณะของประชากรในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ แล้วให้ถ่ายภาพบุคคล หรือกลุ่มคน จำนวน ๓-๔ ภาพ นำมาคิดลงในกระดาษและเขียนเป็นเรียงความเพื่อบ่งบอกถึงความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคลของบุคคล หรือกลุ่มคนนั้น ๆ ส่งครู

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- สังคมไทยมีความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือไม่
- เราจะอยู่ร่วมกับคนที่มีความเชื่อแตกต่างจากเราอย่างไรจึงจะเกิดสันติสุข

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน เป็นบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ภาพคนเชื้อชาติต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในสังคมไทย เช่น ภาพคนไทยเชื้อสายจีนในย่านเยาวราช ภาพคนไทยเชื้อสายมลายูในภาคใต้ ภาพคนไทยเชื้อสายลาวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒. แบบบันทึกความรู้

๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๕

การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรามีความปรองดอง สมานฉันท์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๘. ขอมรับและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน เราจะต้องไม่รังแกหรือทำร้ายกัน รวมถึงไม่ทำร้ายหรือรังแกสัตว์ด้วย เมื่อมีปัญหากันต้องแก้ปัญหาด้วยการเจรจา ไม่ล้อเลียนกัน โดยเฉพาะคนพิการ ผู้ชายควรให้เกียรติผู้หญิง และแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น บริจาคสิ่งของให้ผู้ที่ขาดแคลน การให้ความช่วยเหลือคนพิการ

๔. สาระการเรียนรู้

๒. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน
- การแสดงบทบาทสมมติถึงวิธีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน
- การทำใบงานเรื่อง วินัยในการปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกัน

และกัน

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การอยู่ ร่วมกันอย่างสันติและการ พึ่งพาซึ่งกันและกัน ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความรู้เดิมที่เคยเรียนมาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ ในเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม โดยครูเขียนคำตอบลงบนกระดาน

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้นำกลุ่ม ๑ คน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่มด้วยตนเอง

๖. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเนื้อหาเรื่อง การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. พร้อมทั้งสืบค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจาก

แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาช่วยกันทำความเข้าใจ สรุปความรู้ และจัดชุดความรู้ขึ้น แล้วเตรียมอุปกรณ์สำหรับการแสดงผลงาน เช่น โปสเตอร์

๓๗. ครูให้นักเรียนออกมานำเสนอผลงานด้วยการแสดงบทบาทสมมติถึงวิธีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน กลุ่มละ ๓-๕ นาที

๓๘. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๓๙. ครูสรุปวิธีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ตามที่นักเรียนได้แสดงบทบาทสมมติ ซึ่งได้แก่ ไม่รังแกหรือทำร้ายกัน ไม่ล้อเลียนกัน และแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จากนั้นครูตั้งประเด็นคำถามว่า การปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกันนั้น นักเรียนจะต้องมีวินัยในการปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถามลงในใบงานที่ ๑ เรื่อง วินัยในการปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน แล้วครูให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้เป็นการบ้านส่งครูพร้อมกับใบงานในชั่วโมงถัดไป

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนสังเกตลักษณะทางสังคมในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ว่า นักเรียนจะใช้วิธีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกันตามที่ได้ศึกษาไปแล้วมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไรบ้าง เขียนเป็นเรียงความส่งครู

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- เมื่อพบคนพิการหรือคนที่มีร่างกายไม่สมประกอบกำลังเดินข้ามถนนเราควรทำอย่างไร
- เราสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ด้วยวิธีใด

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สาธารณสมบัติ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. ใบงานที่ ๑ เรื่อง วินัยในการปฏิบัติตนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน
๒. แบบบันทึกความรู้
๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____ / _____ / _____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๐
การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สาธารณสมบัติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรามีกฎการปกครอง สำนัสนันท์	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑ ชั่วโมง
---	---

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สำนัสนันท์
๔.๒ การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

- จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้
๕. วิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
ในท้องถิ่นมีสาธารณสมบัติต่าง ๆ ที่คนในท้องถิ่นใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น สวนสาธารณะ ถนน สะพาน เสาไฟฟ้า เขื่อน ฝาย แต่ถ้าสาธารณสมบัติในท้องถิ่นมีไม่เพียงพอ อาจเกิดการแย่งกันใช้ หรือ ใช้ได้ไม่เท่าเทียมกัน ก็จะทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้นได้ เมื่อมีปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สาธารณสมบัติเกิดขึ้น เราจะต้องแก้ปัญหาโดยใช้หลักสันติวิธี

๔. สาระการเรียนรู้
๓. ความขัดแย้งในท้องถิ่นและวิธีการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี
๓.๑ การใช้สาธารณสมบัติ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. ซื่อสัตย์สุจริต

๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน
๔. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การทำใบงานเรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สาธารณสมบัติ
- การสรุปเกี่ยวกับการแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สาธารณสมบัติ

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สาธารณสมบัติ ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูนำบทความเรื่อง สวนสาธารณะ มาอ่านให้นักเรียนฟังในห้องเรียน แล้วซักถามนักเรียนให้นักเรียนช่วยกันตอบ เช่น

- สวนสาธารณะถือเป็นสาธารณสมบัติอย่างหนึ่งหรือไม่ เพราะอะไร
- สวนสาธารณะมีความสำคัญกับเราอย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้นำกลุ่ม ๑ คน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่มด้วยตนเอง

๖. ครูเล่ากรณีตัวอย่างความขัดแย้งจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. แล้วตั้งประเด็นคำถามให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตอบ เช่น

- สาธารณสมบัติที่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งจากเรื่องนี้คืออะไร
- ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีลักษณะเป็นอย่างไร
- เราจะวิธีแก้ปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยสันติวิธีอย่างไร

๗. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถาม โดยสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้จากแหล่ง การเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต นำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกัน วิเคราะห์ ประเมินค่า และ เขียนสรุปเพื่อตอบคำถามลงในใบงานที่ ๒ เรื่อง การแก้ปัญหาคความขัดแย้งจากการใช้สาธารณสมบัติ

๘. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอวิธีการแก้ปัญหาคโดยสันติวิธีหน้าชั้นเรียน จากนั้นครู ร่วมสรุปให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน แล้วแนะนำให้นักเรียนนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาคเมื่อเกิด ปัญหาคขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน

๙. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอ ผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๑๐. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า การแก้ปัญหาคความขัดแย้งจากการใช้สาธารณสมบัติ คนใน ท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติเป็นผู้มีวินัยในตนเองด้วย โดยเฉพาะการมีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน และการ ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง เช่น จากกรณีตัวอย่างที่ครูเล่าให้ฟัง คือ

– เราต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แอบทำลายของสาธารณะ หรือแก้ปัญหาคโดยช่วยเหลือ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียว

– เราต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นของทั้งสองฝ่าย ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ยึด หลักเหตุผลเป็นสำคัญ อดทนอดกลั้นต่อคำพูดคำว่าหรือคำพูดหยาบคาย ไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินปัญหาค อันจะก่อให้เกิดความรุนแรงตามมา

– เราต้องรู้จักยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง เช่น ยอมรับว่าการแสดงความไม่ พอใจของฝ่ายตนด้วยความพยายามทำลายฝ่ายจะยิ่งทำให้เกิดความขัดแย้งมากขึ้น

จากการปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองนี้ จะตรงกับค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ ข้อที่ ๒ คือ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม และข้อที่ ๑๑ คือ มีความเข้มแข็งในจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ เช่น ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ลำเอียง ครูให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงใน สมุดเป็นการบ้านส่งครูในชั่วโมงถัดไป จากนั้นครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการปฏิบัติงานของ กลุ่มตนเอง พร้อมเสนอแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาในการปฏิบัติงานครั้งต่อไป

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดจากการใช้สาธารณสมบัติใน ท้องถิ่น นำข้อมูลและภาพที่ได้มาเขียนเป็นเรียงความส่งครู

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและจากปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่ เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สารธรรมชาติในท้องถิ่นส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากอะไร
- วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สารธรรมชาติที่ดีที่สุดคืออะไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สารธรรมชาติ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๑๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการรักษาสัตว์เลี้ยง เป็นที่บ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. บทความเรื่อง สวนสาธารณะ
๒. ใบงานที่ ๒ เรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้สารธรรมชาติ
๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑.	ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____	
	แนวทางการพัฒนา _____	
๒.	ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____	
	แนวทางแก้ไข _____	
๓.	สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____	
	เหตุผล _____	
๔.	การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____	
	_____	
	ลงชื่อ _____ ผู้สอน	
	_____/_____/_____	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๑
การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการรักษาสีแกว

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรามีความปรองดอง สมานฉันท์	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑ ชั่วโมง
--	---

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์
๔.๒ การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

- จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๕. วิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สิ่งแกวต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ผู้คนในท้องถิ่นและภาครัฐบาลจะร่วมมือกันดูแลรักษา
สิ่งแกวนั้น ๆ อยู่เสมอ แต่การรักษาสิ่งแกวบางครั้งอาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ จำเป็นที่
จะต้องใช้หลักสันติวิธีมาใช้ในการแก้ปัญหา

๔. สาระการเรียนรู้

๓. ความขัดแย้งในท้องถิ่นและวิธีการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี
๓.๒ การรักษาสิ่งแกว

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
๓. ความสามารถในการคิด
๔. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. ใฝ่เรียนรู้

๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๔. มีจิตสาธารณะ

๓. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การทำใบงานเรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการรักษาสีแกวคล้อม
- การสรุปเกี่ยวกับการแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการรักษาสีแกวคล้อม

๔. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การ แก้ปัญหาความขัดแย้งจาก การรักษาสีแกวคล้อม ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดลอมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูนำข่าวเกี่ยวกับสิ่งแวดลอมมาเล่าให้นักเรียนฟังในห้องเรียน แล้วซักถามนักเรียนให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้นำกลุ่ม ๑ คน และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่มด้วยตนเอง

๖. ครูเล่ากรณีตัวอย่างความขัดแย้งจากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. แล้วตั้งประเด็นคำถามให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตอบ เช่น

- ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากอะไร
- เราจะมีวิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยสันติวิธีอย่างไร

๙. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถาม โดยสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต นำความรู้ที่ได้มาแลกเปลี่ยนกัน วิเคราะห์ ประเมินค่า และเขียนสรุปเพื่อตอบคำถามลงในใบงานที่ ๓ เรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการรักษาสีแวดล้อม

๑๐. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอวิธีการแก้ปัญหาโดยสันติวิธีหน้าชั้นเรียน จากนั้นครูร่วมสรุปให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน แล้วแนะนำให้นักเรียนนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดปัญหาขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน

๑๑. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๑๒. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า การแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการรักษาสีแวดล้อม คนในท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติเป็นผู้มีวินัยในตนเองด้วย โดยเฉพาะการมีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง เช่น จากกรณีตัวอย่างที่ครูเล่าให้ฟัง คือ

- เราต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แก้ปัญหาโดยช่วยเหลือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียว
- เราต้องมีความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นของทั้งสองฝ่าย ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ยึดหลักเหตุผลเป็นสำคัญ อดทนอดกลั้นต่อคำพูดคำว่าหรือคำพูดหยาบคาย ไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินปัญหา อันจะก่อให้เกิดความรุนแรงตามมา
- เราต้องรู้จักยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง เช่น ยอมรับว่าเป็นเจ้าของขยะที่จะนำมากำจัดด้วยการเผา

จากการปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเองนี้ จะตรงกับค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ ข้อที่ ๒ คือ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม และข้อที่ ๑๑ คือ มีความเข้มแข็งในจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ เช่น ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ลำเอียง ครูให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงในสมุดเป็นการบ้านส่งครูในชั่วโมงถัดไป จากนั้นครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มตนเอง พร้อมเสนอแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาในการปฏิบัติงานครั้งต่อไป

ขั้นขยายความรู้

๑๓. ครูให้นักเรียนสืบค้นข่าวหรือบทความที่เกี่ยวกับความขัดแย้งจากการรักษาสีแวดล้อม อ่านสรุป และวิเคราะห์เสนอแนวทางการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี แล้วนำมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นเรียน

ขั้นประเมิน

๑๔. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและจากปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๕. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ากลุ่มมีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๖. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติ

๑๗. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- การรักษาสิ่งแวดล้อมจะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้อย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพจน์ปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๒

กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงงาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรามีความปรองดอง สมานฉันท์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๔ ความปรองดอง สมานฉันท์

๔.๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความหลากหลาย

๔.๒ การจัดการความขัดแย้งและสันติวิธี

จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๘. ยอมรับและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๙. วิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ในทุกสังคมจะมีความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องต่าง ๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา เพศ ความสามารถ สภาพร่างกาย การอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างได้อย่างสันติ เราจะต้องรู้จักการยอมรับความแตกต่างเหล่านั้นและพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยการไม่รังแกหรือทำร้ายกัน ให้เกียรติกัน ไม่ล้อเลียนกัน แบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ท้องถิ่นเป็นสังคมหนึ่งที่มีความแตกต่างในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งมีสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่คนในท้องถิ่นนำมาใช้ประโยชน์ร่วมกัน แต่ถ้าสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นมีไม่เพียงพอต่อความต้องการหรือแม้กระทั่งการดูแลรักษาสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น ก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ ซึ่งเราจำเป็นต้องแก้ปัญหาเหล่านั้นโดยใช้สันติวิธี เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมบูรณาการที่รวบรวมหลักการและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน นักเรียนจะต้องมีความรู้เรื่อง การวางแผน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสืบค้นข้อมูล

โครงงาน เป็นการกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติโครงงาน โดยเสนอแนะหัวข้อ แนวทางปฏิบัติ หรืออาจเลือกทำโครงงานอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างสถานการณ์ กิจกรรม หรือคำถามเพื่อให้นักเรียนเห็นแนวทางในการนำเนื้อหาความรู้ในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

คำถามทบทวน เป็นคำถามแบบอัตนัยเพื่อทบทวนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๔. สาระการเรียนรู้

๑. ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล
๒. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน
๓. ความขัดแย้งในท้องถิ่นและวิธีการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี
  - ๓.๑ การใช้สาธารณสมบัติ
  - ๓.๒ การรักษาสีงแวดล้อม
๔. กิจกรรมเสนอแนะ
๕. โครงการงาน
๖. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๗. คำถามทบทวน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
๓. ความสามารถในการคิด
๔. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๕. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน
๔. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

๑. ภาระงานรวบยอด
  - การออกแบบแบบสรุปสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมในหัวข้อ สันติวิธี
  - โครงการเรื่อง แนวทางแก้ปัญหความขัดแย้งในท้องถิ่นโดยสันติวิธี
  - การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประยุกต์ประจำวัน
  - การตอบคำถามทบทวน

๘. การวัดและประเมินผล

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง เรามีความ ปรองดอง สมานฉันท์ ๒. ตรวจสอบงานกิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	• ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้
- ๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
- ๓. ครูอ่านพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับความปรองดอง สมานฉันท์ให้นักเรียนฟัง ดังนี้

“สามัคคี หรือการปรองดองกัน ไม่ได้หมายความว่า คนหนึ่งพูดอย่างหนึ่ง คนอื่นต้องพูดเหมือนกันหมด ลงท้ายชีวิตก็ไม่มีความหมาย ต้องมีความแตกต่าง แต่ต้องทำงานให้สอดคล้องกัน แม้จะขัดกันบ้าง ก็ต้องสอดคล้องกัน”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

ครูตั้งประเด็นคำถามว่า เราจะปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องความปรองดอง สมานฉันท์ได้อย่างไรบ้าง แล้วสุ่มนักเรียน ๓-๕ คน ให้ลุกขึ้นตอบคำถาม

- ๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมที่จะปฏิบัติ

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การรักษาสิ่งแวดล้อม ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. จากนั้นให้นักเรียนทำกิจกรรมเสนอแนะ โดยครูเลือกกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่หรือท้องถิ่นอื่นจะจัดขึ้นมาเล่าให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนช่วยเลือกกิจกรรมที่นักเรียนต้องการไปเยี่ยมชมมากที่สุด (ในกรณีที่มี ๒ ตัวเลือกขึ้นไป) แล้วให้นักเรียนจัดเตรียมอุปกรณ์และเตรียมตัวสำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมให้พร้อม รวมทั้งร่วมกันออกแบบแบบสรุปสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมในหัวข้อ สันติวิธี

๖. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำโครงงานเรื่อง แนวทางแก้ปัญหาความขัดแย้งในท้องถิ่นโดยสันติวิธี หรืออาจเลือกทำโครงงานอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน และให้นักเรียนเสนอชื่อโครงงานให้พิจารณาก่อน

๘. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดไว้ในหัวข้อ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

– ถ้าเรารับรู้ว่ามี ถนนหนทางในท้องถิ่นของเราเป็นหลุมเป็นบ่อ และไม่มีคนในท้องถิ่นรับผิดชอบและให้ความสนใจ เราจะแก้ปัญหานี้ได้อย่างไร

จากนั้นครูแนะนำให้ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสม

๙. ครูมอบหมายให้นักเรียนตอบคำถามในหัวข้อ คำถามทบทวน เป็นการบ้าน

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูให้นักเรียนศึกษาแนวทางการใช้สารสนเทศสมัยใหม่หรือแนวทางการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต สรุปลงเป็นแผนที่ความคิด จัดทำเป็นโปสเตอร์ แล้วนำออกมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นเรียน

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหน่วยนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- ในสังคมหนึ่ง ๆ อาจมีความเหมือนและความแตกต่างกันในเรื่องใดได้บ้าง
- เราจะต้องปฏิบัติตนต่อผู้ที่มีฐานะด้อยกว่าเราอย่างไรจึงจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ
- เราจะแก้ปัญหาคัดแย้งจากการรักษาสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีใดเหมาะสมมากที่สุด

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง เรามีความปรองดอง สมานฉันท์ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตสนัลงในสมุดพร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านเนื้อหาเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต ในหน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เราเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
๒. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
    แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
    แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
    เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
    _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน
_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๓

ความซื่อสัตย์สุจริต

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เราเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
- ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
๒. ผลการเรียนรู้
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง
๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
- ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ความประพฤติดี ประพฤติชอบ ประพฤติตรง จริ่งใจ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวง ซึ่งมีลักษณะดังนี้ คือ ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ซื่อสัตย์ต่อวาจา ซื่อสัตย์ต่อการทำงาน ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ซื่อสัตย์ต่อบุคคล และซื่อสัตย์ต่อคณะ นอกจากนี้ยังจะต้องปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยการทำดี พุทธิ และจิตดี มีความละเอียดต่อความชั่วและเกรงกลัวในความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น มีความรู้สึกละอายต่อความชั่วเป็นหลัก
๔. สาระการเรียนรู้
๑. ความซื่อสัตย์สุจริต
๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
๑. ความสามารถในการคิด
๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีวินัย

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต
- การปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์
- การทำใบงานเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูเล่านิทานอีสปเรื่อง “ควงควาโครเอ่ย” ให้นักเรียนฟัง จากนั้นซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ๑) นิทานนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- ๒) นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ได้ฟังนิทานเรื่องนี้
- ๓) นักเรียนได้เรียนรู้อะไรจากนิทานบ้าง
- ๔) นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องอะไร
๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- ๑) ความซื่อสัตย์สุจริตหมายถึงอะไร
- ๒) นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ได้ฟังนิทานเรื่องนี้
- ๓) ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตมีลักษณะการปฏิบัติตนอย่างไร

๔) ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่เหมาะสมสำหรับการนำไปปฏิบัติในกรณีใดบ้าง

๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว แล้วให้นักเรียนเขียนสรุปลงในสมุดของตนตามความเข้าใจและด้วยสำนวนของตนเอง

๗. ครูให้นักเรียนดูภาพคนที่ทำความผิดถูกตำรวจจับใส่กุญแจมือ ตีตราบนอก ถูกขังคุก ถูกลงโทษ ด้วยการปรับหรือให้ทำงานหนักเพื่อสังคม หรือถูกประหารชีวิต แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าเกิดขึ้นเพราะคนในภาพไม่ปฏิบัติตามลักษณะของความซื่อสัตย์สุจริตในข้อใดบ้าง

๘. ครูกระตุ้นเพื่อให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับผลเสียที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง ต่อวาจา ต่อการงาน ต่อบุคคล และต่อคณะ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนยินยอมที่จะปฏิบัติตามมีความซื่อสัตย์สุจริตในเรื่องดังกล่าว

๙. ครูให้นักเรียนจับคู่ทำใบงานเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต ตามเวลาที่กำหนด เมื่อหมดเวลาตามที่กำหนด แล้วให้นักเรียนแลกเปลี่ยนใบงานกับเพื่อนเพื่อตรวจคำตอบ โดยครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ

๑๐. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนเขียนบันทึกว่าจะปฏิบัติตามเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตในเรื่องอะไรบ้าง และจะปฏิบัติอย่างไร

๑๒. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงบทบาทสมมติเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางการปฏิบัติตามที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติในครั้งต่อไป

ขั้นประเมิน

๑๓. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๔. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๕. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๖. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– การรักษาคำพูดของตนเป็นการปฏิบัติตามลักษณะของความซื่อสัตย์สุจริตเกี่ยวกับเรื่องอะไร

– ถ้าทุกคนปฏิบัติตามลักษณะของความซื่อสัตย์สุจริตจะเกิดผลได้อย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๗. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๘. ครูให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้กับบุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน คนในชุมชน ได้รู้และเข้าใจ

๑๙. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต และช่วยกันค้นหาปัญหาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. นิทานอีสปเรื่อง “ควาควาใครเอ่ย”

๒. ภาพคนที่ทำความผิดถูกตำรวจจับใส่กุญแจมือ ตีตรา น ถูกขังคุก ถูกลงโทษด้วยการปรับหรือให้ทำงานหนักเพื่อสังคม หรือถูกประหารชีวิต

๓. ใบงานเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต

๔. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๕. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป.๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๔

ความขยันหมั่นเพียร

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เราเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
- ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
๒. ผลการเรียนรู้
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง
๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
- ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง การตั้งใจทำงานอย่างแข็งขัน และสม่ำเสมอ ด้วยความรับผิดชอบ และอดทน ความขยันหมั่นเพียรเป็นหลักปฏิบัติสำคัญที่ทำให้มีความเจริญก้าวหน้า ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต และสามารถพึ่งตนเองได้ การฝึกตนให้เป็นคนขยันหมั่นเพียร สามารถทำได้ด้วยการตื่นนอนแต่เช้าโดยไม่ต้องมีใครมาคอยปลุก เมื่อมาถึงโรงเรียนช่วยดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียนและช่วยเก็บขยะบริเวณโรงเรียน ตอนเย็นหลังเลิกเรียนก็รีบกลับบ้าน ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน ตอนค่ำหลังรับประทานอาหารแล้วช่วยแม่ล้างจานเสร็จแล้วทำการบ้าน อ่านหนังสือเพื่อทบทวนบทเรียน แล้วจึงเข้านอน
๔. สาระการเรียนรู้
๒. ความขยันหมั่นเพียร
๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
๑. ความสามารถในการคิด
๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. มีวินัย
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การปฏิบัติตนเป็นคนมีความขยันหมั่นเพียร
- การเล่นกีฬาเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร
- การทำใบงานเกี่ยวกับเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูทบทวนความรู้เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต แล้วให้นักเรียนท่องคำกลอนเรื่อง “ชื่นใจของพ่อแม่” พร้อมกัน ดังนี้

ชื่นใจของพ่อแม่

เป็นนักเรียน	เพียรขยัน
หมั่นศึกษา	หาความรู้
สู้เขาได้	ไม่ขี้เกียจ
เสียสละหาย	สบายปรี้อ
คือไม่มี	ดีแน่แน่
พ่อแม่...	ชื่นใจ

ที่มา: คู่มือวิทยากรอบรมคุณธรรม “ค่ายพุทธบุตร”.

ศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา วัดชลประทาน
รังสฤษฎ์, ๒๕๓๖.

จากนั้นครูซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ๑) เป็นคำกลอนเกี่ยวกับอะไร
- ๒) เนื้อหาในคำกลอนนี้สอนให้นักเรียนปฏิบัติตนอย่างไร
- ๓) ถ้านักเรียนนำข้อคิดจากคำกลอนนี้มาปฏิบัติจะเกิดผลดีอย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง ความขยันหมั่นเพียร ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- ๑) ความขยันหมั่นเพียรหมายถึงอะไร
- ๒) เราจะฝึกตนเองให้เป็นคนที่มีความขยันหมั่นเพียรได้อย่างไรบ้าง
- ๓) เมื่อเราได้ปฏิบัติตนเป็นคนที่มีความขยันหมั่นเพียรจะเกิดผลดีอย่างไร

๖. ครูยกตัวอย่างพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรจากหนังสือเรียนหรือจากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น หนังสือคำพ่อสอน อินเทอร์เน็ต และให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า ถ้านำพระบรมราโชวาทดังกล่าวมาปฏิบัติ จะเกิดผลดีอย่างไร

๗. ครูสุ่มเลือกนักเรียน ๒-๓ คนให้ออกมาเล่านิทานเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร ที่ได้รับมอบหมายให้หามาในช่วงเวลาที่แล้วให้เพื่อน ๆ ฟังในชั้นเรียน จากนั้นร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า นิทานดังกล่าวให้ข้อคิดในเรื่องใด และนักเรียนสามารถนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร หรือหากมีเวลาพอครูอาจให้นักเรียนร่วมกันแสดงบทบาทสมมุติเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ว่า เมื่อได้ปฏิบัติตนเช่นนั้นแล้วเกิดผลดีอย่างไร

๘. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๓-๕ คน ให้ทำใบงานเรื่อง ความขยันหมั่นเพียร ตามเวลาที่กำหนด เมื่อหมดเวลาตามที่กำหนดแล้ว ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนใบงานกับเพื่อนกลุ่มอื่นเพื่อตรวจคำตอบ โดยครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ

๙. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูเล่านิทานหรือชาดกที่เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร ๑ เรื่อง จากนั้นสนทนาซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เพื่อขยายความรู้ของนักเรียนให้เพิ่มขึ้น เช่น

- ๑) นักเรียนฟังนิทานหรือชาดกเรื่องนี้แล้วมีความรู้สึกรู้สึอย่างไร
- ๒) นิทานหรือชาดกเรื่องนี้สอนให้ข้อคิดอะไรกับนักเรียนบ้าง
- ๓) นักเรียนจะนำข้อคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นคนดีมีขยันหมั่นเพียรได้โดยวิธีใดบ้าง
- ความขยันหมั่นเพียรมีประโยชน์ต่อนักเรียนหรือคนที่ทำงานอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้กับบุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน คนในชุมชน ได้รู้และเข้าใจ

๑๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง ความอดทน เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. คำกลอน “ชื่นใจของพ่อแม่”

๒. นิทานหรือชาดกที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียร

๓. ใบงานเรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

๔. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๕. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๕

ความอดทน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เราเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง	เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ความอดทน หมายถึง การรักษาความปกติของตนไว้ได้ ไม่ว่าจะถูกกระทบด้วยสิ่งที่ตนเองปรารถนาหรือไม่ปรารถนาก็ตาม ก็จะหนักแน่น มั่นคง ไม่หวั่นไหว การทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จจะต้องมีความอดทน ความอดทนที่ถูกต้องควรมีลักษณะดังนี้ คือ อดทนต่อความยากลำบาก อดทนต่อความเจ็บป่วย อดทนต่อความเจ็บใจ และอดทนต่ออำนาจกิเลส เมื่อมีสิ่งมากระทบทำให้เกิดความโกรธก็ต้องทำให้เข้มแข็ง หากไม่เข้าใจในบทเรียนก็ไม่ควรท้อถอย แม้จะต้องตื่นนอนแต่เช้าเพื่อไปโรงเรียนก็ต้องอดทน เมื่อมีใครมาทำให้ไม่พอใจก็ไม่แสดงกิริยาอาการที่ไม่เหมาะสมออกไป เมื่อพ่อแม่ให้ช่วยงานบ้านก็ต้องตั้งใจทำงานเพื่อตอบแทนพระคุณของท่าน

๔. สาระการเรียนรู้

๓. ความอดทน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด
๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การเปรียบเทียบข้อดีและ ข้อเสียของการมีความอดทนและ ไม่มีความอดทน
- การปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีความอดทน

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง ความอดทน ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูทบทวนความรู้เรื่อง ความขยันหมั่นเพียรให้กับนักเรียน จากนั้นสนทนาซักถามนักเรียนว่า ใครเคยปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีความอดทนบ้าง แล้วสุ่มเลือกนักเรียน ๒ คน ให้ออกมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังว่า ได้ปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีความอดทนในเรื่องใด และได้ปฏิบัติอย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง ความอดทน ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป.๔ ของ วพ. แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

๑) ความอดทนหมายถึงอะไร

๒) ความอดทนประกอบด้วยลักษณะอะไรบ้าง

๓) เมื่อสิ่งที่ไม่ดีเกิดขึ้นในจิตใจ เราควรทำจัดให้หมดไปด้วยการปฏิบัติตนอย่างไร

๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว แล้วให้นักเรียนเขียนสรุปลงในสมุดของตนตามความเข้าใจด้วยสำนวนของตัวเอง

๗. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า ในแต่ละวันนักเรียนจะต้องมีความอดทนในเรื่องอะไรบ้าง และมีแนวทางในการปฏิบัติอย่างไร

๘. ครูเล่าเรื่องเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความอดทนและไม่มี ความอดทนต่อปัญหาอุปสรรคและความเหน็ดเหนื่อยจากการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนฟัง หรือให้อ่านกรณีปัญหา เพื่อให้นักเรียนทราบข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวว่าเป็นอย่างไร แล้วให้นักเรียนเปรียบเทียบข้อดีและไม่ดีของเรื่องที่ครูเล่า จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าควรยึดตัวอย่างใคร

๙. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูสนับสนุนหรือโน้มน้าวให้นักเรียนหาเหตุผลหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกรณีตัวอย่างของนักเรียนที่มีความอดทนและไม่มี ความอดทนต่อปัญหาอุปสรรคและความเหน็ดเหนื่อยจากการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการยืนยันหรือสนับสนุนว่านักเรียนมีความเข้าใจและได้ยึดถือแบบอย่างที่ดีถูกต้อง

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– เมื่อมีปัญหาอุปสรรคจากการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นกับนักเรียน นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

– การมีความอดทนรู้จักยับยั้งชั่งใจ ไม่ปล่อยตัวปล่อยใจไปตามอารมณ์เป็นผลดีต่อนักเรียนอย่างไร

– ในแต่ละวันนักเรียนจะต้องมีความอดทนในเรื่องอะไรบ้าง และมีแนวทางในการปฏิบัติอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ความอดทน โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับความอดทนไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้กับบุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน คนในชุมชน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. เรื่องเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความอดทนและไม่มีความอดทนต่อปัญหาอุปสรรคและความเหน็ดเหนื่อยจากการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ
๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล
๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป.๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๖
การใฝ่หาความรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เราเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑ ชั่วโมง
---	---

๑. จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
- ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
๒. ผลการเรียนรู้
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง
๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
- การใฝ่หาความรู้ หมายถึง ความต้องการที่จะศึกษาหาความรู้ เป็นการแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนรู้เพื่อแสวงหาความรู้ให้กับตนเอง คนที่ชอบใฝ่หาความรู้จะเป็นคนที่มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต มีความเฉลียวฉลาด และทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ถ้าอยากเป็นคนที่มีความรู้เพิ่มมากขึ้นจะต้องฝึกการสังเกต ขยันจดบันทึก หมั่นอ่านบททวน ติดตามข่าวสาร และจะต้องมีคุณสมบัติ ๕ ประการ คือ ตั้งใจศึกษาค้นคว้า ตั้งใจจำ ตั้งใจท่อง ตั้งใจคิดพิจารณา มีความรู้แจ้งเห็นจริง ผู้ที่ใฝ่หาความรู้จะทำให้เป็นผู้ที่มีความรู้เพิ่มขึ้น และเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นรอบข้าง
๔. สาระการเรียนรู้
๔. การใฝ่หาความรู้
๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
๑. ความสามารถในการคิด
๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๓. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. มีวินัย
๒. ใฝ่หาความรู้

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การปฏิบัติตนเป็นผู้ที่ใฝ่หาความรู้
- การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใฝ่หาความรู้
- การทำใบงานเกี่ยวกับการใฝ่หาความรู้

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การใฝ่หา ความรู้ ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๘. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูทบทวนความรู้เรื่อง ความอดทนให้กับนักเรียน จากนั้นเล่านิทานอังกฤษเรื่อง “สามคนโง่” ให้นักเรียนฟัง แล้วสนทนาซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

๑) นิทานนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

๒) นักเรียนได้ความรู้อะไรบ้าง

๓) นักเรียนจะนำข้อคิดจากนิทานไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนท่องบทอาขยานค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ พร้อม ๆ กัน แล้วสรุปให้นักเรียนฟังว่า การใฝ่หาความรู้เป็นหนึ่งในค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ จากนั้นให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การใฝ่หาความรู้ ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

๑) การใฝ่หาความรู้หมายถึงอะไร

๒) ถ้าเราอยากมีความรู้เพิ่มขึ้นจะต้องปฏิบัติอย่างไร

๓) คนที่จะเฝ้าหาความรู้จะต้องปฏิบัติตนเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติอะไรบ้าง

๖. ครูกระตุ้นให้นักเรียนคิดว่า ถ้าหากมีความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง นักเรียนจะทำอย่างไร จะใช้วิธีการใดบ้าง และจะหาข้อมูลได้จากที่ไหน

๗. ครูอธิบายเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นผู้เฝ้าหาความรู้และคุณสมบัติของผู้ที่ต้องการเฝ้าหาความรู้ โดยชี้ให้นักเรียนเห็นว่าเป็นการกระทำที่มีคุณค่าต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อส่วนรวม จากนั้นส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้ที่เฝ้าหาความรู้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน และปลูกฝังให้นักเรียนยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี ควรปฏิบัติให้ติดเป็นนิสัย

๘. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า นอกจากการเรียนรู้ในห้องเรียนแล้ว นักเรียนยังสามารถเฝ้าหาความรู้ได้โดยวิธีการใดอีกบ้าง

๙. ครูให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง การเฝ้าหาความรู้ ตามเวลาที่กำหนด เมื่อหมดเวลาตามที่กำหนดแล้ว ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนใบงานกับเพื่อนเพื่อตรวจคำตอบ โดยครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ

๑๐. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนนำวิธีการปฏิบัติตนเป็นผู้เฝ้าหาความรู้และคุณสมบัติของผู้ที่ต้องการเฝ้าหาความรู้ ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน บันทึกผลที่เกิดจากการปฏิบัติ แล้วผลัดกันนำมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังในชั้นเรียน

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– การฝึกการสังเกต ขยันจดบันทึก หมั่นอ่านทบทวน รักการอ่าน และติดตามข่าวสาร เป็น การปฏิบัติตนของบุคคลใด

– นักเรียนจะนำคุณสมบัติของคนที่เฝ้าหาความรู้ข้อใดไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และจะปฏิบัติอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การฝึกหาคำความรู้ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการฝึกหาคำความรู้ไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้กับบุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน คนในชุมชน ได้รู้และเข้าใจ

๑๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่อง การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. นิทานอังกฤษเรื่อง “สามคนโง่”

๒. ใบงานเรื่อง การฝึกหาคำความรู้

๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป.๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๗
การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เราเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑ ชั่วโมง
---	---

๑. จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
- ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
๒. ผลการเรียนรู้
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง
๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
- การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ หมายถึง การทำกิจที่ต้องทำด้วยความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่แต่ละคนจะต้องปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนเอง บุคคลอื่น และสังคม ชุมชนเป็นสถานที่ที่กลุ่มบุคคลหลาย ๆ กลุ่มมาอยู่ร่วมกัน มีพื้นที่ อาณาเขต และวัฒนธรรมร่วมกัน ชุมชนจึงเป็นเขตพื้นที่ที่มีความคุ้นเคยและมีการติดต่อกันระหว่างกลุ่มบุคคล ผู้คนจึงมีความผูกพันกัน เราในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชนควรศึกษาและปฏิบัติตนให้ถูกต้องด้วยการรักษาสกุลลักษณะของชุมชน ร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน และมีส่วนร่วมในชุมชน
๔. สาระการเรียนรู้
๕. การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่
๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
๑. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๒. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีวินัย
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการตั้งใจทำหน้าที่
- การปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง
- การสำรวจการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง การตั้งใจ ปฏิบัติหน้าที่ ๒. ตรวจสอบงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๘. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูสนทนากับนักเรียนว่า คนจะมีคุณค่าอยู่ที่การทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ เพราะการทำหน้าที่เป็นความรับผิดชอบต่อตนเอง บุคคลอื่น และสังคม จากนั้นให้นักเรียนร้องเพลง “หน้าที่ของเด็ก” ตามเนื้อร้องในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. (หน้า ๕๑) พร้อมกันแล้วซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ๑) เป็นเพลงเกี่ยวกับอะไร
- ๒) เพลงนี้สอนให้เราปฏิบัติหน้าที่อะไรบ้าง
- ๓) ถ้าเราปฏิบัติตามเนื้อหาของเพลงนี้จะเกิดผลได้อย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- ๑) การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่หมายถึงอะไร

๒) การเป็นสมาชิกของชุมชนจะต้องปฏิบัติตนต่อชุมชนอย่างไรบ้าง

๓) นักเรียนในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนให้เป็นชุมชนที่น่าอยู่ได้อย่างไรบ้าง

๖. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำงานชิ้นใดชิ้นหนึ่งในเวลาที่กำหนด จากนั้นครูสนทนากับนักเรียนถึงพฤติกรรมการทำงานและผลงานของนักเรียน ซึ่งเป็นผลจากการตั้งใจทำหน้าที่

๗. ครูแบ่งนักเรียนเป็น ๒ กลุ่ม แล้วสร้างสถานการณ์จำลอง ๒ สถานการณ์ ให้นักเรียนกลุ่มแรกปฏิบัติหน้าที่ตามที่ครูมอบหมาย และให้นักเรียนกลุ่มที่ ๒ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ครูมอบหมาย จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของนักเรียนกลุ่มแรกว่ามีผลดีอย่างไร และร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียนกลุ่มที่ ๒ ว่ามีผลเสียอย่างไร

๘. ครูเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญหรือผลดีของการปฏิบัติหน้าที่และผลเสียของการไม่ปฏิบัติหน้าที่ แล้วบันทึกลงในสมุด

๙. ครูให้นักเรียนสำรวจตนเองว่า ในแต่ละวันได้ทำหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้าง ทำอย่างไร ทำเวลาใด และได้รับผลดีจากการทำหน้าที่นั้นอย่างไร แล้วผลัดกันนำมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังในชั้นเรียน ครูกล่าวชมเชยนักเรียนหรือให้รางวัลแก่นักเรียน

๑๐. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า ในฐานะที่เราเป็นสมาชิกของชุมชน เราควรปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องใดบ้าง และปฏิบัติอย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้นในขณะปฏิบัติ

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- เราเป็นสมาชิกของชุมชนมีหน้าที่อะไรบ้าง
- เราสามารถร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชนได้อย่างไรบ้าง
- การมีส่วนร่วมในการดูแลหรือเป็นหูเป็นตาให้กับชุมชนมีผลดีอย่างไร

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังมโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้กับบุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน คนในชุมชน ได้รู้และเข้าใจ

๑๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเรื่อง การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. เพลง “หน้าที่ของเด็ก”

๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป.๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางการพัฒนา _____

๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____

แนวทางแก้ไข _____

๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____

เหตุผล _____

๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____

_____

ลงชื่อ _____ ผู้สอน

_____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๘
การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เราเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑ ชั่วโมง
---	---

๑. จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง
- ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
๒. ผลการเรียนรู้
๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง
๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
- การยอมรับตนเองเป็นการเข้าใจตนเอง เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเองในทางที่ดีขึ้น และเมื่อเรายอมรับตนเองแล้ว เราจะต้องยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเองด้วย ตัวอย่างเช่น ถ้าเราได้รับคัดเลือกให้เป็นนักกีฬาของโรงเรียน เรามีความตั้งใจ มีความอดทน ขยันฝึกซ้อมอย่างเต็มที่ เมื่อมีการแข่งขันเราสามารถคว้าชัยชนะมาให้กับโรงเรียนได้ เราก็ต้องยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง แต่ถ้าเราไม่ตั้งใจ ไม่มีความอดทน ไม่ขยันฝึกซ้อม เมื่อมีการแข่งขันผลไม่เป็นที่น่าพอใจหรือพ่ายแพ้ เราก็ต้องยอมรับผลของการกระทำนั้น พร้อมทั้งจะปรับปรุงและแก้ไขตนเอง เพื่อทำหน้าที่ของตนเองให้ดียิ่งขึ้น
๔. สาระการเรียนรู้
๖. การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
๑. ความสามารถในการคิด
๒. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๒. มีวินัย
๓. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
- การสรุปผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำที่เหมาะสมและการกระทำที่ไม่เหมาะสม

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ชักถามความรู้เรื่อง การยอมรับผลที่เกิดจากการ กระทำของตนเอง ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม นำนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูทบทวนความรู้เรื่อง การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ จากนั้นสนทนาและซักถามนักเรียนว่า ใครเคยยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเองบ้าง และใครเคยไม่ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเองบ้าง จากนั้นสุ่มเลือกนักเรียน ๒ คน คนที่ ๑ คนที่เคยยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง และคนที่ ๒ คนที่เคยไม่ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ให้ออกมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังว่า ทั้ง ๒ คนได้ปฏิบัติอย่างไร และได้รับผลเป็นอย่างไร

๔. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ในหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- ๑) การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเองคืออะไร
- ๒) จะเกิดอะไรขึ้นถ้าเราไม่กล้ายอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
- ๓) คนที่กล้ายอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเองเป็นคนอย่างไร

๖. ครูหา尼ทานเกี่ยวกับการยอมรับและการไม่ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเองมาเล่าให้นักเรียนฟัง จากนั้นสุ่มเลือกนักเรียน ๒-๓ คน ให้แสดงความคิดเห็นว่า นิทานดังกล่าวให้ข้อคิดในเรื่องใด และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

๗. ครูให้นักเรียนพิจารณาผลดีจากการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเองกับผลเสียจากการไม่ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง โดยแยกเป็นการกระทำที่เหมาะสม น่าพอใจ และการกระทำที่ไม่เหมาะสม ไม่น่าพอใจ แล้วเขียนสรุปลงในสมุด

๘. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่าจะเลือกปฏิบัติอย่างไร และแนวทางที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร แล้วให้นักเรียนนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับตนเองและสังคมต่อไป

๙. ในขณะปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

ขั้นขยายความรู้

๑๐. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนช่วยกันตอบว่า จะเกิดอะไรขึ้นถ้านักเรียนที่ทำความผิดแล้วไม่ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง หรือถ้านักเรียนยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเองจะเกิดผลดีอย่างไร

ขั้นประเมิน

๑๑. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๒. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๓. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๔. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

- นักเรียนกล้ายอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเองหรือไม่ อย่างไร
- นักเรียนคิดว่า จะเกิดอะไรขึ้นถ้านักเรียนทำความผิดแล้วไม่กล้ายอมรับผิดและโยนความผิดนั้นให้แก่คนอื่น
- นักเรียนรู้สึกอย่างไรถ้าเพื่อนทำความผิดแล้วไม่กล้ายอมรับผิดแถมโยนความผิดนั้นให้กับนักเรียน

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๖. ครูให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้กับบุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน คนในชุมชน ได้รู้และเข้าใจ

๑๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านบททวนเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เราเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงต่อไป

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. นิทานเกี่ยวกับการยอมรับและการไม่ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
๒. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล
๓. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป.๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓๕

กิจกรรมบูรณาการ ทบทวน และโครงงาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เราเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เวลา ๑ ชั่วโมง

๑. จุดเน้นที่ ๕ ความมีวินัยในตนเอง

ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

๒. ผลการเรียนรู้

๑๐. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๓. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การดำเนินชีวิตในสังคมเราจะต้องปฏิบัติตนเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง เช่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทน ใฝ่หาความรู้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่นักเรียนควรปฏิบัติให้เกิดความเคยชินเป็นนิสัย

กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมบูรณาการที่รวบรวมหลักการและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้วมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม เช่น การศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน นักเรียนจะต้องมีความรู้เรื่อง การวางแผน ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสืบค้นข้อมูล

โครงงาน เป็นการกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติโครงงาน โดยเสนอแนะหัวข้อ แนวทางปฏิบัติ หรือ อาจเลือกทำโครงงานอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างสถานการณ์ กิจกรรม หรือคำถามเพื่อให้นักเรียน เห็นแนวทางในการนำเนื้อหาความรู้ในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

คำถามทบทวน เป็นคำถามแบบอัตนัยเพื่อทบทวนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๔. สาระการเรียนรู้

๑. ความซื่อสัตย์สุจริต
๒. ความขยันหมั่นเพียร
๓. ความอดทน
๔. การใฝ่หาความรู้

๕. การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่
๖. การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง
๗. กิจกรรมเสนอแนะ
๘. โครงการงาน
๙. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๑๐. คำถามทบทวน

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด
๒. ความสามารถในการแก้ปัญหา
๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ซื่อสัตย์สุจริต
๑. มีวินัย
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน
๔. มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- ภาระงานรวบยอด
- การทบทวนความรู้
  - การปฏิบัติตนเป็นคนดีมีวินัย
  - โครงการเรื่อง ความอดทนเป็นหลักปฏิบัติพื้นฐานในการศึกษา
  - การตอบคำถามทบทวน

๘. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ซักถามความรู้เรื่อง กิจกรรม บูรณาการ ทบทวน และ โครงการงาน ๒. ตรวจผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลและ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

๒. ครูแจ้งผลการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูทบทวนความรู้เรื่อง เราเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง จากนั้นซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องอะไรบ้างในหน่วยการเรียนรู้
- นักเรียนจะนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประยุกต์ในชีวิตประจำวันอย่างไร

๔. ครูกล่าวชมเชยนักเรียนที่ได้ช่วยกันตอบคำถาม (หรืออาจให้รางวัลนักเรียนที่ตอบคำถามถูกต้อง)

๕. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมที่จะปฏิบัติ

ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. ครูให้นักเรียนท่องบทอาขยานคำนิยามหลัก ๑๒ ประการ พร้อม ๆ กัน แล้วสรุปให้นักเรียนฟังว่า ความมีวินัยในตนเองนั้นมีบางข้อสอดคล้องกับคำนิยามหลัก ๑๒ ประการ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน การใฝ่หาความรู้ จากนั้นครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาเรื่อง เราเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง จากหนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ ของ วพ. แล้วให้นักเรียนทำกิจกรรมเสนอแนะ โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๖ คน แต่ละกลุ่มศึกษาเรื่องราว หรือนิทาน หรือร่วมกันร้องเพลงเกี่ยวกับการเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง เช่น ความอดทน การใฝ่หาความรู้ จากนั้นให้วาดภาพพร้อมระบายสี หรือแต่งเป็นบทกลอนตามความเหมาะสม

๗. ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ให้ครูสังเกตพฤติกรรมในการทำงานและการนำเสนอผลงานของนักเรียนตามแบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๘. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำโครงงานเรื่อง การใฝ่หาความรู้เป็นหลักปฏิบัติพื้นฐานในการศึกษา หรืออาจเลือกทำโครงงานอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน และให้นักเรียนเสนอชื่อโครงงานให้พิจารณา

๙. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดไว้ในหัวข้อ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- ถ้านักเรียนเข้าห้องน้ำในห้างสรรพสินค้า แล้วพบกระเป๋าสตางค์วางอยู่ที่อ่างล้างหน้า นักเรียนควรทำอย่างไร จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและต่อผู้อื่น

จากนั้นครูแนะนำให้นักเรียนความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสม

๑๐. ครูมอบหมายให้นักเรียนตอบคำถามในหัวข้อ คำถามทบทวน เป็นการบ้าน

ขั้นขยายความรู้

๑๑. ครูให้นักเรียนสืบค้นภาพข่าวหรือเหตุการณ์เกี่ยวกับการเป็นคนดีมีวินัยในตนเองในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใฝ่หาความรู้ การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และการยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง แล้วรวบรวมทำเป็นสมุดภาพข่าวหรือเหตุการณ์

ขั้นประเมิน

๑๒. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

๑๓. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑๔. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหน่วยการเรียนรู้นี้และการปฏิบัติกิจกรรม

๑๕. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

– “ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านตามกำลังความสามารถของตน ไม่นิ่งเฉย” เป็นการปฏิบัติตนเป็นคนดีมีวินัยในตนเองในเรื่องใด

– “ประพฤติตนซื่อตรงทั้งต่อหน้าและลับหลัง” เป็นการปฏิบัติตนเป็นคนดีมีวินัยในตนเองในเรื่องใด

– “ติดตามข่าวสารโดยการอ่านหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์รายการที่มีสาระประโยชน์” เป็นการปฏิบัติตนเป็นคนดีมีวินัยในตนเองในเรื่องใด

– “ไม่แสดงอาการโกรธเคืองต่อคำพูดเหยียดหยามของบุคคลอื่น” เป็นการปฏิบัติตนเป็นคนดีมีวินัยในตนเองในเรื่องใด

– “เมื่อทำความผิดก็กล้าที่จะยอมรับผิด ไม่โยนความผิดให้กับบุคคลอื่น” เป็นการปฏิบัติตนเป็นคนดีมีวินัยในตนเองในเรื่องใด

– “ช่วยรักษาความสะอาดของชุมชน หรือช่วยเหลือเป็นหูเป็นตาให้กับชุมชนของตน” เป็นการปฏิบัติตนเป็นคนดีมีวินัยในตนเองในเรื่องใด

ขั้นสรุปและนำไปใช้

๑๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง เราเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นความเรียง แผนที่ความคิดหรือผังโน้ตทัศน์ลงในสมุดพร้อมตกแต่งให้สวยงาม

๑๗. ครูให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่ให้บุคคลอื่น เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน ได้รู้และเข้าใจ

๑๐. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

๑. นิทานหรือเพลงเกี่ยวกับการเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง

๒. ภาพวาดเกี่ยวกับการเป็นคนดีมีวินัยในตนเอง
๓. แบบประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคล
๔. หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ๔ ป. ๔ บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

๑๑. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

๑. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางการพัฒนา _____
๒. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____ แนวทางแก้ไข _____
๓. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____ เหตุผล _____
๔. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____ _____
ลงชื่อ _____ ผู้สอน _____/_____/_____

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕๐
ทดสอบปลายปี

เวลา ๑ ชั่วโมง

- ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบปลายปี